Висока школа струковних студија за образовање васпитача "Михаило Палов"у Вршцу
Şcoala de înalte studii de specialitate pentru educatori " Mihailo Palov" din Vârşeţ
Mihailo Palov Óvóképző Szakfőiskola Versec
Omladinski trg 1, 26300 Vršac, tel/fax 013/831-628, 830-024, www.uskolavrsac.edu.rs

INFORMATOR je moguće koristiti tako da se kontinualno čita tekst, ali je moguće i klikom miša na željeno poglavlje u levom (BOOKMARK) prozoru direktno preći na taj deo teksta, takodje je klikom miša na stavku u Sadržaju moguće direktno preći na željeni deo teksta.

I N F O R M A T O R

ZA STUDENTE VISOKE ŠKOLE
STRUKOVNIH STUDIJA ZA
OBRAZOVANJE VASPITAČA
“MIHAILO PALOV”
U VRŠCU

ŠKOLSKA GODINA

2009/2010.

S a d r ž a j

UVODNE NAPOMENE ... **4**
I RAD UPRAVE ŠKOLE I STRUČNIH SLUŽBI ... **6**
II IZVOD IZ STATUTA I PRAVILA ŠKOLE ... **7**
II EXTRAS DIN STATUTUL ŞCOLII ... **11**
III NASTAVNI PLAN VISOKE ŠKOLE STRUKOVNIH STUDIJA ZA OBRAZOVANJE VASPITAČA ... **15**
IV ISPITNI ROKOVI ... **16**
IV SESIUNILE DE EXAMENE ... **16**
V PRIJAVLJIVANJE ISPITA ... **17**
V ÎNSCRIEREA LA EXAMENE ... **17**
VI PREDAVANJA I VEŽBE ... **17**
VI CURSURILE ŞI SEMINARIILE ... **17**
VII SEMINARSKI RAD ... **17**
VII LUCRAREA DE SEMINAR ... **17**
VIII DIPLOMSKI RAD ... **17**
VIII LUCRAREA DE DIPLOMĂ ... **18**
IX KOMISIJE ZA DIPLOMSKE ISPITE ... **19**
X KALENDAR RADA ZA 2009/2010. GODINU ... **20**
XI OBAVEZE STUDENATA U OBLASTI PEDAGOŠKE PRAKSE ... **21**
XI OBLIGAȚIILE STUDENȚILOR PRIVIND PRACTICA PEDAGOGICĂ ... **25**
XII TEME ZA DIPLOMSKE RADOVE U ŠKOLSKOJ 2009/2010. g. ... **28**
XIII NASTAVNI PREDMETI ... **32**
1. OPŠTA PEDAGOGIJA ... 32
2. ENGLESKI JEZIK ... 33
3. NEMAČKI JEZIK ... 34
4. RUSKI JEZIK ... 35
5. SRPSKI JEZIK ... 36
6. LIMBA MATERNĂ ... 38
7. RAZVOJNA PSIHOLOGIJA ... 39
8. FILOZOFIJA VASPITANjA ... 40
9. METODIKA VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA ... 42
10. PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA ... 43
11. PORODIČNA PEDAGOGIJA ... 44
12. INFORMATIČKI PRAKTIKUM ... 46
13. PRIMENjENA RAZVOJNA PSIHOLOGIJA - praktikum ... 47
14. PRIPREMA DECE ZA POLAZAK U ŠKOLU ... 48
15. ISTORIJA CIVILIZACIJE ... 49
16. PREDŠKOLSKA PEDAGOGIJA ... 50
17. METODIKA RAZVOJA POČETNIH MATEMATIČKIH POJMOVA 1 ... 52
18. PRAKTIKUM IZ FIZIČKOG VASPITANjA ... 53
19. EVROPSKI KONTEKST NACIONALNIH KULTURA ... 54
20. PRIMENA AUDIO-VIZUELNIH SREDSTAVA U VRTIĆU ... 56
21. METODIKA POČETNIH MATEMATIČKIH POJMOVA 2 ... 57
22. KNjIŽEVNOST ZA DECU ... 58
23. LITERATURA PENTRU COPII ... 60
24. VOKALNO –INSTRUMENTALNI PRAKTIKUM ... 61
25. RAD SA DECOM SA POSEBNIM POTREBAMA ... 63
26. MENTALNO ZDRAVLJE ... 64
27. ETIKA VASPITAČKOG POZIVA ... 65

28. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA ... 66
29. METODIKA RAZVOJA GOVORA 1 ... 67
30. METODICA DEZVOLTĂRII VORBIRII 1 ... 69
31. METODIKA FIZIČKOG VASPITANjA 1 ... 70
32. METODIKA UPOZNAVANjA OKOLINE 1 ... 72
33. METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 1 ... 73
34. METODIKA LIKOVNOG VASPITANjA ... 75
35. METODIKA RAZVOJA GOVORA 2 ... 76
36. METODICA DEZVOLTĂRII VORBIRII 2 ... 77
37. METODIKA FIZIČKOG VASPITANjA 2 ... 78
38. METODIKA UPOZNAVANjA OKOLINE 2 ... 79
39. METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 2 ... 80
40. PEDAGOŠKE TEORIJE ... 81
41. RAČUNARI U VASPITNO-OBRAZOVNOM RADU ... 82
42. DEČJA SUBKULTURA ... 83
43. HOR ... 84
44. PREDŠKOLSKI KURIKULUM ... 85
DIPLOMSKI RAD (0+4+0) ... 86
Uputstvo kako oblikovati diplomski rad ... 86

UVODNE NAPOMENE

Poštovane kolege,

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Vršcu je akreditovana od 2007. godine. Iste godine Škola je dobila i dozvolu za rad čime je u potpunosti odobreno izvođenje studijskog programa: **strukovni vaspitač**. Tokom školske 2008/09. godine akreditovani su i programi specijalističkih studija, na dva studijska programa: **strukovni vaspitač – specijalista za pripremni predškolski rad i strukovni vaspitač – specijalista za afirmaciju dečjeg stvaralaštva,** tako da se svi studenti nakon završenih osnovnih studija mogu i dalje usavršavati na specijalističkim studijama.

Osnovne studije na ovoj Visokoj školi strukovnih studija za obrazovanje vaspitača traju tri godine i na njima se studenti osposobljavaju za efikasno individualno i socijalno funkcionisanje u savremenim obrazovnim okolnostima. Studijski program na ovoj Školi pošao je od činjenice da savremeni pedagozi govore o čitavom setu opštih sposobnosti, odnosno o kompetencijama, kao neophodnom uslovu za postizanje individualnog i socijalnog ostvarenja. Kompetentnost i njene uže oblasti, samokompetencija i socijalna kompetencija, smatraju se ključnim sposobnostima u pitanjima ostvarenja pojedinca u ličnom i socijalnom životu u 21. veku.

Jedinstven obrazovni evropski prostor mogao bi da bude, sa stanovišta mladih, prednost u smislu većih mogućnosti za njihovu pokretljivost, kao i za prohodnost ideja. Zato je program koji je pred vama koncipiran tako da sa dosta kritičke odgovornosti pruža studentima pedagoške vrednosti i pomaže im da se osposobe da donose mudre pedagoške odluke, i ne samo pedagoške, nego i moralne, ljudske, kao što su one koje u osnovi imaju altruizam, empatiju i ljudsko razumevanje; da vam pomogne da razvijate svoje samopoštovanje i sposobnost da volite ljude; da se osposobite da planirate i predviđate konsekvence svojih odluka i akcija, što podrazumeva toleranciju, veštinu slušanja, sposobnost rešavanja problema, sposobnost sagledavanja smisla u svemu što radimo, u svemu što se dešava oko nas. Programom se, takođe, nastoje razvijati veštine nošenja odgovornosti, pokretanja inicijative i mnogo drugih osobina koje podrazumeva tim u pedagoškom radu. Na praktičnom nivou ovo znači da Vas nastojimo uputiti u timski rad, što podrazumeva kreativnost i individualne doprinose kvalitetnim rezultatima u timovima.

Prethodno je podrazumevalo da se u kurikulumima više naglasi jedinstvo nauke, procesi istraživanja i saznavanje suštine i smisla, kao i naglašene potrebe za metodama interakcije, tematskim kurikulumima, timskoj nastavi i sl., kako bi se više išlo u susret većoj kompetenciji u osnovnim pedagoškim veštinama. Ova Škola, dakle, nastoji da Vam pruži dobro opšte obrazovanje, koje je u funkciji struke za koju se pripremate i u kome je lični razvoj iz ugla evropske dimenzije pre svega u funkciji razvoja studenata, pripreme za život u multikulturnom društvu i pripreme za rad koja treba da omogući široki pogled na rad i uključi teorijski uvod u prirodu i oblike rada i radnog iskustva.

Sastavljači Informatora koji je pred vama imali su nameru da Vam pruže što više informacija koje bi vam olakšale snalaženje u toku studija. Nadamo se da će Informator omogućiti da se na vreme usmerite i organizujete u svim aktivnostima, a takođe i skratiti Vaša lutanja, zapitkivanja... Zato se u njemu nalaze mnoga praktična pitanja kao što su: sadržaji predmeta, literatura, ispitna pitanja, načini polaganja ispita, teme za diplomske ispite, komisije i sl., a tu su i informacije koje se odnose na dodatno detaljnije informisanje (sajt, mejl i sl.). Očekujemo da će Vam sve ovo pomoći da napravite uspešne prve korake, koji su već pola puta do cilja.

Iskrene želje za uspešne studije.

Stimați colegi,

Şcoala de Înalte Studii pentru Instruirea Educatorilor din Vârşeț, este acreditată începând cu anul 2007. În acelaşi an, şcoala a obținut şi autorizația de funcționare, astfel fiind îndeplinite condițiile pentru realizarea programei - educator cu studii de specialitate. Pe parcursul anului 2008/09, au fost acreditate şi programele studiilor de specializare în două domenii: educator - specialist pentru perioada pregătitoare şi educator - specialist pentru afirmarea creației copiilor. Studenții îşi pot continua perfecționrea prin studiile de specializare, după absolvirea studiilor de licență.

Studiile de bază la această şcoală pentru instruirea educatorilor au durata de trei ani şi pe parcursul lor studenții acumulează cunoştiințe şi se pregătesc pentru activitatea lor în domeniul educațional. Programa de studiu porneşte de la premisa că pedagogia modernă vorbeşte despre existența unui amalgam de capacități şi competențe şi despre necesitatea ca acestea să fie încadrate în viața inividuală şi socială. Competența în sens lărgit şi în sens restrâns, autocompetența şi competența socială se consideră ca fiind capacități esențiale în procesul de dezvoltare a individului în viața socială şi personală în secolul XXI.

Spațiul educațional european unic din punct de vedere al tinerilor ar putea constitui un avantaj în sensul existenței unor posibilități mai mari de mobilitate. Acesta este motivul pentru care programa pe care am conceput-o oferă studenților posibilitatea unei atitudini critice, ajutându-i să se maturizeze şi să devină capabili în a lua decizii într-o formă independentă. Deciziile nu trebuie să fie neapărat de natură pedagogică ci şi de natură morală, umană, asemenea acelora care la bază au altruismul, empatia şi înțelegerea dintre oameni, să vă ajute să dezvoltați autorespectul şi dragostea față de oameni, să fiți capabili să planificați şi să suportați consecințele propriilor decizii ceea ce implică toleranța, capacitatea de a asculta pe celălalt, capacitatea de soluționare a situațiilor dificile, capacitatea de a găsi sensul lucrurilor. Prin programă se tinde spre dezvoltarea simțului responsabilității, a inițiativei şi a multor alte caracteristici ale activității pedagogice. La nivelul practic aceasta înseamnă că vom tinde să vă încadrăm în munca de echipă ceea ce presupune creativitatea şi contribuțiile personale, individuale la obținerea rezultatelor în echipă.

În perioada precedentă în curricule s-a tins spre evidențierea unității dintre ştiință, cercetare şi cunoaşterea esenței, a sensului şi la fel spre necesitatea accentuată de a utiliza metodele interacțiunii, curicule tematice, activitte de ansamblu, etc. Şcoala noastră tinde să vă ofere o bază educațională solidă care să fie în folosul meseriei pe care o veți practica. Dezvoltarea persoanei privită prin prisma europeană, este în contextul nostru, în primul rând în funcția progresului studenților, pregătirile pentru a face față vieții reale şi pregătirile pentru activitatea care precede unei abordări cu succes a domeniului practic şi dobândirii de experiență în activitate.

Alcătuind informatorul care se găseşte în fața dumneavoastră, am avut intenția de a vă oferi cât mai multe informații pentru a vă facilita studiile. Impresia generală a fost aceea că existența unei astfel de publicații vă va ajuta în drumul pe care îl aveți de parcurs şi că va limita greutățile pe care le întâmpinați. În paginile informatorului veți putea găsi răspunsul la multe dintre întrebări cu privire la conținuturile materiilor, bibliografie, întrebările de examen, modul de susținere a examenelor, subiectele pentru lucrarea de licență, comisii, etc. Mai puteți găsi şi informațiile cu privire la comunicarea electronică. Avem convingerea că toate acestea vă vor fi de real folos şi că vă vor sprijini în realizarea primilor paşi ceea ce reprezintă jumătatea drumului spre îndeplinirea obiectivului.

Sincere urări de bine.

I RAD UPRAVE ŠKOLE I STRUČNIH SLUŽBI

Adresa Škole: **Vršac, Omladinski trg br. 1**

Tel/fax: **013/831-628**
013/830-024

Žiro račun: **840-28666-72**

E–mail:

Direktor	vsvasdirektor@hemo.net
Sekretar	vsvassekretar@hemo.net
Referent	vsvasreferent@hemo.net
Finansijska operativa	vsvasfinansije@hemo.net
Biblioteka	vsvasbiblioteka@hemo.net
Katedra za pedagogiju i psihologiju	vsvaskatedrapp@hemo.net
Katedra za pedagogiju i psihologiju	vsvaspedagozi@hemo.net
Katedra za metodike	vsvaskatedram@hemo.net
Katedra za strane jezike	vsvaskatedrasj@hemo.net

Sajt: www.uskolavrsac.edu.rs

Izvršioci	Ime lica	Rad sa studentima
Direktor Škole	akademik Grozdanka Gojkov	svakog dana od 10 do 12 časova
Zamenik direktora	mr Viorika Paser	četvrtak od 15 do 17 časova
Sekretar	Stevan Miljkov	svakog dana od 10 do 12 časova
Referent za studenska pitanja	Zoran Marjanov	svakog dana od 10 do 13 časova
Bibliotekar*	Snežana Prtljaga	svakog dana od 08 do 20 časova

- U čitaonici Biblioteke studenti mogu koristiti računar (za izradu seminarskih i diplomskih radova, pristup Internetu za uvid u stručnu literaturu i sl.)

II IZVOD IZ STATUTA I PRAVILA ŠKOLE

„Pri raspravljanju, odnosno odlučivanju o pitanjima koja se odnose na osiguranje kvaliteta nastave, reformu studijskih programa, analizu efikasnosti studiranja i utvrđivanje broja ESPB bodova, u radu Nastavnog veća učestvuje 20% predstavnika studenata, koje bira studentski parlament Visoke škole.“ (član 33.)

„Studentski parlament Visoke škole je organ preko kojeg studenti ostvaruju svoja prava i štite svoje interese na Visokoj školi.

Studentski parlament Visoke škole biraju neposredno, tajnim glasanjem, studenti upisani u školskoj godini u kojoj se vrši izbor na studijske programe koji se ostvaruju na Visokoj školi. Parlament broji 9 članova: 3 studenta iz prve, 3 iz druge i 3 iz treće godine.

Izbor članova studentskog parlamenta Visoke škole održava se u aprilu, najkasnije do 10. u mesecu.

Pravo da biraju i da budu birani za članove studentskog parlamenta imaju svi studenti upisani na studije na Visokoj školi u školskoj godini u kojoj se bira studentski parlament. Izabrani su kandidati koji na glasanju dobiju najviše glasova.

Ukoliko dva ili više kandidata dobiju isti broj glasova, glasanje se ponavlja između njih u roku od sledećih sedam dana.

Konstitutivna sednica novog saziva studentskog parlamenta Visoke škole održava se oktobra meseca.

Mandat članova studentskog parlamenta Visoke škole traje godinu dana.

Članu studentskog parlamenta Visoke škole kome je prestao status studenta na studijskom programu koji se ostvaruje na Visokoj školi prestaje mandat danom prestanka statusa, a dopunski izbori se sprovode u skladu s odredbama opšteg akta kojim se bliže uređuje izbor članova studentskog parlamenta Visoke škole u roku od sledećih 15 dana.“ (član 44.)

„Studentski parlament Visoke škole:

- bira i razrešava predsednika i potpredsednike Studentskog parlamenta
- donosi opšta akta o svome radu;
- osniva radna tela koja se bave pojedinim poslovima iz nadležnosti Studentskog parlamenta
- bira i razrešava predstavnike studenata u organima i telima Visoke škole
- predlaže Savetu kandidata za studenta predstavnika u Savet Visoke škole;
- pokreće postupak za razrešenje studenta predstavnika u Savet Visoke škole, u skladu s ovim statutom;
- donosi godišnji plan i program aktivnosti Studentskog parlamenta
- razmatra pitanja i sprovodi aktivnosti u vezi sa obezbeđenjem i ocenom kvaliteta nastave, reformom studijskih programa, analizom efikasnosti studiranja, utvrđivanjem broja ESPB bodova, unapređenjem mobilnosti studenata, podsticanjem naučno-istraživačkog rada studenata, zaštitom prava studenata i unapređenjem studentskog standarda;
- organizuje i sprovodi programe vannastavnih aktivnosti studenata;
- učestvuje u ostvarivanju studentske međuuniverzitetske i međunarodne saradnje;
- usvaja godišnji izveštaj o radu studenta predstavnika u Savet Visoke škole;
- usvaja finansijski plan i izveštaj o finansijskom poslovanju Studentskog parlamenta Visoke škole;
- usvaja godišnji izveštaj o radu koji podnosi predsednik Studentskog parlamenta Visoke škole;
- obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom, ovim statutom i opštim aktima Visoke škole.“ (član 45.)

„Status budžetskog studenta ima student:

- upisan na studije prvog, odnosno drugog stepena, rangiran na konkursu za upis kao takav, u školskoj godini za koju je upisan po konkursu;
- koji je, sa statusom budžetskog studenta, u toku školske godine, u okviru upisanog studijskog programa i u okviru odobrenog broja mesta iz budžeta, po položenim ispitima stekao najmanje 60 ESPB bodova – u narednoj školskoj godini.

Budžetski student može u tome statusu imati upisan samo jedan odobren, odnosno akreditovan studijski program na istom nivou studija.

Budžetski student koji u toku školske godine ostvari manje od 60 ESPB bodova može nastaviti studije u statusu samofinansirajućeg studenta.“ (član 47.)

„Status samofinansirajućeg studenta ima student:

- upisan na studije prvog, odnosno drugog stepena, rangiran na konkursu za upis kao takav, u školskoj godini za koju je upisan po konkursu;

- upisan u drugu ili treću godinu, koji je u prethodnoj školskoj godini, kao samofinansirajući student, ostvario najmanje 37 ESPB bodova iz predmeta za koje se opredelio u skladu sa studijskim programom, odnosno budžetski student koji je ostvario najmanje 37, a manje od 60 ESPB bodova.

Samofinansirajući student koji u toku školske godine ostvari 60 ESPB bodova iz tekuće godine studijskog programa može u narednoj školskoj godini steći status budžetskog studenta, ako se rangira u okviru ukupnog broja budžetskih studenata, na način i po postupku utvrđenim opštim aktom Visoke škole.

Student koji nije ostvario 37 ESPB bodova ponovo upisuje istu godinu studijskog programa.“ (član 48.)

„Na prvu godinu osnovnih studija može se, bez prijemnog ispita, na lični zahtev, po prethodno obavljenoj proveri sposobnosti i sklonosti iz člana 50. stav 2., upisati:

- lice koje ima stečeno visoko obrazovanje na akademskim studijama prvog stepena;
- student druge godine osnovnih studija druge visoke strukovne vaspitačke škole ili fakulteta, koji je položio sve ispite sa prve godine, odnosno ostvario najmanje 60 ESPB bodova na studijskom programu na drugoj visokoj školi ili fakultetu, pod uslovima koje svojim opštim aktom propisuje visoka škola;
- lice kome je prestao status studenta zbog ispisivanja sa studija, ako je prethodno položilo sve propisane ispite na prvoj godini studija, odnosno ako je ostvarilo 60 ESPB bodova.

Lice iz stava 1. ovog člana može se upisati samo kao samofinansirajući student i ne ubraja se u odobreni broj studenata za određeni studijski program.

Nastavno veće Visoke škole, odlučuje o priznavanju položenih ispita, odnosno ESPB bodova.

Na višu godinu studija može se upisati student druge visoke strukovne vaspitačke škole koji je stekao pravo upisa naredne godine studija na visokoj školi sa koga prelazi i koji je, na osnovu priznavanja položenih ispita sa visoke strukovne vaspitačke škole sa koje dolazi, u mogućnosti da upiše predmete naredne godine studija na Visokoj školi u vrednosti od najmanje 37 ESPB bodova. I ovo se lice može upisati na studije samo kao samofinansirajući student.

Lice koje je završilo Višu školu za obrazovanje vaspitača može upisati odgovarajuću godinu studija na lični zahtev; po priznavanju ispita može da pristupi polaganju razlike u ispitima, a nakon toga polagati ispite po nastavnom planu za odgovarajuću godinu.

Ispite priznaju predmetni profesori, razmatra komisija koju formira Nastavno veće, a odluku donosi Nastavno veće. Rešenje o priznavanju ispita i o razlici koju student treba da polaže donosi direktor Visoke škole.“ (član 53.)

„Student ima pravo:

- na upis, kvalitetno školovanje i objektivno ocenjivanje;
- na blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studije;
- na aktivno učestvovanje u donošenju odluka, u skladu sa Zakonom i statutom;
- na samoorganizovanje i izražavanje sopstvenog mišljenja;
- na povlastice koje proizlaze iz statusa studenta;
- na podjednako kvalitetne uslove studija za sve studente;
- na obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa Zakonom i statutom;
- na različitost i zaštitu od diskriminacije;
- da bira i da bude biran u studentski parlament i druge organe Visoke škole.

Student je dužan da:

- ispunjava nastavne i predispitne obaveze;
- poštuje opšte akte Visoke škole.
- poštuje prava zaposlenih i drugih studenata na Visokoj školi
- učestvuje u donošenju odluka u skladu sa Zakonom i Statutom.

Student ima pravo na žalbu Visokoj školi, ukoliko Visoka škola prekrši neku od obaveza iz stava 1. tač. 1)-3) ovog člana.“ (član 54.)

Studentu se, na njegov zahtev, odobrava mirovanje prava i obaveza, u slučaju:

- teže bolesti;
- odsluženja i dosluženja vojnog roka;
- nege vlastitog deteta do godinu dana života;
- održavanja trudnoće;
- priprema za olimpijske igre, svetsko ili evropsko prvenstvo – kada ima status vrhunskog sportiste; i
- u drugim slučajevima predviđenim opštim aktom Visoke škole.

Student koji je bio sprečen da polaže ispit zbog bolesti ili odsustva zbog stručnog usavršavanja u trajanju od najmanje tri meseca, može polagati ispit u prvom narednom roku, u skladu s opštim aktom Visoke škole.“ (član 55.)

„Student odgovara za povredu obaveze koja je u vreme izvršenja bila utvrđena opštim aktom Visoke škole.

Za težu povredu obaveze studentu se može izreći i mera isključenja sa studija.

Disciplinski postupak se ne može pokrenuti po isteku 3 meseca od dana saznanja za povredu obaveze i učinioca, a najkasnije 6 meseci od kada je povreda učinjena.

Opštim aktom Visoke škole utvrđuju se lakše i teže povrede obaveza studenata, disciplinski organi i disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti studenata.

Do usvajanja akta iz stava 4. ovog člana, Veće Visoke škole, na predlog direktora donosi odluke o pokretanju disciplinskog postupka, o formiranju disciplinske komisije i disciplinskim merama, a po predlogu komisije koju je formiralo.“ (član 56.)

„Status studenta prestaje ako student ne završi studije u roku od šest školskih godina s obzirom da studijski program traje tri školske godine;

Ako je studijski program započeo u prolećnom semestru, rok iz stava 1. ovog člana shodno se računa od početka toga semestra.

U rok se ne računa se vreme mirovanja prava i obaveza, odobrenog studentu u skladu sa statutom.

Studentu se na lični zahtev, podnet pre isteka roka iz st. 1. i 2. ovog člana, može produžiti rok za završetak studija za jedan semestar:

- ako je u toku studija ispunjavao uslove za odobravanje mirovanja prava i obaveza, a to pravo nije koristio, odnosno nije ga iskoristio u trajanju koje mu je, s obzirom na okolnosti, moglo biti odobreno;
- ako mu na dan isteka roka iz st. 1. i 2. ovog člana ostaje neostvarenih najviše 15 ESPB bodova potrebnih za završetak studija;
- ako je u toku trajanja studija započeo i završio drugi odobreni, odnosno akreditovani studijski program, na istom ili na višem stepenu.

Prestanak statusa studenta zbog neblagovremenog završetka studija konstatuje direktor, rešenjem sa dejstvom od prvog narednog dana po isteku roka iz st. 1, 2. i 4. ovog člana.

Status studenta prestaje i u slučaju:

- završetka studija;
- ispisivanja sa studija;
- neupisivanja školske godine;
- izricanja disciplinske mere isključenja sa studija.“ (član 57.)

„Nastava na Visokoj školi se izvodi na srpskom i rumunskom jeziku.

Lice se može upisati na studijski program ako poznaje jezik na kojem se izvodi nastava.

Student, upisan na studije iz stava 2. ovog člana, može prelaziti u toku studija na studijski program koji se izvodi na srpskom ili rumunskom jeziku, nakon provere znanja srpskog ili rumunskog jezika.

Provera znanja jezika iz st. 2. ovog člana vrši se na način koji propiše direktor.“ (član 59.)

„Studijskim programom se propisuje koji su predmeti obavezni za određenu godinu studija. Student koji se finansira iz budžeta, opredeljuje se za onoliko predmeta koliko je potrebno da bi ostvario 60 ESPB bodova, a student koji se sam finansira opredeljuje se za onoliko predmeta koliko je potrebno da se ostvari najmanje 37 ESPB bodova.

Polaganjem ispita student stiče određeni broj ESPB bodova u skladu sa studijskim programom Visoke škole. Student koji ne položi ispit iz obaveznog predmeta do početka naredne školske godine, upisuje isti predmet. Student koji ne položi izborni predmet, može ponovo upisati isti ili se opredeliti za drugi izborni predmet.“ (član 61.)

„Svaki predmet iz studijskog programa iskazuje se brojem ESPB bodova, a obim studija izražava se zbirom ESPB bodova.

Zbir od 60 ESPB bodova odgovara prosečnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne nedelje tokom jedne školske godine.

Ukupno angažovanje studenta sastoji se od:

- aktivne nastave (predavanja, vežbe, praktikumi, seminari, praktična nastava, mentorska nastava, konsultacije, prezentacije, projekti i sl.);
- samostalnog rada;
- kolokvijuma;
- ispita;

- izrade završnog rada;

- dobrovoljnog rada u lokalnoj zajednici, organizovanog od strane Visoke škole na projektima od značaja za Visoku školu i lokalnu zajednicu (humanitarna aktivnost, podrška hendikepiranim licima i sl.);

- drugih oblika angažovanja, u skladu s opštim aktom Visoke škole (metodička i stručna praksa, izdavačka delatnost i sl.).

Uslove, način organizovanja i vrednovanje dobrovoljnog rada iz stava 3. tačka 6. ovog člana uređuje Nastavno veće Visoke škole.“ (član 63.)

„Ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita student može ostvariti 100 poena.

Od ukupnog broja poena, najmanje 30, a najviše 70 poena mora biti predviđeno za aktivnosti i provere znanja u toku semestra (predispitne obaveze).“ (član 64.)

„Ispitni rokovi su: januarski, aprilski, junski, septembarski i oktobarski, a organizuju se u skladu sa godišnjim kalendarom ispita.

Naknadni rok koji se odobrava za studente kojima je preostao jedan nepoložen ispit iz studijskog programa upisane godine, organizuje se, po pravilu, pre početka naredne školske godine.“ (član 65.)

„Ispit iz istog predmeta može se polagati najviše 3 puta u toku jedne školske godine.

Izuzetno, student kome je preostao jedan nepoloženi ispit iz studijskog programa upisane godine ima pravo da taj ispit polaže u naknadnom ispitnom roku do početka naredne školske godine.

Na lični zahtev, student može ispit iz stava 2. ovog člana polagati pred ispitnom komisijom.

Student koji ne položi ispit iz obaveznog predmeta do početka naredne školske godine, upisuje isti predmet.

Student koji ne položi izborni predmet može ponovo upisati isti ili se opredeliti za drugi izborni predmet.“ (član 66.)

„Student ima pravo prigovora na ocenu dobijenu na ispitu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa Zakonom i opštim aktom Visoke škole, u roku od 36 časova od dobijanja ocene.

Veće Visoke škole u roku od 48 časova od dobijanja prigovora, razmatra prigovor i donosi odluku po prigovoru.

Ukoliko Veće usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit u roku od tri dana od dana prijema odluke Veća.“ (član 67.)

„Po pravilu, student ispit polaže kod predmetnog nastavnika kod koga je pohađao nastavu i obavljao sve ostale predispitne obaveze.

Na lični, pismeni zahtev, student može tražiti promenu ispitivača.

Zahtev se podnosi direktoru Visoke škole.

Direktor Visoke škole donosi odluku o (ne)prihvatanju zahteva najkasnije u roku od pet dana od dana podnošenja istog, po pribavljenom mišljenju nastavnika čija je promena zahtevana.

U slučaju pozitivnog rešavanja zahteva, student je obavezan da snosi troškove promene ispitivača u skladu sa opštim aktom Visoke škole.“ (član 68.)

„Student se svake školske godine pri upisu semestra, opredeljuje za predmete iz studijskog programa, pri čemu može upisati samo one predmete za koje je stekao preduslov po programu i planu studija.

Studijski program se zasniva na upisu semestara.

Posebno uspešnim studentima može se omogućiti upis i više od 60 ESPB bodova, sa ciljem bržeg završavanja studija i šireg obrazovanja.

Student stiče pravo na upis na višu godinu studija, pod uslovima predviđenim ovim Statutom, kada, u skladu sa studijskim programom, stekne mogućnost da upiše predmete u vrednosti od najmanje 37 ESPB bodova, predviđene studijskim programom za narednu godinu studija.

Student koji nije ispunio obaveze iz stava 4. ovog člana može nastaviti studije tako da ponovo upiše studijske obaveze koje nije ispunio u prethodnoj godini, pod uslovima i na način koji utvrđuje Nastavno veće Visoke škole.

Pravila studija bliže se uređuju opštim aktom Visoke škole.“ (član 69.)

Napomena: Detaljnije informacije o pravima i obavezama studenata mogu se dobiti konsultovanjem Statuta Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Vršcu, odnosno kod sekretara Škole.

II EXTRAS DIN STATUTUL ŞCOLII

În situațiile în care sunt dezbătute sau se adoptă unele hotărâri privind asigurarea calității procesului de învățământ, reforma programelor de studiu, analiza eficacității studiilor şi creditele ECTS, în activitatea Consiliului profesoral este implicat un procent de 20% dintre reprezentanții studenților, aleşi din partea Parlamentului studențesc a Şcolii. (Art. 33)

Parlamentul studențesc reprezintă organismul prin intermediul căruia studenții îşi realizează şi apără drepturile şi interesele.

Parlamentul studențesc al Şcolii este ales prin vot direct, secret, din partea studenților înscrişi în anul şcolar în care se realizează alegerile. Parlamentul are 9 membri, 3 studenți ai anului I, 3 din anul II şi 3 din anul III.

Alegerea membrilor Parlamentului se realizează în luna aprilie, până pe data de 10 a lunii.

Dreptul de a alege şi de a fi ales îl are fiecare student înscris în anul în care se realizează alegerile . Sunt aleşi candidații care obțin majoritatea voturilor.

În cazul în care doi sau mai mulți candidați au acelaşi număr de voturi, alegerile se repetă cu aceştia în termen de 7 zile.

Şedința de constituire a Parlamentului Şcolii are loc în luna octombrie.

Mandatul membrilor Parlamentului Şcolii este de un an.

Membrului Parlamentului căruia i-a încetat statutul de student în cadrul programei de studiu la care a fost înscris, îi încetează totodată şi mandatul iar alegerile parțiale se vor realiza în conformitate cu prevederile actelor generale care reglementează alegerea membrilor Parlamentului, în termen de 15 zile. (Art. 44.)

Parlamentul studențesc al Şcolii:

- alege şi demite preşedintele şi vicepreşedintele Parlamentului studențesc;
- adoptă documentele necesare activității proprii;
- înființează organismele care se ocupă de anumite domenii din atribuțiile Parlamentului studențesc;
- alege şi demite reprezentanții studenților în organele şi organismele Şcolii;
- propune Consiliului candidatul pentru reprezentantul studenților în Consiliul Şcolii;
- inițiază procedura de demitere a reprezentantului studenților în Consiliul Şcolii, în conformitate cu acest statut;
- adoptă planul anual şi programul de activitate a Parlamentului studențesc;
- dezbate problemele privind asigurarea calității procesului de învățământ, privind reforma programelor de studiu, analiza eficacității studiilor, problemele privind creditele ECTS, mobilitatea studenților, stimularea activității de cercetare a studenților, protejarea drepturilor studenților şi ameliorarea situației generale a studenților;
- organizează şi pune în practică programele activităților extraşcolare ale studenților;
- ia parte la realizarea colaborărilor interuniversitare şi internaționale;
- adoptă raportul anual privind activitatea reprezentanților în Consiliul Şcolii;
- adoptă planul financiar şi raportul privind starea financiară a Parlamentului Studențesc;
- adoptă raportul anual al preşedintelui Parlamentului studențesc;
- realizează şi alte activități în conformitate cu legea, acest statut şi reglementările Şcolii (Art. 45.);

Statutul de student bugetar îl are studentul care:

- este înscris la studiile gradului I sau II şi a obținut la concurs rezultatele necesare, în anul în care este înscris la concurs
- a obținut un minim de 60 de credite ECTS pe parcursul anului şcolar, în cadrul programei de studiu înscrise şi în limita numărului de locuri disponibile.

Studentul bugetar poate avea în cadrul statutului respectiv doar o singură programă de studiu înscrisă, adică o singură programă acreditată la acelaşi nivel de studiu.

Studentul bugetar care pe parcursul anului şcolar a acumulat mai puțin de 60 de credite ECTS poate continua studiile ca student cu finanțare pe cont propriu.

Statutul de student cu finanțare pe cont propriu îl are studentul care:

- este înscris la studiile gradului I sau II şi a obținut la concurs rezultatele necesare, în anul în care este înscris la concurs
- este înscris în anul II sau III de studiu iar în anul şcolar precedent a obținut cel puțin 37 de credite ECTS ca student cu finanțare pe cont propriu, adică cel puțin 37 şi mai puțin de 60 de credite ECTS ca student bugetar.

Studentul cu finanțare pe cont propriu care pe parcursul anului şcolar acumulează 60 de credite din anul respectiv, poate în anul următor obține statutul de student bugetar dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de actele Şcolii.

Studentul care nu a acumulat 37 de credite ECTS, este obligat de a înscrie din nou acelaşi an şi programa de studiu.(Art. 48)

În primul an de studiu se pot înscrie fără concurs de admitere, pe baza unei cereri personale, în urma verificărilor aptitudinilor (Art. 50, Al. 2):

- persoanele care au absolvit studiile superioare academice de gradul I;

- studenții anului II de studiu proveniți de la o altă şcoală de specialitate pentru educatori sau de la facultate, care au promovat toate examenele din anul I, adică au acumulat cel puțin 60 de credite ECTS la aceeaşi programă de studiu la o altă înaltă şcoală sau facultate, în condițiile reglementărilor în vigoare;
- persoanele cărora le-a încetat statutul de student din cauza părăsirii studiilor, dacă au promovat toate examenele din anul I adică dacă a acumulat 60 de credite ECTS;

Persoanele din alineatul 1 se pot înscrie doar în regim de autofinanțare şi nu intră în numărul prevăzut pentru programa de studiu respectivă.

Consiliul profesoral al Şcolii decide asupra recunoaşterii examenelor adică a creditelor.

În anii superiori de studiu se pot înscrie studenții altor şcoli de specialitate pentru educatori care îndeplinesc condițiile, după ce le-au fost recunoscute examenele, având posibilitatea de a înscrie cursurile anului următor de studiu, având un minim de 37 de credite ECTS. Aceste persoane pot avea doar statut de autofinanțare.

Persoana care a absolvit Şcoala Superioară pentru Educatori se poate înscrie în anul corespunzător de studiu, la cerere. După ce i-au fost recunoscute examenele, poate susține examenele de diferență iar apoi poate susține examenele în conformitate cu programa pentru anul respectiv.

Examenele sunt recunoscute de către profesori, situațiile fiind dezbătute de către comisia pe care o stabileşte Consiliul profesoral. Decizia este avizată de către Consiliul profesoral. Decizia finală privind recunoaşterea examenelor este adoptată de către directorul Şcolii.(Art. 53)

Studentul are dreptul:

- la admitere, studii de calitate şi evaluare obiectivă;
- la informare corectă asupra tuturor problemelor legate de studii;
- la o participare activă în procesul de adoptare a deciziilor, în conformitate cu legea şi Statutul şcolii;
- la autoorganizare şi promovare a opiniilor proprii;
- la beneficii care reies din statutul de student;
- la condiții egale de studiu cu ceilalți studenți;
- la învățământul în limba maternă, în conformitate cu legea şi Statutul şcolii;
- la diferențiere şi protecție în fața discriminării;
- de a fi ales şi de a a lege membrii Parlamentului studențesc;

Studentul are obligația:

- de a realiza cerințele propuse
- de a respecta reglementările Şcolii
- de a respecta drepturile angajaților şi ale altor studenți ai Şcolii
- de a participa în procesul de adoptare a deciziilor în conformitate cu legea şi Statutul şcolii.

Studentul are dreptul de la contestație în cazul în care Şcoala nu respectă prevederile legale din Al.1, punctul 1-3 ale articolului de față. (Art. 54)

Studentul are dreptul la întreruperea activităților în cazul:

- unei boli grave;
- îndeplinirii stagiului militar
- necesității de a îngriji propriul copil până la vârsta de un an;
- întreținerii sarcinii;
- pregătirilor pentru jocurile olimpice, campionatele mondiale sau europene – în cazul în care are statut de sportiv de excepție;
- în alte situații prevăzute de lege.

Studentul care din motive obiective nu a putut susține un examen, în cazul unei boli sau a participării la unele reuniuni de perfecționare pe parcursul a cel puțin trei luni, poate susține examenul în termenul următor, în conformitate cu reglementările în vigoare.(Art. 55)

Studentul se face responsabil pentru nerespectarea reglementărilor în vigoare ale Şcolii.

Pentru abateri grave, studentul poate fi exmatriculat.

Procedura disciplinară nu poate fi inițiată după împlinirea a trei luni de la aflarea acesteia şi cel târziu în termen de şase luni de la înfăptuirea ei.

Abaterile uşoare şi abaterile grave se reglementează prin actele Şcolii cu caracter general la fel ca şi organele disciplinare şi procedura disciplinară.

Până la adoptarea actelor din Al.4 al articolului de față, Consiliul profesoral, la propunerea directorului, adoptă deciziile privind inițierea procedurii disciplinare, privind înființarea comisiilor de disciplină şi a măsurilor disciplinare, la propunerea organismelor deja existente. (Art. 56)

Statutul de student încetează în cazul în care acesta nu şi-a finalizat studiile pe parcursul a şase ani şcolari având în vedere faptul că programa de studiu durează trei ani.

Dacă programa de studiu a fost începută în semestrul de primăvară, termenul din alineatul 1 se consideră începând cu acel semestru.

În termen nu se include perioada de întrerupere a şcolarizării care i-a fost aprobată studentului în conformitate cu statutul.

Studentului îi poate fi prelungită perioada în care poate finaliza studiile şi înainte de expirarea termenului din alineatele 1 şi 2, cu un semestru dacă :

- în ziua expirării termenului i-au mai rămas cel mult 15 credite nerealizate;
- pe parcursul şcolarizării a absolvit o altă programă de studiu acreditată la acelaşi nivel sau la un nivel superior;

Încetarea statutului de student din motive de depăşire a termenelor este contatată de către director prin decizie.

Statutul de student mai poate înceta şi în cazul:

- absolvirii studiilor;
- renunțării la studii;
- neînscrierii anului şcolar;
- îndepărtării de la studii (Art. 57);

Procesul de învățământ se desfăşoară în limba sârbă şi română.

Persoana se poate înscrie la cursurile unei programe de studiu dacă cunoaşte limba în care se desfăşoară procesul de învățământ.

Studentul înscris la cursurile amintite în alineatul 2 poate trece de la cursurile predate într-o limba la cursurile predate în cealaltă limbă după verificarea cunoştiințelor lingvistice.

Verificarea amintită în alineatul 2 al acestui articol se desfăşoară conform procedurii stabilite de către director. (Art. 59)

Programa de studiu stabileşte materiile obligatorii pentru un anumit an de studiu. Studentul în regim bugetar se hotăreşte pentru numărul de materii care îi suficiente în scopul acumulării a 60 de credite iar studentul în regim de autofinanțare, pentru a acumula 37 de credite ECTS.

Prin promovarea examenului, studentul acumulează un anumit număr de credite transferabile în conformitate cu programa de studiu. Studentul care nu a promovat examenul la materia obligatorie până la începutul noului an şcolar, este obligat să înscrie aceeaşi materie. Studentul care nu a promovat o materie opțională, poate să înscrie aceeaşi materie sau să se hotărască pentru o altă materie.(Art. 61)

Angajamentul general al studentului este dat de:

- participarea activă (cursuri, laboratoare, seminarii, practică, consultări, prezentări, proiecte, etc.);
- activitatea individuală;
- colocvii;
- examene;
- realizarea lucrării finale;
- activitatea de voluntariat în comunitate pe care o organizează Şcoala, proiectele de interes pentru Şcoală şi comunitate (activități comunitare, munca cu persoanele cu handicap, etc.);
- alte activități în conformitate cu actele Şcolii (practica metodică şi de specialitate, activitatea editorială, etc.);

Condițiile, modul de organizare şi evaluarea activității de voluntariat din alineatul 3, punctul 6 a acestui articol este stabilită de către Consiliul profesoral al Şcolii. (Art. 63)

Prin realizarea activităților care preced examenul şi prin promovarea examenului, studentul poate acumula 100 de puncte.

Din numărul total de puncte, cel puțin 30 şi cel mult 70 de puncte este necesar să fie prevăzute pentru activitățile şi evaluările de pe parcursul semestrului.

Sesiunile de examene se organizează în luna ianuarie, aprilie, iunie, septembrie şi octombrie în conformitate cu calendarul şcolar.

Susținerea examenelor înafara termenelor stabilite se poate aproba studenților cărora le-a rămas un singur examen nepromovat din anul respectiv şi se va susține înaintea începutului anului şcolar următor.

Examenul la aceaşi materie se poate susține de cel mult trei ori pe parcursul unui an şcolar.

În mod excepțional, studentul căruia ia rămas un examen în cadrul programei de studiu pentru anul în care este înscris, are dreptul de a susține examenul în sesiunea următoare, până la finea anului şcolar.

La cerere, examenul poate fi susținut în fața comisiei.

Studentul are dreptul de a contesta nota obținută la examen dacă consideră că susținerea nu a avut loc în conformitate cu legea şi actele Şcolii, în termen de 36 de ore de la aflarea notei.

Consiliul Şcolii în termen de 48 de ore dezbate contestația şi adoptă hotărârea privind contestația.

În cazul în care Consiliul soluționează pozitiv contestația, studentul va repeta susținerea examenului în termen de trei zile de la aflarea deciziei Consiliului.(Art. 67)

De regulă, studentul susține examenul cu profesorul care i-a predat materia respectivă.

La cerere în formă scrisă, studentul poate solicita înlocuirea examinatorului.

Cererea se depune directorului Şcolii.

Directorul Şcolii decide în privința cererii cel târziu în termen de cinci zile de la momentul depunerii ei, după ce l-a consultat pe profesorul a cărui înlocuire a fost cerută.

În cazul soluționării pozitive, studentul este obligat să achite cheltuielile înlocuirii examinatorului în conformitate cu actel Şcolii. (Art. 68)

La înscrierea fiecărui semestru, studentul optează pentru materiile pentru care a îndeplinit condițiile de înscriere conform planului şi a programei de studiu.

Programa de studiu se bazează pe înscrierea semestrelor.

Studenților care au un succes excepțional li se poate permite înscrierea a peste 60 de credite ECTScu scopul de a scurta durata studiilor şi de a facilita performanțele studentului.

Studentul are dreptul de a se înscrie în anul următor în condițiile prevăzute de Statut, în conformitate cu programa de studiu, atunci când îndeplineşte condițiile de înscriere a materiilor care cumulate dau cel puțin 37 de credite ECTS şi care sunt încadrate în programa de studiu pentru anul următor.

Studentul care nu a îndeplinit condițiile din alineatul 4 a acestui articol, poate continua studiile înscriind acele materii şi îndeplinind cerințele pe care nu le-a realizat în anul precedent, în condițiile pe care le stabileşte Consiliul profesoral al Şcolii.

Regulile de studiu sunt date în actele cu caracter general ale Şcolii. (Art. 69)

III NASTAVNI PLAN VISOKE ŠKOLE STRUKOVNIH STUDIJA ZA OBRAZOVANJE VASPITAČA

R.b	Šif. pred.	Naziv predmeta	Sem.	Broj časova	ESPB
PRVA GODINA					
Prvi semestar					
1.	01OPE	**Opšta pedagogija**	1	3+0+0	6
2.	02STJ	**Strani jezik**	1	0+0+6	5
3.	03MAJ	**Maternji jezik**	1	3+1+1	6
4.	04RPS	**Razvojna psihologija**	1	4+0+0	6
5.	05FIV	**Filozofija vaspitanja**	1	2+0+0	5
		Praksa 1	1	0+0+1	2
		Ukupno časova aktivne nastave prvi semestar		21	
				Ukupno ESPB	30
Drugi semestar					
1.	06MVO	**Metodika vaspitno-obrazovnog rada**	2	4+0+2	5
2.	07PPS	**Pedagoška psihologija**	2	2+1+1	4
3.	08POP	**Porodična pedagogija**	2	2+0+0	3
4.	09INP	**Informatički praktikum**	2	0+0+4	4
5.	10VIP	**Vokalno-instrumentalni praktikum**	2	0+0+1	2
		Izborni predmet (biraju se 2)			10
6.	11PRR	Primenjena razvojna psihologija - praktikum	2	0+1+2	5
7.	12PDŠ	Priprema dece za polazak u školu	2	2+0+1	5
8.	13ISC	Istorija civilizacije	2	2+0+1	5
		Praksa 2	2	0+0+1	2
		Ukupno časova aktivne nastave drugi semestar		23	
				Ukupno ESPB	30
				Ukupno ESPB prva godina	**60**

DRUGA GODINA					
Treći semestar					
1.	14PRP	**Predškolska pedagogija**	3	4+0+2	6
2.	15MPM1	**Metodika početnih matematičkih pojmova 1**	3	2+0+0	5
3.	16PFV	**Praktikum iz fizičkog vaspitanja**	3	0+0+2	4
4.	17EKN	**Evropski kontekst nacionalnih kultura**	3	4+0+1	5
5.	18PAV	**Primena AV sredstava u vrtiću**	3	0+0+2	4
6.	19VIP	**Vokalno-instrumentalni praktikum**	3	0+0+1	2
		Praksa 3	3	0+0+3	4
		Ukupno časova aktivne nastave treći semestar		21	30
Četvrti semestar					
1.	20MPM2	**Metodika početnih matematičkih pojmova 2**	4	0+0+1	5
2.	21KNjD	**Književnost za decu**	4	3+1+1	6
3.	22VIP	**Vokalno-instrumentalni praktikum**	4	0+0+1	5
		Izborni predmet (biraju se 2)			10
4.	23RDP	Rad sa decom sa posebnim potrebama - praktikum	4	0+1+2	5
5.	24MZD	Mentalno zdravlje	4	2+0+1	5
6.	25EVP	Etika vaspitačkog poziva	4	2+0+1	5
7.	26PDO	Pedagoška dokumentacija	4	0+1+2	5
		Praksa 4	4	0+0+5	4
		Ukupno časova aktivne nastave četvrti semestar		18	30
				Ukupno ESPB druga godina	**60**

TREĆA GODINA					
Peti semestar					
1.	27MRG1	**Metodika razvoja govora 1**	5	3+0+1	5
2.	28MFV1	**Metodika fizičkog vaspitanja 1**	5	3+0+1	5
3.	29MUO1	**Metodika upoznavanja okoline 1**	5	3+0+0	5
4.	30MMV1	**Metodika muzičkog vaspitanja 1**	5	3+0+0	5
5.	31MLV1	**Metodika likovnog vaspitanja 1**	5	2+0+2	5
		Praksa 5	5	0+0+2	5
		Ukupno časova aktivne nastave peti semestar		20	30
Šesti semestar					
1.	32MRG2	**Metodika razvoja govora 2**	6	0+0+2	3
2.	33MFV2	**Metodika fizičkog vaspitanja 2**	6	0+0+2	3
3.	34MUO2	**Metodika upoznavanja okoline 2**	6	0+0+2	3
4.	35MMV2	**Metodika muzičkog vaspitanja 2**	6	0+0+2	3
		Diplomski rad	6	0+4+0	4
		Izborni predmet (biraju se 2)	6		10
5.	36FKC	Pedagoške teorije	6	0+0+2	5
6.	37RVO	Računari u vaspitno- obrazovnom radu	6	0+0+2	5
7.	38DSU	Dečja subkultura	6	0+0+2	5
8.	39HOR	Hor	6	0+0+2	5
9.	40PRK	Predškolski kurikulum	6	0+0+2	5
		Praksa 6	6	0+0+4	4
		Ukupno časova aktivne nastave šesti semestar		20	30
				Ukupno ESPB treća godina	**60**

IV ISPITNI ROKOVI

Ispitni rok	**Vreme ispita**
1) januarsko-februarski	18. I - 12. II 2010.
2) aprilski	19. IV - 30. IV 2010.
3) junski	01. VI - 30. VI 2010.
4) septembarski I	01. IX - 20. IX 2010.
5) septembarski II	21. IX - 30. IX 2010.

Raspored ispita i kolokvijuma objavljuje se na oglasnoj tabli i 15 dana pre početka ispitnog roka.

IV SESIUNILE DE EXAMENE

Sesiunea	**Termenul**
1) Ianuarie-februarie	18. I - 12. II 2010.
2) Aprilie	19. IV - 30. IV 2010.
3) Iunie	01. VI - 30. VI 2010.
4) Septembrie I	01. IX - 20. IX 2010.
5) Septembrie II	21. IX - 30. IX 2010.

Orarul examenelor şi al colocviilor se afişează pe avizierul şcolii 15 zile înainte de începerea sesiunii.

V PRIJAVLJIVANJE ISPITA

Ispitne prijave predaju se najkasnije 5 dana pre početka ispitnog roka (do 25. u prethodnom mesecu). One moraju biti popunjene čitko i sa svim elementima iz obrasca, a naročito: broj indeksa i ime nastavnika kod koga se ispit polaže, kao i tačnim nazivom predmeta. Nepotpune prijave se odbacuju. Uz prijavu kandidat je obavezan da podnese i dokaz o uplati troškova polaganja ispita.

V ÎNSCRIEREA LA EXAMENE

Fişele de înscriere la examene se înaintează cel târziu 5 zile înainte de începerea sesiunii de examene. Acestea trebuie completate lizibil, cuprinzând informaţiile necesare la toate rubricile existente; aparte este necesar să cuprindă numărul curent al carnetului de student, numele profesorului la care se susţine examenul, precum şi denumirea corectă a obiectului de studiu. Fişele de înscriere incomplete nu se iau în considerare. Împreună cu înscrierea la examen, candidatul prezintă şi adeverinţa privind achitarea sumei prevăzute pentru examen.

VI PREDAVANJA I VEŽBE

Nastava, prema propisanom Nastavnom planu i programu, organizuje se u vidu teorijskih predavanja, praktičnih vežbi, prakse studenata, konsultativne nastave, seminarskih radova i sl.

U okviru svakog predmeta nastavnici utvrđuju posebne obaveze studenata u oblasti njihovog teorijskog i praktičnog rada.

VI CURSURILE ŞI SEMINARIILE

Conform Planului şi programei de învăţământ, cursurile se organizează în formă de prelegeri teoretice, exerciţii practice, practică a studenţilor, consultaţii, lucrări de seminar.

La fiecare obiect de studiu, cadrele didactice stabilesc obligaţiile studenţilor la cursurile teoretice şi seminarii.

VII SEMINARSKI RAD

Svaki student je dužan da u toku studija napiše pet seminarskih radova iz sledećih predmeta: MATERNJI JEZIK, PRIMENJENA RAZVOJNA PSIHOLOGIJA, KNJIŽEVNOST ZA DECU, RAD SA DECOM SA POSEBNIM POTREBAMA I PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA.

Svrha seminarskog rada je da se student putem šire i temeljitije teorijske i praktične obrade određenog problema, primenom odgovarajućih metodoloških postupaka prikupljanja, obrade i razmatranja podataka, analiza i interpretacije dobijenih rezultata, osposobi za rad koji ga u praksi očekuje.

VII LUCRAREA DE SEMINAR

Studentul este obligat, ca în decursul unui an de studii, să scrie o lucrare de seminar, la libera alegere, la unul din următoarele obiecte opţionale: LIMBA MATERNĂ, PSIHOLOGIA DEZVOLTĂRII APLICATĂ, LITERATURA PENTRU COPII, ACTIVITATEA CU COPIII CU NECESITĂŢI SPECIALE, DOCUMENTAŢIA PSIHOLOGICĂ.

Scopul lucrării de seminar este ca, studentul, elaborând teoretic şi practic o problemă, aplicând procedee metodologice corespunzătoare, sistematizând şi comentând informaţiile, să analizeze şi interpreteaze rezultatele obţinute, să se pregătească pentru activitatea practică educativ-instructivă.

VIII DIPLOMSKI RAD

Diplomski rad studenti brane na kraju školovanja (po završetku VI semestra), pošto su prethodno položili sve predviđene ispite i obavili profesionalnu praksu. Teme za diplomski rad odnose se na problematiku vaspitno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama.

Diplomski radovi se predaju studentskoj službi u tri primerka. Komisija za odbranu diplomskog rada pregleda rad i odlučuje o prihvatanju ili dopuni rada o čemu obaveštava kandidata.

Diplomski ispit se polaže u toku cele školske godine, sem jula i avgusta meseca.

Diplomski ispit se sastoji iz domaćeg (diplomskog) pisanog rada i usmene odbrane. Student dobija temu diplomskog rada u toku III godine studija, a najkasnije do početka VI semestra. Spisak tema za izradu i odbranu diplomskog rada utvrđuje Nastavno veće, na predlog predmetnog nastavnika.

Diplomski ispit se polaže pred Komisijom od 3 člana.

Svaki student je obavezan da popuni odgovarajući obrazac u dva primerka i dostavi ga mentoru. Izbor i prihvatanje teme diplomskog rada potvrđuju, svojim potpisom, direktor Škole i mentor kandidata. Jedan primerak obrasca vraća se kandidatu, a drugi se odlaže u dosije studenta.

Obrasci se mogu dobiti od mentora kod kojeg je kandidat uzeo temu diplomskog rada.

Primer obrasca koji popunjava kandidat:

VISOKA ŠKOLA STRUKOVNIH STUDIJA ZA OBRAZOVANJE VASPITAČA
V R Š A C

O D O B R E N J E

Kandidat_____ indeks broj_____

opredelio se za izradu diplomskog rada iz nastavne oblasti:

_____

sa temom: _____

_____

Razmatrajući uslove, faktore i mogućnosti kandidata, kao i karakter i značaj predložene teme, kandidatu se

O D O B R A V A

tema, sa napomenom da rad, u 3 štampana primerka, preda Studentskoj službi Visoke škole najkasnije za godinu dana od dana uzimanja teme.

u Vršcu, _____.

D i r e k t o r M e n t o r

VIII LUCRAREA DE DIPLOMĂ

Studentul îşi susţine lucrarea de diplomă la încheierea studiilor (la sfârşitul celui de-al şaselea semestru), după ce, în prealabil şi-a susţinut toate examenele obligatorii şi a realizat practica pedagogică.

Temele lucrărilor de diplomă cuprind problematica activităţii educativ-instructive din instituţiile preşcolare.

În trei exemplare, lucrările de diplomă se predau secretariatului Şcolii. Comisia de susţinere citeşte lucrarea şi decide dacă aceasta se acceptă sau trebuie completată, informând candidatul despre hotărârile luate.

Lucrările de diplomă se susţine pe parcursul întregului an, cu excepţia lunilor iulie şi august.

Examenul de diplomă are următoarele părţi componente: lucrarea scrisă şi susţinerea orală. În decursul ultimului an de studii, studentul primeşte tema lucrării de diplomă; cel târziu, până la începerea semestrului al şaselea. Consiliul profesoral, în baza propunerilor profesorilor de specialitate, stabileşte lista temelor de diplomă.

Lucrarea de diplomă se susţine în faţa Comisiei compusă din trei membri.

Fiecare student completează un formular (în două exemplare) şi-l înaintează mentorului. Opţiunea şi acceptarea temei de diplomă le confirmă, prin semnătura lor, directorul Şcolii şi mentorul candidatului. Un exemplar al formularului se restituie candidatului, iar cel de-al doilea i se depune în dosar.

Candidatul primeşte formulare de la mentorul lucrării sale de diplomă.

IX KOMISIJE ZA DIPLOMSKE ISPITE

M e n t o r	**Članovi komisije**	**Zamena**
1. mr Viorika Paser	1. B. Vujasin, prof. 2. Adrijan Božin, prof (na S i R jez.) 2a. dr E. Činč (na R jeziku)	dr J. Lelea
2. dr G. Gojkov	1. mr J. Prtljaga 2. dr R. Grandić	dr I. Magda
3. dr J. Lelea	1. mr V. Paser (na S i R jeziku) 2. dr N. Sturza-Milić (na S jeziku) 2a. dr E. Činč (na R jeziku)	dr I. Magda
4. mr D. Josifović	1. dr I. Magda 2. mr A. Gojkov-Rajić	dr B. Žujka
5. dr I. Magda	1. mr V.Paser 2. dr B. Žujka	dr M. Maran
6. dr N. Sturza-Milić	1. mr A. Gojkov-Rajić 2. mr T. Nedimović	dr J. Lelea
7. mr T. Nedimović	1. dr A. Stojanović 2. A. Božin	dr E. Činč
8. dr M. Maran	1. mr V. Paser (na S i R jeziku) 2. dr R. Petrović (na S jeziku) 2a. A. Božin (na R jeziku)	mr D. Josifović dr I. Magda
9. dr R. Grandić	1. dr G. Gojkov 2. B. Vujasin, prof.	mr A. Gojkov-Rajić
10. dr A. Stojanović	1. dr I. Magda 2. mr T. Nedimović	A. Božin, prof.
11. B. Vujasin	1. mr D. Josifović 2. mr A. Gojkov - Rajić	dr J. Lelea
12. dr A. Negru	1. mr T. Nedimović 2. dr B. Žujka	P. Prtljaga

X KALENDAR RADA ZA 2009/2010. GODINU

I SEMESTAR (zimski)

N A S T A V A

- od 01. X 2009. do 15. I 2010. godine

PEDAGOŠKA PRAKSA

- od 16. XI do 20. XI 2009. godine (I godina)
- od 16. XI do 27. XI 2009. godine (II godina)
- od 16. XI do 27. XI 2009. godine (III godina)

RASPUST I PRAZNICI

- od 31. XII 2009. do 08. I 2010. godine
- 24. i 25.12.2009. (Božić)

ISPITNI ROKOVI

- od 18. I do 12. II 2010. godine (januarsko-februarski)

II SEMESTAR (letnji)

N A S T A V A

- od 16. II do 21. V 2010. godine

PEDAGOŠKA PRAKSA

- od 17. V do 21. V 2010. godine (I godina)
- od 17. V do 28. V 2010. godine (II godina)
- od 17. V do 28. V 2010. godine (III godina)

RASPUST

- od 01. VII do 31. VIII 2010. godine

ISPITNI ROKOVI

- od 19. IV do 30. IV 2010. godine (aprilski)
- od 01. VI do 30. VI 2010. godine (junski)
- od 01. IX do 20. IX 2010. godine (septembarski I)
- od 21. IX do 30. IX 2010. godine (septembarski II)

PRAZNICI I PROLEĆNI RASPUST

- 15. II 2010. godine
- od 02. IV do 11. IV 2010. godine
- 01, 02. i 03. V 2010. godine

XI OBAVEZE STUDENATA U OBLASTI PEDAGOŠKE PRAKSE

Obaveze studenata koji participiraju su istovetne sa obavezama onih koji se obrazuju na teret sredstava budžeta Republike Srbije. Te obaveze su sledeće:

1. Svi studenti su obavezni da u dečijim vrtićima u Vršcu, ili u svojim mestima, obave kontinuiranu pedagošku praksu i to:

- u I semestru 5 radnih dana
- u II semestru 5 radnih dana
- u III semestru 10 radnih dana
- u IV semestru 10 radnih dana
- u V semestru 10 radnih dana
- u VI semestru 10 radnih dana

Napomena:

- priprema i odlazak na svaku pedagošku praksu vrši se isključivo u dogovoru sa organizatorom pedagoške prakse, koji će blagovremeno napraviti raspored hospitovanja i studentima dati instrukcije i neophodnu dokumentaciju za pedagošku praksu (uput i mišljenje vaspitača).
- poželjno je da svaki student u toku obavljanja pedagoške prakse (od prvog do šestog semestra) prođe kroz vaspitne grupe svih uzrasta.

Sinhronizaciju ovih zahteva studenti će ostvariti u komunikaciji sa profesorima Natašom Sturza-Milić i Adrianom Božinom.

2. O svakoj od ovih vrsta prakse studenti treba da se konsultuju sa profesorima, radi dobijanja posebnih uputstva za rad. U toku hospitovanja i neposrednog rada student je obavezan da vodi DNEVNIK zapažanja, koji će zatim dostaviti određenom profesoru radi pregleda i ocenjivanja. Sve vrste pedagoške kontinuirane prakse i ocena prakse unose se u INDEKS studenta. Studenti su, takođe, obavezni da podnesu dokaz (potvrdu) o obavljanju ovih oblika aktivnosti i mišljenje vaspitača.

3. Svi studenti su obavezni da u odgovarajućem semestru, obave 2 praktična vežbanja iz svake od šest metodika u dečjim vrtićima Vršca, ili u vrtićima svojih mesta. Prethodno moraju pisati pripremu za svaku vežbu, na osnovu konsultacija sa nastavnicima, koju dostavljaju profesorima metodika radi pregleda i davanja saglasnosti za praktičan rad. Skreće se pažnja svim studentima da mogu pristupiti izvođenju praktičnih vežbi u jednoj metodici samo nakon položenog teorijskog dela dotične metodike;.

4. Završnu kontinuiranu pedagošku praksu u trajanju od 10 dana u VI semestru studenti takođe mogu izvoditi samo ako su redovno pohađali predavanja, vežbe i nakon toga položili ispite i praktična vežbanja iz svih šest metodika predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

NAPOMENA:

U nastavku prilažemo:

a) Obrazac za mišljenje vaspitača o angažovanju studenta u toku obavljanja pedagoške prakse;
b) Uputstvo za kontinuiranu pedagoško-profesionalnu praksu;
c) Uputstvo za DNEVNIK rada

KONTINUIRANA PROFESIONALNA PRAKSA

OPŠTI ZADACI :

a) Trajanje kontinuirane pedagoške prakse

- u I semestru 5 radnih dana;
- u II semestru 5 radnih dana;
- u III semestru 10 radnih dana;
- u IV semestru 10 radnih dana .
- u V semestru 10 radnih dana
- u VI semestru 10 radnih dana

b) Zadaci i obaveze studenata

1. Jednonedeljna pedagoška praksa u I i II semestru i dvonedeljna pedagoška praksa u III i IV semestru

Zadaci studenata su sledeći:

a) Upoznavanje unutrašnje organizacije vaspitnog rada sa predškolskom decom.

Elementi koji se proučavaju su sledeći:

- raspored obaveznih i slobodnih aktivnosti-režim dnevnog boravka dece;
- unutrašnje i spoljno uređenje dečjeg vrtića (zgrada, prostorije, njihova namena, okolina dečjeg vrtića, tereni, oprema).

b) Analiza nekoliko pedagoško-psiholoških situacija.

Elementi koji se proučavaju su sledeći:

- komunikacija dece i vaspitača u toku obaveznih aktivnosti;
- ponašanje dece za vreme užine;
- ponašanje dece u toku izbornih aktivnosti;
- dolazak i odlazak dece iz vrtića.

NAPOMENA: Studenti su obavezni da vode dnevnik zapažanja. U toku svih 5, odnosno, 10 radnih dana studenti prate rad samo jedne grupe dece; neposredno pomažu vaspitačici u organizovanju celokupnog rada sa grupom; konsultuju se sa vaspitačicom o svim bitnim pitanjima iz rada sa grupom. Na kraju prakse vaspitačica potpisuje dnevnik rada i pismeno daje mišljenje o radu studenta.

2. Dvonedeljna pedagoška praksa u V semestru

Zadaci studenata u okviru dvonedeljne prakse su sledeći:

a) Produbljeno upoznavanje unutrašnje organizacije rada predškolske ustanove.

Elementi koji se proučavaju su sledeći:

- analiza normativa prostora i opreme dečjeg vrtića;
- analiza stvarnog stanja u vrtiću (prostorije za decu, za vaspitno osoblje, predvorje, garderoba, sanitarne prostorije, prostorije za preventivno-zdravstvenu zaštitu dece, radionica itd.);
- organizacija dečjih kutaka: kutaka za igre i maštu, kutak društvenih igara i didaktičkog materijala, stvaralački kutak, graditeljski kutak, istraživački kutak, kutak biblioteke;
- organizacija centara interesovanja
- analiza eksterijera: tereni, prostor sa spravama, gradilište, brčkalište i prskalište, kutak žive prirode, park itd.;
- vrsta aktivnosti - samostalne aktivnosti, usmerene aktivnosti, kombinovane u prostorijama i na ostvorenom prostoru, jutarnje telesno vežbanje, rekreativne pauze, obroci i spavanje;
- priroda komunikacije vaspitač-dete;
- oblici saradnje porodice i vrtića.

NAPOMENA: Studenti su obavezni da u dnevnik rada unesu sledeće: registrovanje vremenskog rasporeda odnosno režim dana u vrtiću; zapažanja bitna za vaspitno-obrazovni rad dece sa komentarom i zaključcima; stalno se konsultuju sa vaspitačicom grupe koju prate; uključuju se u sve oblike rada kao saradnici vaspitačice. Na završetku desetodnevne pedagoške prakse vaspitačica potpisuje dnevnik studenta i daje pismeno mišljenje o radu studenta.

3. Završna - dvonedeljna pedagoška praksa u VI semestru

Zadaci studenata u okviru završne dvonedeljne prakse su sledeći:

- svaki student je obavezan da, na osnovu programa dečjeg vrtića, samostalno organizuje i realizuje celokupan vaspitno-obrazovni rad sa jednom vaspitnom grupom dece predškolskog uzrasta.

ORGANIZACIJA NASTAVE I ISPITA IZ METODIKA I SAMOSTALNE PEDAGOŠKE PRAKSE U ŠESTOM SEMESTRU

Na sastanku Katedre za metodike koji je održan 02.09.2009. godine u vezi sa organizacijom nastave i ispita iz svih metodika (Metodike likovnog vaspitanja 1, Metodike početnih matematičkih pojmova 1 i 2, Metodike razvoja govora 1 i 2, Metodike fizičkog vaspitanja 1 i 2, Metodike upoznavanja okoline 1 i 2 i Metodike muzičkog vaspitanja 1 i 2), kao i u vezi sa načinom organizovanja dvonedeljne samostalne pedagoške prakse studenata u šestom semestru, prisutni profesori doneli su sledeće odluke:

1. Studenti ne mogu polagati ispit (držati ispitno predavanje) iz Metodika 2 dok ne polože ispit iz Metodike 1 (izuzetak je Metodika likovnog vaspitanja 1 koju studenti slušaju i polažu u petom semestru).

2. Prema akreditovanom programu iz svih Metodika 2, studenti su obavezni da u šestom semestru prisustvuju vežbama (2 časa nedeljno prema utvrđenom rasporedu), nakon čega dobijaju potpis (ili, u goroj varijanti, ne dobijaju) od predmetnog profesora.

3. Svi studenti su u okviru predispitnih obaveza iz Metodika (Metodike likovnog vaspitanja 1, Metodike početnih matematičkih pojmova 2, Metodike razvoja govora 2, Metodike fizičkog vaspitanja 2, Metodike upoznavanja okoline 2 i Metodike muzičkog vaspitanja 2 obavezni da obave najmanje po jedno samostalno vežbanje.

4. Uslov za izlazak studenta na samostalnu dvonedeljnu praksu u šestom semestru su položene sve metodike (Metodika likovnog vaspitanja 1, Metodika početnih matematičkih pojmova 1, Metodika razvoja govora 1, Metodika fizičkog vaspitanja 1, Metodika upoznavanja okoline 1 i Metodika muzičkog vaspitanja 1) i obavljena pojedinačna vežbanja iz navedenih metodika.

5. Dokaz o obavljenom vežbanju (vežbanjima), odnosno, da je student ispunio sve predispitne obaveze iz pojedinačnih metodika profesori metodika evidentiraju u indeks.

6. Kada student ispuni sve navedene uslove koji su evidentirani u indeks, javlja se oraganizatoru pedagoške prakse dr Nataši Sturza Milić radi dalje koordinacije samostalne pedagoške prakse (raspoređivanja u predškolsku ustanovu, dobijanja neophodnih formulara i dr.). Studenti koji su samoinicijativno obavili samostalnu pedagošku praksu bez prethodnih konsultacija sa organizatorom prakse, moraju ponoviti istu.

7. Samostalna pedagoška praksa se obavlja u vršačkim predškolskim ustanovama. Izuzetak mogu biti studenti koji imaju malo dete ili su stalno zaposleni.

8. Studenti koji imaju malo dete ili su stalno zaposleni, ukoliko žele, mogu samostalnu pedagošku praksu obavljati u svom mestu. Oni su obavezni da organizatoru prakse dr Nataši Sturza Milić na uvid donesu izvod iz matične knjige rođenih za dete (može i fotokopija) ili, ukoliko su zaposleni, ugovor o radu i fotokopiju radne knjižice.

9. Svi studenti u okviru samostalne prakse polažu praktično ispitno predavanje iz Metodike likovnog vaspitanja 1, Metodike početnih matematičkih pojmova 2, Metodike razvoja govora 2, Metodike fizičkog vaspitanja 2, Metodike upoznavanja okoline 2 i Metodike muzičkog vaspitanja 2.

10. Studenti koji su samostalnu pedagošku praksu obavili u svom mestu obavezni su da praktično ispitno predavanje iz navedenih metodika polažu u vršačkoj predškolskoj ustanovi, nakon dogovora sa predmetnim profesorima.

11. Nakon završetka samostalne pedagoške prakse studenti su obavezni da napišu Dnevnik rada koji predaju profesorima prema utvrđenom rasporedu na pregled i ocenu.

Organizator pedagoške prakse

Dr Nataša Sturza Milić

UPUTSTVO ZA DNEVNIK HOSPITOVANJA

OPŠTI PODACI:

- prezime i ime studenta;
- dečji vrtić (naziv, mesto, objekat); predškolska grupa dece pri osnovnoj školi (naziv škole, mesto);
- ime i prezime vaspitača;
- vaspitna grupa (srednja, starija, mešovita...);
- broj dece u grupi;
- datum i vreme hospitovanja;
- režim dana.

USLOVI RADA:

- Prostor-opisati prostor u kome se odvija vaspitno-obrazovni rad, proceniti njegovu organizaciju sa aspekta Normativa; estetski kvaliteti prostora; motivacioni aspekti uređenja prostora;
- Sredstva i materijali kojima raspolaže ustanova - sadržaj pojedinih kutaka, njihova opremljenost.

IZVODI IZ PLANA RADA VASPITAČA:

- Napraviti kratke izvode iz plana rada vaspitača za vreme kada se hospituje-
posebno obratiti pažnju na istaknute zadatke v.o. rada i evidentirati ih; evidentirati, takođe, sadržaje rada po pojedinim oblastima i aktivnostima;
- zabeležiti zapažanja vaspitača o nivou grupe;
- zabeležiti sadržaje saradnje vaspitača i roditelja u vreme hospitovanja;
- zabeležiti i planirane i ostvarene posete, svečanosti, poslove i druge aktivnosti za vreme hospitovanja.

ZAPAŽANJA I UTISCI O VASPITNO-OBRAZOVNOM RADU:

Studenti opisuju u dnevniku celokupni režim dana sa posebnim osvrtom na način komuniciranja vaspitača i dece, načine usmeravanja dečje pažnje, sadržaje, oblike, metode, sredstva kojima vaspitač podstiče dečje aktivnosti i njihovo stvaralaštvo...

REZIME OBAVLJENOG HOSPITOVANJA:

Student sistematizuje svoja zapažanja na hospitovanju, formulisanjem nekoliko najznačajnijih zapažanja i zaključaka i isticanjem nekih pitanja, dilema.

UKLJUČIVANJE U V.O. RAD - studenti se delimično uključuju u izvođenje pojedinih aktivnosti, iniciraju i organizuju igru ili igrolike aktivnosti, šetnje i sl., ili pak asistiraju vaspitaču. Svakom uključivanju studenta obavezno prethode konsultacije sa vaspitačicom.

Ovo angažovanje student evidentira, takođe, u svom dnevniku prakse, uz mogućnosti prikazivanja svojih razmišljanja i predloga o različitim pristupima ovim aktivnostima.

MIŠLJENJE VASPITAČICE O ANGAŽOVANJU STUDENTA:

Na kraju pedagoške prakse vaspitačica potpisuje dnevnik rada i daje mišljenje o angažovanju studenta.

N A P O M E N E:

1. Studenti će nakon održane prakse - hospitovanja dnevnike predati na ocenu i uvid određenim profesorima koji će uspešno obavljenu praksu evidentirati u indeks, što će biti uslov za overu semestra.

2. Posebni zadaci evidentiraće se u posebnom delu dnevnika. Analiza njihove realizacije obaviće se u okviru vežbi iz odgovarajućih predmeta.

Uputstvo za vođenje dnevnika samostalne prakse

Dnevnik samostalne prakse treba da ima sledeće elemente:

- opšti podaci o dečjem vrtiću i vaspitnoj grupi
- uslovi rada vrtića
- pripreme samostalnih aktivnosti
- didaktički materijal
- samoevaluacija ostvarene prakse
- impresije
- potvrdu o obavljenoj praksi i mišljenje vaspitača

XI OBLIGAȚIILE STUDENȚILOR PRIVIND PRACTICA PEDAGOGICĂ

Obligațiile studenților care practicipă cu mijloace proprii la finanțarea studiilor sunt identice cu cele ale studenților care se instruiesc din mijloacele bugetului Republicii Serbia. Acestea sunt:

1.Toți studenții sunt obligați să realizeze, în instituțiile preşcolare din Vârşeț sau din localitățile unde îşi au domiciliul, practica pedagogică şi anume:

- în semestrul întâi 5 zile lucrătoare
- în semestrul al doilea 5 zile lucrătoare
- în semestrul al treilea 10 zile lucrătoare
- în semestrul al patrulea 10 zile lucrătoare
- în semestrul al cincilea, 10 de zile lucrătoare
- în semestrul al şaselea, 10 de zile lucrătoare

Studenții sunt obligați să frecventeze toate grupele de copii. Coordonarea acestor cerințe se va realiza împreună cu prof. Adrian Bojin.

2.În semestrul al şaselea, în mod obligatoriu, toți studenții realizează 2 activități practice, la fiecare dintre cele şase metodici, în grădinițele de copii din Vârşeț sau din localitățile unde îşi au domiciliul.

În prealabil, redactează, pentru fiecare exercițiu un proiect didactic, în urma consultațiilor cu profesorii de specialitate, pe care îl înaintează acestora pentru control şi acceptare ca ilustrare a activității practice. În urma practicii pedagogice, studentul trebuie să-i prezinte profesorului metodist dovadă despre efectuarea ei de la grădinița unde a petrecut ca practicant.

Despre practica pedagogică studenții se consultă cu profesorii metodişti, pentru a primi sugestii concrete de activitate. În decursul asistenței la practică sau atunci când realizează activități directe, studentul obligatoriu poartă UN JURNAL al observațiilor, pe care, apoi, îl va înainta organizatorului practicii pedagogice, pentru control şi notificare.

Practica pedagogică se evidențiază în Carnetul studentului.

3.Realizarea practicii pedagogice se confirmă prin adeverință, pe care studentul trebuie s-o prezinte organizatorului practicii pedagogice. În scopul realizării practicii pedagogice de 15 zile, în semestrul al şaselea, studenții trebuie să compună modele de proiecte de activitate, pentru fiecare dintre activitățile realizate în grădiniță; acestea, în urma controlului, primesc avizul profesorilor metodişti, care, obligatoriu participă la activitatea studenților din grădiniță. Prin aceste forme de activități se încheie obligațiile studentului în domeniul practicii pedagogice.

4. Studenții în regim de autofinanțare sunt obligați să îndeplinească şi alte cerințe specifice care sunt menționate în acest informator. Informații mai detaliate le vor primi de la profesorul coordonator.

PRACTICA PROFESIONALĂ COMASATĂ

1. **Practica pedagogică de 5 zile**

a) Durata practicii

- în semestrul întâi 5 zile lucrătoare
- în semestrul al doilea 5 zile lucrătoare
- în semestrul al treilea 10 zile lucrătoare
- în semestrul al patrulea 10 zile lucrătoare
- în semestrul al cincilea, 10 de zile lucrătoare
- în semestrul al şaselea, 10 de zile lucrătoare

b) Sarcinile şi obligaţiile studenților

1. Practica pedagogică de o săptămână din semestrul întâi şi doi şi celei de trei săptămâni din semestrul III şi IV.

Sarcinile studenților sunt:

a) Familiarizarea cu organizarea internă a activității cu copiii preşcolari.
   Se cercetează următoarele elemente:
- orarul activităților libere şi obligatorii – regimul de muncă şi viață al preşcolarilor în grădiniță;
- amenajarea interioarelor şi exteriorului grădiniței de copii (clădirea, încăperile, destinația lor, anturajul grădiniței, terenurile, echipamentul).

b) Analiza unor situații pedagogice şi psihologice
   Se cercetează următoarele elemente:
   - comunicarea copiilor şi a educatoarei la activitățile obligatorii;
   - comportarea copiilor pe durata gustării;
   - comportarea copiilor în timpul activităților opționale;
   - sosirea şi plecarea copiilor din grădiniță.

MENȚIUNE: Studenții sunt obligați să poarte un jurnal cu impresii personale. Urmăresc activitatea unui singur grup de copii, îi acordă asistență directă educatoarei în organizarea tuturor activităților cu grupul de copii. La încheierea practicii, educatoarea semnează jurnalul şi îşi formulează (în formă scrisă) opinia despre activitatea studentului.

2.Practica pedagogică de patru săptămâni în semestrul al cincilea

Sarcinile studenților sunt:
a) Cunoaşterea aprofundată a organizării interne a activității instituției preşcolare.
Se analizează următoarele elemente:
- normativele privind spațiul şi echipamentul grădiniței de copii;
- realitatea existentă în grădiniță (spațiile destinate copiilor, cele pentru educatoare, antreul, garderoba, punctele sanitare, spațiile pentru protecția sanitar-preventivă a copiilor, atelierul etc.);
- organizarea colțişorului copiilor: colțişorul de joc şi imaginație, colțişorul de jocuri sociale şi material didactic; colțişorul de creație, colțişorul de construcții, colțişorul de cercetare, colțişorul de natură vie, colțişorul bibliotecii;
- organizarea centrelor de interes;
- analiza spațiului exterior: terenuri, spațiul cu aparate, şantierul, locul de bălăcit, locul de udare; colțişorul de natură; parcul etc.
- forme de activități-individuale, activități obligatorii, combinate în încăperi sau în spații deschise, exerciții fizice matinale de înviorare, pauze recreative, mese, dormirea copiilor;
- comunicarea dintre educatoare şi copii;
- forme de colaborare dintre famile şi grădiniță.

MENȚIUNE: În jurnalul de acitvitate practică, studenții vor introduce informații cu privire la: orarul regimului de muncă din grădiniță; activitatea educativ-instructivă cu copiii; comentarii şi concluzii; aceştia se vor consulta permanent cu educatoarea grupei pe care o urmăresc; vor trebui să se includă în toate formele de activitate, ca şi colaboratori ai educatoarei. La încheierea practicii, educatoarea îi semnează jurnalul studentului şi îşi exprimă, în scris, opinia despre activitatea studentului.

3. Practica pedagogică de trei săptămâni în cel de-al şaselea semestru
Sarcinile studenților în cadrul practicii sunt:
2. fiecare student este obligat ca, în baza programului grădiniței de copii, să organizeze şi realizeze, în mod independent, activitatea educativ-instructivă cu o grupă de copii de vârstă preşcolară.

INSTRUCȚII PRIVIND ALCĂTUIREA JURNALULUI DE LA ASISTENȚĂ

Date generale:
- numele şi prenumele studentului;
- grădinița de copii (numele, locul, clădirea); grupa preşcolară afiliată şcolii primare (numele şcolii, locul);
- prenumele şi numele educatoarei;
- grupa de copii (mijlocie, pregătitoare, combinată…);
- numărul de copii în grupă;
- data şi durata asistenței;
- regimul zilnic.

Condițiile de muncă:
Spațiul-descrierea spațiului în care se desfăşoară activitatea educativ-instructivă, estimarea organizării lui din aspectul Normativelor; calitățile estetice ale spațiului; aspecte motivaționale privind organizarea spațiului;
Mijloacele şi materialele de care dispune instituția-conținutul unor colțişoare, echiparea lor.

EXTRASE DIN PLANUL DE ACTIVITATE
AL EDUCATOAREI

1. Studenţii au sarcina de a realiza scurte extrase din planul de activitate al educatoarei pe durata asistenţei-aparte vor evidenţia **sarcinile** activităţii educativ-instructive, la fel şi **conţinuturile** lor. Vor înregistra **impresiile educatoarei privind nivelul grupei de copii cu care lucrează**; conţinuturile colaborării cu părinţii copiilor; vizitele planificate şi realizate, festivităţile, alte acţiuni şi activităţi din grădiniţă.

OBSERVAŢII ŞI IMPRESII PRIVIND ACTIVITATEA
EDUCATIV-INSTRUCITVĂ

În fiecare zi studentul va realiza o activitate (individuală, opţională, orientată, combinată…) al cărei proiect didactic îl va scrie în jurnalul său; va urmări comunicarea dintre copii şi educatoare, felul de îndrumare a atenţiei copiilor, conţinuturile, metodele, mijloacele prin care educatoarea le stimulează activităţile preşcolarilor şi creativitatea lor…

REZUMATUL ASISTENŢEI REALIZATE ÎN CADRUL
PRACTICII PEDAGOGICE

Studentul îşi sistematizează impresiile de la asistenţă, **formulând unele opinii şi concluzii**, accentuând problemele caracteristice, dilemele…

INCLUDEREA ÎN ACTIVITATEA
EDUCATIV-INSTRUCTIVĂ

Parţial, studenţii se vor include în realizarea unor activităţi din grădiniţa de copii, iniţiază şi organizează jocuri, plimbări sau o asistă pe educatoare. Înainte de orice formă de includere a sa în activitatea din grădiniţă, studentul se consultă cu educatoarea.

Studentul înregistrează în jurnalul său fiecare formă de angajare în activitatea din grădiniţa de copii, precum şi propriile păreri şi propuneri privind această activitate.

OPINIA EDUCATOAREI DESPRE ANGAJAREA STUDENTULUI
LA PRACTICA PEDAGOGICĂ

- La încheierea practicii pedagogice, educatoarea îi semnează jurnalul de activitate al studentului, accentuându-şi opinia despre angajarea lui.

<u>De reţinut</u>:

1. După practica pedagogică-asistenţa realizată, jurnalele se vor înainta, pentru control şi notificare, profesorului responsabil pentru practica pedagogică a studenţilor. Evidenţa practicii se face în carnetul studentului, realizarea ei cu succes fiind o condiţie pentru verificarea semestrului

2. **Sarcinile speciale** se vor evidenţia separat în jurnalul studentului. Analiza realizărilor de la practică se face la exerciţiile de la obiectele corespunzătoare.

Îndrumări cu privire la alcătuirea jurnalului de practică pedagogică independentă

Jurnalul de practică pedagogică independentă trebuie să conţină următoarele elemente:

date generale asupra grădiniţei şi grupului de copii;
condiţiile de muncă din grădiniţă
planurile operative de activitate şi materialul didactic
autoevaluarea activităţilor realizate;
impresii personale;
aprecierea educatoarei şi adeverinţa privind practica realizată.

XII TEME ZA DIPLOMSKE RADOVE U ŠKOLSKOJ 2009/2010. g.

Predmetni nastavnik: **mr Viorika Paser**

1. Opšte osnove predškolskog programa kao polazište za programske modele
2. Interakcija i komunikacija u vaspitnoj grupi
3. Metodička artikulacija podsticanja učenja kao konstrukcije znanja
4. Kompetencije vaspitača u kontekstu Opštih osnova predškolskog programa
5. Metodički postupci individualizacije
6. Metodički postupci kojima se podstiče kreativnost predškolske dece
7. Vaspitač kao refleksivni praktičar
8. Portfolio u funkciji praćenja razvoja ličnosti predškolskog deteta
9. Koncepcija Pripremnog predškolskog programa
10. Vaspitač i roditelji – partneri u podsticanju razvoja predškolskog deteta

---

Predmetni nastavnik: **akademik Grozdanka Gojkov**

1. Pedagoški postupci za formiranje samodiscipline.
2. Disciplinske strategije u savremenoijn pedagoškoj teoriji.
3. Od discipline do samodiscipline.
4. Ciljevi i strategije obrazovanja.
5. Teorijske osnove razvoja darovitosti.

Predmetni nastavnik: **prof. dr Jon Lelea**

1. Didaktički materijal i korišćenje audio-vizuelnih sredstava u muzičkom vaspitanju
2. Značaj muzičkog vaspitanja u razvoju i vaspitavanju predškolske dece
3. Podrška razvoju muzički darovitim u predškolskim ustanovama
4. Percepcija, usvajanje i izvođenje muzike kod predškolske dece
5. Metodički postupci identifikacije muzički darovitih na predškolskom uzrastu
6. Primena tradicionalnih i savremenih metoda u muzičkom vaspitanju na predškolskom uzrastu
7. Korišćenje dijagnostičkih testova muzičkih sposobnosti u otkrivanju muzikalnosti kod dece predškolskog uzrasta
8. Muzika kao sastavni deo vaspitno-obrazovne akceleracije dece predškolskog uzrasta
9. Razvijanje osnovnih muzičkih sposobnosti kod dece predškolskog uzrasta
10. Upoznavanje i korišćenje instrumenata na predškolskom uzrastu
11. Muzički sadržaj u funkciji muzičkog stvaralaštva*
12. Mogućnosti identifikacije i podsticanja darovitosti u pripremnoj predškolskoj grupi*

Predmetni nastavnik: **mr Dragana Josifović**

1. Norme i funkcionalni stilovi srpskog književnog jezika
2. Glasovne promene i glasovni zakoni
3. Vuk Stefanović Karadžić – život i delo
4. Počeci umetničke književnosti za decu u svetskoj i srpskoj književnosti
5. Svet detinjstva u poeziji za decu mladje generacije srpskih pisaca
6. Istorijski i književni značaj romana „Čiča Tomina koliba“ Harijet Bičer Stou
7. Korelacija razvoja govora sa drugim oblastima vaspitno-obrazovnog rada
8. Metodički pristup pripovednoj prozi
9. Sredstva kojima se unapredjuje govorna komunikacija s decom
10. Značaj kulture govora u svakodnevnoj komunikaciji
11. Razvoj govora predškolske dece*
12. Scenska lutka u predškolskoj ustanovi*

Predmetni nastavnik: **prof. dr Ileana Magda**

1. Časopis «Dečja radost» i njena uloga u razvoju književnosti za decu kod nas
   Revista «Bucuria copiilor» şi rolul ei la dezvoltarea literaturii pentru copii în limba română la noi
2. Dvojezične aktivnosti (rumunsko-srpske) u vrtićima za decu u Vojvodini – sa posebnim osvrtom na iskustva Vrtića «Buba Mara» iz Vršca
   Activităţi bilingve (româno-sârbe) în grădiniţele de copii din Voivodina – experienţa activităţii din Grădiniţa «Buba Mara» din Vârşeţ
3. Detinjstva iz sećanja od Radu Flore i Sećanja iz detinjstva od Jona Kreange – paralelizmi
   Copilăria din amintiri de Radu Flora şi Amintiri din copilărie de Ion Creangă – paralelisme
4. Rumunske i univerzalne umetničke i narodne bajke
   Basme culte şi populare, româneşti şi universale
5. Vaspitanje govora predškolske dece u dečjim vrtićima

Limbajul preşcolarilor – educaţia în grădiniţa de copii
6. Ljudi, dela i događaji u romanu Kad dolazi proleće od Radu Flore
Oameni, fapte, evenimente în romanul Când vine primăvara de Radu Flora
7. Umetnička i vaspitno-obrazovna vrednost rumunske poezije za decu
Poezia română pentru copii – valoarea artistică şi educativ-instructivă
8. Značaj dramske igre za razvoj govora predškolske dece
Importanţa jocului dramatic pentru dezvoltarea vorbirii copiilor preşcolari
9. Naš tradicionalni svet oslikan u prozi za decu na rumunskom jeziku u Vojvodini
Lumea noastră tradiţională în proza pentru copii scrisă în limba română în Voivodina
10. Mogućnosti primene poezije Teodora Šandrua u predškolskom vaspitanju
Poetul Teodor Şandru şi modalităţile de aplicare a poeziei sale în educaţia preşcolară

Predmetni nastavnik: **mr Nataša Sturza-Milić**

1. Planiranje i programiranje fizičkog vaspitanja u predškolskoj ustanovi
2. Vaspitna vrednost i organizacija pokretne igre u radu sa decom predškolskog uzrasta
3. Vaspitno-obrazovni značaj prožimanja fizičkog vaspitanja sa ostalim oblastima v.o. rada u predškolskoj ustanovi
4. Prirodni oblici kretanja u funkciji ostvarenja programskog sadržaja fizičkog vaspitanja na predškolskom uzrastu
5. Mogućnost podsticanja intelektualnih sposobnosti dece predškolskog uzrasta primenom sadržaja fizičkog vaspitanja
6. Motorni i fizički razvoj predškolskog deteta kao sastavni deo celovitog razvoja
7. Identifikacija i podsticanje motorički darovite dece
8. Procena i kontrola efekata fizičkog vaspitanja na predškolskom uzrastu sa posebnim osvrtom na pravilno držanje tala
9. Organizacija fizičkog vaspitanja i sportskih aktivnosti u predškolskoj ustanovi
10. Vaspitno-obrazovni značaj fizičke aktivnosti u periodu detinjstva
11. Značaj formiranja i procena pravilnog držanja tela kod dece pripremnog predškolskog perioda*
12. Fizička i motorna zrelost dece pred polazak u školu*

Predmetni nastavnik: **mr Tanja Nedimović**

1. Teorijski pristupi u razvojnoj psihologiji
2. Faktori razvoja : uloga nasleđa, sredine i aktivnosti
3. Metode i tehnike psihološkog istraživanja u razvojnoj psihologiji
4. Organske osnove psihičkog života
5. Kognitivni procesi kod dece predškolskog uzrasta
6. Mentalno zdravlje i razvojna kašnjenja dece predškolskog uzrasta
7. Psihološki razvoj deteta od rođenja do treće godine života
8. Psihološki razvoj deteta od treće do sedme godine života
9. Razvoj govora kod dece predškolskog uzrasta
10. Razvoj mišljenja kod dece predškolskog uzrasta
11. Psihološke teorije stvaralaštva*
12. Psihološki mehanizmi stvaralačkog procesa*

Predmetni nastavnik: **dr Mirča Maran**

1. Srpski barok
2. Crkveno-školska autonomija Srba u Južnoj Ugarskoj
3. Obrazovanje na prostorima Vojvodine od XVIII do XX veka
4. Matica srpska
5. Vojvođanska štampa u XIX i XX veku
6. Sterija i njegovo doba
7. Kulturno-prosvetne prilike u Srbiji u doba poslednjih Obrenovića
8. Kulturna politika Kraljevine Jugoslavije
9. Agitprop kultura
10. Manastiri Kosova i Metohije

Teme na rumunskom jeziku:

1. Renaşterea naţională a românilor bănăţeni
2. Învăţământul în limba română în Banatul Sârbesc –trecut şi prezent
3. Amatorismul cultural în Banat
4. Activitatea literar-publicistică a românilor din Banatul Sârbesc
5. Teatrul românesc din Voivodina

Predmetni nastavnik: **prof. dr Radovan Grandić**

1. Porodična interakcija kao faktor pripreme mladih za roditeljstvo
2. Međusobna komunikacija roditelja kao faktor uspešnog porodičnog vaspitanja
3. Kazna kao vaspitno sredstvo u porodici
4. Razvod braka i njegov uticaj na razvoj ličnosti deteta
5. Alkoholizam u porodici – prepreka u razvoju ličnosti
6. Značaj porodičnih odnosa u razvoju dečje samostalnosti
7. Struktura porodice kao faktor formiranja mišljenja mladih o braku i temeljima uspešnog braka
8. Greške roditelja u vaspitanju dece
9. Autoritet roditelja i razvoj ličnosti deteta
10. Uloga i značaj porodice u negovanju radne kulture deteta
11. Sociometrijski status učenika u zavisnosti od sociokulturnog položaja roditelja
12. Uti caj autoritarnih odnosa u porodici na vaspitanje dece
13. Mišljenje roditelja o saradnji porodice i predškolske ustanove
14. Porodica – podsticaj ili smetnja u razvoju ličnosti deteta
15. Oblici neprilagođenog ponašanja kod deteta
16. Stavovi roditelja prema detetu
17. Struktura i funkcionalnost porodice kao faktor formiranja stavova mladih prema braku

Metodika razvoja početnih matematičkih pojmova

Predmetni nastavnik: **doc. dr Aleksandar Stojanović**

1. Polazišta za razvijanje početnih matematičkih pojmova kod predškolske dece
2. Psihološke osnove razvijanja matematičkih pojmova
3. Proces izgrađivanja i metode rada na razvijanju matematičkih pojmova
4. Metodički principi u razvijanju matematičkih pojmova
5. Stvaranje uslova za početno matematičko obrazovanje u dečjem vrtiću
6. Didaktičke igre sa matematičkim sadržajem
7. Opažanje i shvatanje prostora i prostornih relacija
8. Izgradnja geometrijskih pojmova kod predškolske dece
9. Izvori sadržaja i aktivnosti početnog matematičkog obrazovanja
10. Predškolska matematika u svakodnevnom životu

Predškolska pedagogija

Predmetni nastavnik: **doc. dr Aleksandar Stojanović**

1. Vaspitne vrednosti dečjeg stvaralaštva na predškolskom uzrastu
2. Moralno vaspitanje na predškolskom uzrastu
3. Funkcija vrtića u procesu socijalizacije predškolske dece i uloga vaspitača u tom procesu
4. Predškolsko dete i savremene pedagoške tendencije
5. Vaspitač kao faktor uspešne adaptacije dece u predškolskim ustanovama
6. Metode vaspitanja dece predškolskog uzrasta
7. Identifikacija darovitosti na predškolskom uzrastu
8. Značaj vršnjačke interakcije u procesu vaspitanja dece predškolskog uzrasta
9. Saradnja porodice i predškolske ustanove u svetlu novih pedagoških tendencija
10. Uloga vaspitača u razvijanju samokontrole, samostalnosti i samopoštovanja na predškolskom uzrastu

---

Predmetni nastavnik: **Biljana Vujasin**

Rad sa decom sa posebnim potrebama

1. Modeli podsticanja, usmeravanja i razvijanja dečjeg stvaralaštva
2. Problemi i perspektive dece sa posebnim potrebama

Pedagoška dokumentacija

3. Tehnika sociometrije i njene karakteristike u istraživanju pedagoških pojava na predškolskom uzrastu
4. Portfolio – jedan način dokumentovanja dečjeg razvoja i napredovanja

Primena AV sredstva u vrticu

5. Nove informacione tehnologije i modernizacija v.o. rada
6. Uticaj masovnih medija na vaspitanje dece predškolskog uzrasta.

Pedagoške teorije

7. Humanistički orijentisano vaspitanje kao model za razvoj altruizma
8. Pedagoško-didaktičke koncepcije, organizacija i praksa alternativnih škola
9. Pedagoški pluralizam savremenih obrazovnih sistema
10. Postmoderna – pedagoške implikacije

Predmetni nastavnik: **dr Adrijan Negru**

1. Evaluacija dečjih likovnih radova
2. Crtež u funkciji pospešivanja darovitosti dece
3. Emocionalno doživljavanje umetničkih dela kod dece
4. Faze u likovnom razvoju dece predškolskog uzrasta
5. Kompetencije vaspitača za rad sa decom predškolskog uzrasta u oblasti likovnog vaspitanja
6. Slikarske radionice ka oblik obučavanja darovitih
7. Integrisanje kurikularnih sadržaja u oblasti estetskog vaspitanja
8. Vizuelne poruke u likovnim radovima dece
9. Savremeni metodički oblici organizovanja nastave likovnog vaspitanja
10. Muzeji, galerije i izložbe kao oblici uvođenja dece u svet likovnih umetnosti
11. Darovita deca i likovna umetnost*
12. Kompetencije vaspitača za rad sa decom pripremne predškolske grupe u oblasti likovnog vaspitanja*

Napomena: Zvezdicom * su obeležene teme za specijalističke radove

XIII NASTAVNI PREDMETI

1. OPŠTA PEDAGOGIJA

Studijski program: STRUKOVNI VASPITAČ			
Naziv predmeta: OPŠTA PEDAGOGIJA		**Šifra: 01OPE**	
Nastavnik: Prof. dr Grozdanka Gojkov			
Status predmeta: obavezni			
Broj ESPB: 6			
Uslov: Nema			
Cilj predmeta: Studenti treba da usvoje stručnu pedagošku terminologiju; da se upoznaju sa osnovnim pedagoškim pojmovima i fenomenima; da se osposobe za kritičko promišljanje o osnovnim pitanjima vaspitanja kao fenomena i prakse; da se upoznaju sa filozofskim, socijalnim, psihološkim i drugim dimenzijama vaspitanja, kao individualnog i društvenog procesa. Osposobljavanje studenata za razumevanje i primenu dostignuća pedagoške nauke, sticanje znanja o pedagoškim idejama, teorijama i koncepcijama, smisla i suštine vaspitanja. Omogućavanje kritičkog uvida u savremene koncepcije vaspitanja. Osposobljavanje studenata za kritičko sagledavanje i procenjivanje pedagoških teorija, za samostalno suđenje i zaključivanje i uspešnu odbranu sopstvenih pogleda i stavova.			
Ishod predmeta: Usvajenost stručne pedagoške terminologije; osposobljenost za kritičko promišljanje o osnovnim pitanjima vaspitanja kao fenomena i prakse; poznavanje filozofskih, socijalnih, psiholoških i drugih dimenzija vaspitanja, kao individualnog i društvenog procesa. Poznavanje osnovnih pedagoških pojmova i fenomenima. Osposobljenost studenata za razumevanje i primenu dostignuća pedagoške nauke, poznavanje osovnih savremenih pedagoških ideja, teorija i koncepcija vaspitanja. Osposobljenost studenata za kritičko sagledavanje i procenjivanje pedagoških teorija, za samostalno suđenje i zaključivanje i uspešnu odbranu sopstvenih pogleda i stavova.			
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* – Pedagogija kao nauka o vaspitanju. Osnovni pedagoški pojmovi. Mogućnosti i granice vaspitanja. Pedagoške teorije. Metodološki problemi proučavanja pedagoških pojava i fenomena. Cilj i zadaci vaspitanja. Moralno vaspitanje. Intelektualno vaspitanje (i druge komponente vaspitanja). Metode vaspitanja.			
Obavezna literatura: Grandić, R., *Prilozi uvodu u pedagogiju,* Novi Sad, 2007; SPD Vojvodine. Potkonjak, N., *XX vek: ni «vek deteta» ni vek pedagogije,* Savez pedagoških društava Vojvodine, Novi Sad i Pedagoško društvo Republike Srpske, Banja Luka, 2003. Đorđević, J i B., *Savremeni problemi društveno-moralnog vaspitanja,* SPDV, Novi Sad, 2009. Grandić, R., Gajić, O., *Teorije intelektualnog vaspitanja,* SPDV, Novi Sad, 2001. Grandić, R., Prilozi estetskom vaspitanju, SPDV, Novi Sad, 2003. **Dopunska literatura:** *Pedagoška enciklopedija I, II,* Red. Potkonjak, N., Šimleša, P., Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1989. Grandić, R., *Teorija fizičkog vaspitanja*, SPDV, Novi Sad, 2003. Grandić, R., *Globalizacija i obrazovanje*, SPDV, Novi Sad, 2007. Milutinović, J., *Ciljevi obrazovanja i učenja u svetlu dominantnih teorija 20. veka*, SPDV, Novi Sad, 2008. Gojkov, G., *Didaktika darovitih*, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“, Vršac, 2008. Gojkov, G., *Metodološki problemi istraživanja darovitosti*, SPDV, Novi Sad, 2008. Grandić, R. i sar. *Seksualnost i odnosi među polovima*, SPDV, Novi Sad, 2007. Grandić, R. i sar. *Radno i profesionalno obrazovanje*, SPDV, Novi Sad, 2007. *Zbornici br. 10, 11, 12, 13, 14. (odabrana poglavlja)*, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“, Vršac.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 3**		**Praktična nastava: 0**
Metode izvođenja nastave: Predavanja se odvijaju u vidu aktivne studentske radionice; akademsko izlaganje, obrazlaganje sa retoričkim pitanjima, šematsko prikazivanje strukture sadržaja, samoorganizovano i interaktivno učenje; rasprava na unapred najavljenu temu; obrazlaganje stavova u raspravi.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	usmeni ispit	60
kolokvijum	30	/	
Okvirna pitanja za ispit: 1.Pojam, predmet pedagogije i osnovni pedagoški pojmovi, 2. Savremene pedagoške teorije i koncepcije, 3. Savremene metodološke i pedagoške paradigme, 4. Elementarni metodološki pojmovi, 5. Principi i metode vaaspitanja, 6. Moralno vaspitanje u savremenim pedagoškim koncepcijama, 7. Intelektualno vaspitanje u savremenim pedagoškim koncepcijama, 8. Fizičko i druge strane vaspitanja, 9. Cilj vaspitanja, individualizacija, socijalizaciaj, 10. Globalizacija i savremeni pedagoški tokovi.			

2. ENGLESKI JEZIK

Naziv predmeta: ***ENGLESKI JEZIK***	**Šifra: 02ENJ**
Nastavnik: mr Jelena Prtljaga	
Status predmeta: obavezni	
Broj ESPB: 5	
Uslov: četvorogodišnje srednjoškolsko obrazovanje	
Циљ предмета Cilj kursa *Engleski jezik* je da studenti steknu nivo znanja jezika B1 i da počnu nivo B2 prema *Common European Framework of Reference for Languages* (CEF). Ovo se postiže obnavljanjem i aktiviranjem ranije stečenog znanja, kao i dodavanjem novih zanja po najnovijem kursu za odrasle i mlade ljude koji je dizajnirao *Cambridge University Press face2face* - intermediate. Pored udžbenika, uz koji dobijaju multimedijalni CD, studenti su obavezni da imaju i radnu svesku. CD i radna sveska prate gradivo koje se obradjuje na časovima, a stidentima omogućavaju kontinurini samostalan rad, kao i mogućnost za permanentnu samoevaluaciju na atraktivan, savremen način uz multimedijalne sadržaje. Uz dominaciju komunikativne metode, poseban akcenat stavlja se na razumevanje na sluh, kao i na govor, ali ovaj savremen kurs omogućava studentima da istovremeno usavršavaju sve jezičke veštine. Audio materijal je pažljivo odabran i pomaže studentima da razumeju prirodan, autentičan govorni jezik koji je obavezno dat u kontekstu i podstiče studenta da sam na stranom jeziku izrazi svoja mišljenja i stavove. Sadržaji uglavnom obuhvataju svakodnevne aktivnosti, komunikaciju u svakodnevnom životu, interesovanja savremenog mladog čoveka. Kursom su obuhvaćene gramatičke i leksičke vežbe, kao i pregled svih gramatičkih jedinica i leksičkog materijala.	
Studenti su obavezni da redovno prisustvuju i da se spremaju za nastavu, konsultujući sažetke koji se odnose na pređenu gramatiku, leksiku, frazeologiju i redovno radeći vežbe u radnoj svesci i na CD. Pored prilike da sami prate napredovanje u učenju, stečeno znanje studenata biće kontinuirano praćeno kroz polaganje više kolokvijuma, kojima se proveravaju pređene gramatičke celine, leksika, frazeologija, kao i razumevanje odslušanog i pročitanog teksta. Kroz predispitne obaveze studenti ispunjavanju 70% od ukupnih zahteva na ovom kursu. Na kraju ovog kursa studenti polažu usmeni ispit (30% od ukupnih zahteva) koji se sastoji od provere pravilnog izgovora i razumevanja kratkog teksta koji predstavlja podsticaj za razgovor i iznošenje ličnih iskustava, mišljenja i stavova koji su u vezi sa sadržajima koji su tokom godine obrađeni. S obzirom na to da je kurs veoma brižljivo osmišljen, od studenata se ne zahteva nikakva dodatna literatura, osim udžbenika i radne sveske i jednog rečnika po izboru, ako je moguće jednojezičkog. Napredniji studenti, kao i studenti kojima je potrebno više vežbe, mogu koristiti dopunsku literaturu	
Обавезна литература: Chris Redston et. al. (2006) *face2face* – intermediate student's book + CD, CUP. Chris Redston et. al. (2006) *face2face* – intermediate practice book, CUP. **Допунска литература:** Jednojezički rečnik po izboru Murphy, R. (1995) *English Grammar in Use*. Oxford: OUP. Murphy, R. (1995) *English Grammar in Use. Supplementary Exercises*. Oxford: OUP. Thomson, A.J & Martinet A.V. (1986), *A Practical English Grammar. Exercises 1&2*. Oxford: OUP.	

3. NEMAČKI JEZIK

Naziv predmeta: ***NEMAČKI JEZIK***		**Šifra: 02NEJ**	
Nastavnik: mr Aleksandra Gojkov - Rajić			
Status predmeta: obavezni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: četvorogodišnje srednjoškolsko obrazovanje			
Cilj predmeta Studenti treba da savladaju niži srednji nivo znanja stranog jezika i osveže, produbе i unaprede opštu jezičku kompetenciju u okviru četiri jezičke veštine (čitanje i slušanje s razumevanjem, pisanje i govor);			
Ishod predmeta Savladan niži srednji nivo znanja stranog jezika i srednji nivo znanja nemačkog jezika, produbljena i unapređena opšta jezička kompetencija u okviru četiri jezičke veštine (čitanje i slušanje s razumevanjem, pisanje i govor).			
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* U sklopu kursa razvijaju se sve četiri jezičke veštine (čitanje sa razumevanjem, slušanje sa razumevanjem, govorenje i pisanje), ali se poseban akcenat stavlja na razumevanje pročitanog teksta, slušanje s razumevanjem i govor. Stečeno znanje osnovnih gramatičkih struktura i zakonitosti (fonetika, morfologija - glagolski sistem) se sistematizuje, produbljuje i aktivno primenjuje. Tematika koja se obrađuje usmerena je na komunikaciju u svakodnevnom životu. Studenti svoj vokabular obogaćuju leksičkim jedinicama i idiomima iz svakodnevnog života i upotrebljavaju ih u govoru, uz postizanje i negovanje što kvalitetnijeg izgovora.			
Osnovna literatura: Dallaplaza, R.-M. I saradnici: *Tangram 1B, Deutsch als Fremdsprache*, Ismaning, 2002. **Dopunska literatura:** Đukanović, J./Žiletić, Z.: *Gramatika nemačkog jezika*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1993; Marčetić, T.: *Pregled gramatike njemačkoga jezika*, Školska knjiga, Zagreb; Đukanović, J./Popović B.: *Deutsches Übungsbuch I*, - gramatička vežbanja, Zavod za udž. i nastavna sredstva, Beograd, 1994.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 6**	
Metode izvođenja nastave: Vežbe - komunikativna metoda kojom se razvijaju sve četiri jezičke veštine, uz izražavanje i obrazlaganje sopstvenog mišljenja na teme koje okupiraju savremenog mladog čoveka; ilustracija, sučeljavanje mišljenja, diskusija, izlaganje, igra uloga.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	-
praktična nastava	20	usmeni ispit	30
kolokvijum-i	40	.....	

4. RUSKI JEZIK

Naziv predmeta: Ruski jezik	Šifra:
Nastavnik: prof. dr Tamara A. Gorelova	
Status predmeta: obavezni	
Broj ESPB: 5	
Uslov: četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje	

Cilj predmeta:

Kurs počiva na kriterijumima određenim državnim standardom opšteg vladanja ruskim jezikom, definisanim *bazičnim niivoom vladanja ruskim jezikom (TBU)* kao i pojedinim elementima *prvog sertifikacijskog nivoa vladanja ruskim jezikom (TRKI-1)*.
Cilj kursa je dalje razvijanje već stečenih navika i kompetencija kod studenata (razgovornih, jezičkih, lingvokulturoloških), kao i sticanje novih, koje omogućuju zadovoljenje komunikativnih potreba studenata u situaciji opštenja u sferi svakodnevnog života, nastave i u socijalno-kulturnoj oblasti.
Cilj se ostvaruje razvijanjem svih četire oblika jezičkih veština.

I. Slušanje: a) razumevanje teme po sluhu, razumevanje glavne i pomoćne informacije koje su sadržane u monološkom izražavanju; b) razumevanje sadržaja iskazivanja sagovornika kao i razumevanje njegovih komunikativnih namera u dijaloškom opštenju.
II. Čitanje: analitičko i sa opštim razumevanjem sadržaja: razumevanje teme, osnovne i dopunske informacije koja je sadržana u tekstu
III. Pisanje: monološki sastav reproduktivno-produktivnog karaktera (na zadatu temu) i reproduktivnog karaktera (na osnovu pročitanog ili odslušanog teksta s korišćenjem upitnog plana).
IV. Govorenje: a) monološko (građenje povezanih iskaza na zadatu temu; građenje iskaza reproduktivnog tipa na osnovu pročitanog ili odslušanog teksta; izražavanje odnosa spram činjenica i događaja izloženih u tekstu, kao i ka licima i njihovim postupcima; b) dijaloško (razumevanje sadržaja iskaza sagovornika i njegovih komunikativnih namera, iniciranje i dovršavanje dijaloga, izražavanje svojih komunikativnih namera u granicama teme kao i situacije).

Ishod predmeta:
Formirana i utvrđena veština rešavanja komunikativnih zadataka u situacijama jezičkog opštenja, određena okvirima datog nivoa vladanja ruskim jezikom

Sadržaj predmeta
Praktična nastava:
1. Govorna kompetencija
1 a. Slušanje: a) obim teksta 300-400 reči, broj ponavljanja 2; b) obim dijaloga 8-10 replika, broj ponavljanja 2.
1 b. Čitanje. Obim teksta 600-700 reči. Vreme čitanja – 30 min.
1 v. Pisanje. Obim teksta 400-500 reči (ili 18-20 rečenica).
1 g. Govorenje. Obim teksta 400-500 reči.
2. Jezička kompetencija
2 a. Fonetika. Osnovni fonetski zakoni ruskog jezika u oblasti konsonantizma i vokalizma. Intonacioni sistem u okviru IK-1, IK-2, IK-3, IK-4, IK-5.
2 b. Morfologija i obrazovanje reči. Sistem promena (deklinacija) imenica, prideva (značenje i funkcije padeža). Vrste zamenica i njihovi padežni oblici. Duži oblici prideva i njihova funkcija u rečenici. Komparacije prideva. Glagol: infinitiv, sistem vremena, vidovi glagola (sa elimentima građenje reči), imperativ. Glavni i redni brojevi. Padežni oblici brojeva (od 1 do 10). Predikativni prilozi.
2 v. Sintaksa. Neupitne rečenice (iskazne, imperativne, potvrdne i negativne). Upitne rečenice (sa korišćenjem pitanja zavisnih padeža). Rečenice u direktnom govoru. Nezavisno-složene rečenice sa veznicima *i, a, no, ili*. Zavisno-složene rečenice (vrste s veznicima *što*, *kogda* i *potomu što*).
3. Kulturna kompetencija. Upoznavanje sa načinom života savremene Rusije na osnovu pročitanih tekstova iz udžbenika i razgovora s nastavnikom a u okvirima tematskog gradiva predviđenog programom nastave ruskog jezika.

Osnovna literatura:
1. Аникина М.Н. Лестница: Учебник-книга по русскому языку. – М.: Рус. яз., 2003.
2. Аникина М.Н., Дворянинова И.К. Лестница. Практикум. – М.: Рус. яз., 2004.
(1. Миллер Л.В., Политова Л.В. Жили-были…: Учебник. – СПб.: Златоуст, 2008.
2. Миллер Л.В., Политова Л.В. Жили-были…: Рабочая тетрадь. – СПб.: Златоуст, 2008).
3. Rusko-srpski rečnik / u red. B. Stankovića. – Novi Sad : Matica srpska; Moskva: Russkiй язык, 1998.
4. Толстой И.И. Сербскохорватско-русский словарь. – М.: Рус. яз., (више издања).
5. Bilo koji rusko-srpski, odnosno srpsko-ruski rečnik s opštom leksikom (broj reči: do 20 000).
Dopunska literatura:
Tošović B. Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom. - Sarajevo, Svetlost, 1988.

Broj časova aktivne nastave: 0	Broj časova teorijske nastave: 0	Broj časova praktične nastave: 6

Metode izvođenja nastave: komunikativna metodika nastave, korišćenje audio-vizuelnih sredstava i interneta

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	Broj poena	Završni ispit	Broj poena
Aktivnost u toku predavanja	10	Pismeni ispit u obliku testa	30
Praktična nastava	10		
Kolokvium(i) i domaći zadaci	50		

5. SRPSKI JEZIK

Naziv predmeta: ***SRPSKI JEZIK***	**Šifra: 03MAJ**	
Nastavnik: mr Dragana Josifović		
Status predmeta: obavezni		
Broj ESPB: 6		
Uslov: Nema.		
Cilj predmeta Studenti treba da kompetentno ovladavaju pravopisom, fonetikom i morfologijom srpskog književnog jezika; studenti treba da upoznaju leksikologiju i sintaksu srpskog književnog jezika i steknu kompetenciju samostalne leksikološke i sintaksičke analize tekstova.		
Ishod predmeta Kompetentna ovladanost pravopisom, fonetikom i morfologijom srpskog književnog jezika. Usvojena leksikologija i sintaksa srpskog književnog jezika i razvijena kompetencija samostalne leksikološke i sintaksičke analize tekstova.		
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* Pismo. Veliko slovo. Spojeno i odvojeno pisanje reči. Ijekavsko i ekavsko književno narečje. Glasovne promene i odnosi glasova. Interpunkcija. Skraćenice. Podela reči na kraju reda. Kombinovanje pravopisnih znakova i vidova teksta ili sloga. Osnovni principi uobličavanja reči iz klasičnih jezika i druge internacionalne leksike. Prilagođeno pisanje imena iz stranih živih jezika (transkripcija). Mesto srpskog (narodnog i književnog) jezika na mapi jezika, sa elementima dijalekatske situacije. Srpski književni jezik sa elementima njegove istorije, raslojavanja i gramatičko-leksikografskim instrumentima normiranja jezika i pravopisa. Glasovi srpskog književnog jezika. Akustičke osobine bitne za fonološki sistem. Slog i podela reči na slogove. Fonema i glas. Prozodija (akcenat i kvantitet) književnog jezika. Glasovne alternacije. Asimilacioni i disimilacioni procesi u fonetsko-fonološkom sistemu. Pokretni samoglasnici. Sonant j u književnom jeziku (fonetski i fonološki aspekt). Pojmovi i termini lingvističke analize morfološkog sistema srpskog književnog jezika. Pojmovi i termini leksikološke analize leksike srpskog jezika. *Praktična nastava* Izrada seminarskog rada. Analiza saopštenja, seminarskih radova, učešće u diskusiji.		
Obavezna literatura: Ž. Stanojčić, Lj. Popović: *Gramatika srpskog jezika*, ZUNS, Beograd, 2002; M. Stevanović: *Savremeni srpskohrvatski jezik*, Beograd, 1966; D. Petrović: *Fonetika,* Beograd, 1996.		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 3**	**Praktična nastava: 2**
Metode izvođenja nastave: Postavljanje pitanja nakon predavanja ili zadatog teksta, individualizacija nastave na seminarima, samostalno izlaganje, rešavanje zadataka u grupama, interaktivno učenje, samoorganizovano učenje, razvijanje klasa, kompariranje, otkrivanje.		

Ispitna pitanja:

1. Narodni i standardni jezik
2. Standardizacija srpskog jezika
3. Dijalekat, narečje i govori
4. Govorni organi
5. Fiziološka podela glasova
6. Podela glasova po zvučnosti
7. Podela suglasnika po mestu izgovora
8. Granica sloga i podela reči na slogove
9. Glasovne promene i glasovni zakoni
10. Jednačenje po zvučnosti
11. Jednačenje po mestu ili načinu obrazovanja
12. Gubljenje suglasnika
13. Nepostojano *a*
14. Pokretni samoglasnici
15. Promena *o* u *e* i umekšanost suglasnika
16. Promena suglasnika *l* u *o*
17. Jotovanje
18. Suglasnik *j* u međusamoglasničkom položaju pored *i*
19. Sažimanje samoglasnika (asimilacija i disimilacija)
20. Dvojaki književni izgovor starog samoglasnika ѣ (jat)
21. Promena zadnjonepčanih suglasnika (palatalizacija)
22. Akcenti srpskog književnog jezika
23. Sistem književnog akcenta
24. Zvučnost kao osobina srpskog jezika
25. Samostalne, nesamostalne i podela reči na vrste
26. Imenice
27. Pridevi
28. Zamenice
29. Brojevi
30. Glagoli
31. Prilozi
32. Predlozi
33. Veznici
34. Rečce
35. Uzvici
36. Promena imenica
37. Promena prideva
38. Promena zamenica
39. Promena brojeva

40. Promena glagola
41. Građenje reči
42. Rečenice po sadržini
43. Rečenice po sastavu
44. Prosta rečenica
45. Rečenica s neizrečenim subjektom ili predikatom – nepotpune rečenice
46. Proširena rečenica – sintagme i dodaci
47. Složena rečenica
48. Nezavisne rečenice
49. Zavisne rečenice

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	-
praktična nastava	15	usmeni ispit	30
kolokvijumi	30	.....	
seminarski rad	15		

6. LIMBA MATERNĂ

Obiectul: *LIMBA MATERNĂ*	**Cifru: 03LIM**	
Profesor: prof. dr. Branduša Žujka		
Statusul obiectului: obligatoriu		
ECTS: 6		
Condiţii: Nu există		
Obiective Studenţii trebuie să-şi însuşească temeinic ortografia, fonetica şi morfologia limbii române literare, lexicologia şi sintaxa limbii române literare. Apoi să-şi însuşească abilitatea de analiză lexicologică şi sintactică a textelor. Noţiunea de literatură pentru copii. Cunoaşterea genurilor şi speciilor literare pentru copii, modalităţile de exprimare, scriitori pentru copii. Studenţii se pregătesc teoretic şi practic să-şi însuşească conţinuturi din domeniul literaturii pentru copii. În baza exemplelor din operele literare, studenţii se pregătesc să stimuleze la copii potenţiale creative în povestiri, versuri, jocuri de cuvinte...		
Achiziţii Însuşirea temeinică a ortografiei, foneticii şi morfologiei limbii române literare. Însuşirea lexicologiei şi a sintacticii limbii române literare şi competenţă temeinică de analiză individuală, lexicologică şi sintactică a textelor. Cunoştinţe despre literatura pentru copii. Capacitatea de aplicare teoretică şi practică a conţinuturilor din domeniul literaturii pentru copii. Pregătirea, ca având model operele literare, să-i iniţieze pe copii în domeniul creativităţii: povestiri, versuri, jocuri de cuvinte.		
Conţinutul obiectului *Cursuri teoretice* Lingvistica, Limba, fenomen social. Limbă şi dialect. Limba (română) literară. Limbile romanice (neolatine). Dialectele şi subdialectele limbii române. Graiurile româneşti din Banatul sârbesc. Fonetica şi fonologia. Sunet-fonem. Clasificarea sunetelor. Accent-intonaţie. Schimbări fonetice. Fonologie. Ortografie. Ortoepie. Lexicologia. Fondul lexical principal al limbii române. Masa vocabularului. Modificări ale vocabularului. Lexem. Sinonime. Antonime. Omonimie-polisemie. Cuvinte dialectale, arhaisme, neologisme, cuvinte populare. Jargonul. Argoul. Frazeologisme. Dicţionarele şi felul lor. Morfologia şi formarea cuvintelor. Cuvânt şi morfem. Categorii gramaticale: morfologice şi sintactice: număr, gen, caz, grade de comparaţie, diateză, mod, timp, persoană. Verbe auxiliare. Afixele: prefixe, infixe, sufixe. Părţile de vorbire: flexibile şi neflexibile. Retorica. Retorica între rutină şi practică. Oratorul. Dicţiunea: intonaţia, ritmul vorbirii, pauzele. Faza precomunicativă şi cea comunicativă a vorbirii. Stilul şi vorbirea. Rolul stilului în vorbire. Tipuri de exprimare: primară, secundară, orală, dialog, monolog. Comunicarea obişnuită. *Cursuri practice* Elaborarea unei lucrări de seminar, a unui eseu în baza temei date, analiza operelor alese de studenţi, comunicări, analiza lucrărilor de seminar, discuţii cu studenţii.		
Bibliografie: Ştefan Munteanu, Vasile Ţâra: *Istoria limbii române literare*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1983; Flori Lupu: *Gramatica limbii române*, All Educaţional, Bucureşti, 1995; Ştefania Popescu: *Gramatica practică a limbii române*, ediţia a V-a, Editura Orizonturi, Bucureşti, 1995; Ileana Magda: *Limba română şi cultura exprimării*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2004.		
Numărul de ore	**Învăţământ teoretic: 3**	**Învăţământ practic: 1+1**
Metode de învăţământ: Întrebări studenţilor după cursuri sau texte obligatorii, individualizarea învăţământului la seminarii, expunere individuală, rezolvarea problemelor pe grupe, învăţarea interactivă, învăţare autoorganizată, prin comparare, descoperire.		
Întrebări: 1. Noţiunea de comunicare (limba şi vorbirea; comunicarea orală şi scrisă) 2. Vorbirea îngrijită – limba română literară 3. Subdialectul bănăţean 4. Dezvoltarea şi cultivarea limbii române ca limbă maternă într-un mediu bilingv 5. Fonetica şi fonologia; sunetele limbii române: vocale, semivocale, consoane; diftongi, triftongi 6. Morfologia şi sintaxa; Categorii gramaticale specifice limbii române 7. Părţile de vorbire flexibile 8. Părţile de vorbire neflexibile 9. Coordonarea şi subordonarea 10. Propoziţia simplă şi părţile ei 11. Propoziţia dezvoltată şi părţile ei: principale şi secundare 12. Fraza şi perioada 13. Elemente de ortografie şi ortoepie 14. Intonaţia propoziţiei şi felurile propoziţiilor după intonaţie 15. Stilul şi vorbirea – noţiunea de stil; trăsăturile individuale ale vorbitorului 16. Criterii socio-culturale de delimitare a stilurilor 17. Forme de exprimare orală: povestirea, descrierea, discursuri ocazionale 18. Arta de a vorbi corect (ortologia) şi profesia de educator 19. Comunicarea verbală şi nonverbală: gestul, mimica, pantomima 20. Neologismele şi importanţa lor în exprimarea orală şi scrisă		

Nota obţinută (numărul maxim de puncte 100)			
Obligaţiile studentului care preced examenul	puncte	**Examenul final**	Puncte
activităţi la cursuri	10	examen scris	-
învăţământ practic	15	examen oral	30
colocviu	30	.....	
lucrare de seminar	15		

7. RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Studijski program: STRUKOVNI VASPITAČ

Naziv predmeta: ***RAZVOJNA PSIHOLOGIJA*** **Šifra: 04RPS**

Nastavnik:mr Tanja Nedimović

Status predmeta: obavezni

Broj ESPB: 6

Uslov: / nema

Cilj predmeta

Studenti treba da se upoznaju sa definicijom, predmetom i osnovnim pojmovima razvojne psihologije. Studenti treba da steknu znanja o konceptu razvoja kroz ceo životni vek, o faktorima nasleđa i sredine u razvoju jedinke i bazičnim postavkama teorija razvoja. Studenti treba da se upoznaju sa osnovnim informacijama o razvoju pojedinih funkcija (kognitivni, socio-emocionalni, moralni). Osposobljavanje studenata za razlikovanje osnovnih teorijskih pravaca i modela u okviru razvojne psihologije, kao i o odnosu razvojne psihologije i prakse.

Ishod predmeta

Studenti upoznati sa definicijom, predmetom i osnovnim pojmovima razvojne psihologije. Stečena znanja znanja o konceptu razvoja kroz ceo životni vek, o faktorima nasleđa i sredine u razvoju jedinke i bazičnim postavkama teorija razvoja. Studenti upoznati sa sa osnovnim informacijama o razvoju pojedinih funkcija (kognitivni, socio-emocionalni, moralni). Studenti osposobljeni razlikovanje osnovnih teorijskih pravaca i modela u okviru razvojne psihologije, kao i o odnosu razvojne psihologije i prakse.

Sadržaj predmeta

Teorijska nastava

I – Uvodni i opšti problemi razvojne psihologije: 1) predmet razvojne psihologije;
2) razvoj razvojne psihologije; 3) teorijski pristupi u razvojnoj psihologiji; 4) problemi istraživanja razvoja; 5) periodizacija razvoja; 6) nasledni i sredinski doprinosi razvoju

II – Tehnike prikupljanja podataka: 1) upitnik i intervu; 2) skale procene;
3) sistematsko posmatranje; 4) sociometrijski postupak

III – Razvoj kroz ceo životni vek: 1) prenatalni razvoj i novorođenče; 2) prve dve godine života; 3) rano (predškolsko) detinjstvo; 4) školsko detinjstvo; 5)adolescencija; 6) odraslo doba

IV – Razvojna psihologija u praksi: 1) specifičnosti psihodijagnostike u razvojnom dobu; 2) dečji crtež i igra kao psihodijagnostičko sredstvo; 3) psihološka prevencija u praksi; 4) značaj razvojne psihologije za vaspitače

Literatura

Jerković, I., Zotović, M., *Osnovi razvojne psihologije,* Futura publikacije, Novi Sad, 2008; Smiljanić, V., *Razvojna psihologija,* Društvo psihologa Srbije, Beograd, 1999;
Ivić, I., Havelka, N., *Proces socijalizacije kod dece,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1986.

Dopunska literatura

Vasta, R., Haith, M.M., & Miller, S.A., *Djecja psihologija*, *Moderna znanost*. Naklada Slap, Jastrebarsko,1998;
Jerković, I., *Razvojni problemi: od teorije do intervecije,* Futura publikacije, Novi Sad, 2008.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava:4**	**Praktična nastava:0**

Metode izvođenja nastave: Akademsko izlaganje,problemsko izlaganje, istraživačka metoda, radioničarski rad u manjim grupama, rasprava na unapred zadatu temu, postavljanje pitanja nakon predavanja ili zadatog teksta

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	20
seminarski rad		usmeni ispit	30
kolokvijum-i	20+20		

8. FILOZOFIJA VASPITANjA

Naziv predmeta: ***FILOZOFIJA VASPITANjA***	**Šifra: 05FIV**
Nastavnik	Doc. dr Ružica Petrovoć
Status	Obavezni
Vrsta	Predavanja
Nivo	Uvodni predmet
Godina	Prva Semestar: prvi
Broj ESPB	5
Ishod predmeta	Predmet je usmeren na uvođenje u filozofski način mišljenja, tj. na razvijanje njegove kritičke i analitičke dimenzije. Usvojeni sadržaji treba da omoguće saznanje istorijskog konteksta razvoja filozofskih teorija o obrazovanju, problematizaciju fundamentalnih pitanja iz te oblasti, kao i osposobljavanje za prepoznavanje i realizaciju filozofskih paradigmi u neposrednom vaspitnom radu.
Preduslovi za upis	Nema ih.
Sadržaj	Nastavni program obuhvata sledeći sadržaj: 1. HELENSKA I VIZANTIJSKA FILOZOFIJA VASPITANjA: UVOD U FILOZOFIJU VASPITANjA I OBRAZOVANjA; PRVA ŠKOLA U EVROPI - PITAGOREJSKI SAVEZ ; HERAKLITOVO UČENjE O SUŠTINI OBRAZOVANjA; POJAVA RETORIKE – EMPEDOKLE I ANAKSAGORA; DEMOKRATOVA TEORIJA VASPITANjA I OBRAZOVANjA EPIKUROVA ŠKOLA STOIČKA ŠKOLA ŽIVOT POSVEĆEN ISTINI – SOKRAT VASPITANjE PREMA POTREBAMA DRŽAVE I PREMA SPOSOBNOSTIMA SVAKOG POJEDINCA – PLATON; ANTROPOLOŠKE OSNOVE OBRAZOVANjA – ARISTOTEL; ULOGA VASPITANjA U FORMIRANjU ČOVEKA; ZAKONI O VASPITANjU ; ŽIVOT PREMA RLINAMA; VIZANTIJSKO OBRAZOVANjE; ŠKOLE U VIZANTIJI; 2. NOVOVEKOVNA I SAVREMENA FILOZOFIJA VASPITANjAFILOZOFIJA VASPITANjA I OBRAZOVANjA DžONA LOKA; NAJBOLjE VASPITANjE - ŽAN ŽAK RUSO; VASPITANjE I ČISTOTA MORALA; KANTOVA FILOSOFIJA OBRAZOVANjA; FORMIRANjE KARAKTERA DECE; O ZNAČAJU PORODIČNOG VASPITANjA - MIHAJLO PUPIN; KAKO POSTATI NAUČNIK - JOVAN CVIJIĆ ;NEGATIVNI UTICAJ TEŽNjE ZA BRZIM USPEHOM; TESLINA DUHOVNA MOĆ; USMERENOST; PAMĆENjE; VIZUELIZACIJA; ZNAČAJ RAZBORITOSTI; VASPITANjE ZA ŽIVOT – ISIDORA SEKULIĆ; ZA SEBE UČITI; O MOĆI PRAVE INTELIGENCIJE; OSOBINE RĐAVOG VASPITANjA; VASPITANjE ZA ŽIVOT; DUŽNOST RODITELjSKOG DOMA I ŠKOLE; FILOZOFIJA OBRAZOVANjA KSENIJE ATANASIJEVIĆ; UTEHA – ISHODIŠTE LjUDSKE SUDBINE; 3. AKTUELNA PITANjA: ETIKA VASPITAČKOG POZIVA; ULOGA FILOZOFIJE OBRAZOVANjA U SAVREMENOM OBRAZOVANjU; DAROVITOST I STVARALAŠTVO NASTAVNIKA I UČENIKA
Obavezna literatura	Obavezna literatura: D. Živković i R. Petrović, Filozofija vaspitanja i obrazovanja, Vršac, 2008 Izvorna literatura: Platon, Država, Beograd, 1983; Dž. Lok, Misli o vaspitanju, Znanje, 1950; Ž..Ž.. Ruso, Emil ili o vaspitanju; I. Kant, Spis o pedagogiji, Beograd, 1927.
Dopunska literatura	Dieter Lencen, Vodič za studij znanosti o odgoju- što može, što želi, Zagreb, 2002; Allan C. Ornstein i Daniel u Levine, Introduction to Education, Boston, 2000; Carl Bereiter Education and Mind in the Knowledge Age, Mahwah Lavrence Erlbaum Associates, 2002. Jerome Bruner, Kultura obrazovanja, Zagreb, 2000. Robert F. Hessong i Thomas H. Weeks, Introduction to Education, New York, 1987; J. Marinković, Ogledi iz filozofije odgoja, Zagreb 1987.
Oblici izvođenja nastave	Nastava se odvija u formi izlaganja i zasnovana je na poštovanju naučne metodologije, logičke i retoričke argumentacije. Usmerena je na podsticanje studenata na slobodno i razborito promišljanja problema i izražavanje kroz dijalošku formu razgovora.
Način provere znanja i polaganja ispita	Rad studenata proverava se kroz njihovo učešće u radu na vežbama i kroz vrednovanje njihove sposobnosti analitičkog i logičkog mišljenja. <u>Ispitna pitanja</u> 1. PRVA ŠKOLA U EVROPI - PITAGOREJSKI SAVEZ 2. HERAKLITOVO UČENjE O SUŠTINI OBRAZOVANjA 3. POJAVA RETORIKE – EMPEDOKLE I ANAKSAGORA 4. DEMOKRATOVA TEORIJA VASPITANjA I OBRAZOVANjA 5. EPIKUROVA ŠKOLA 6. STOIČKA ŠKOLA . 7. ŽIVOT POSVEĆEN ISTINI – SOKRAT 8. VASPITANjE PREMA POTREBAMA DRŽAVE I PREMA SPOSOBNOSTIMA SVAKOG POJEDINCA – PLATON 9. ANTROPOLOŠKE OSNOVE OBRAZOVANjA - ARISTOTEL 10. VIZANTIJSKO OBRAZOVANjE 11. FILOZOFIJA VASPITANjA I OBRAZOVANjA DžONA LOKA 12. NAJBOLjE VASPITANjE - ŽAN ŽAK RUSO 13. KANTOVA FILOSOFIJA OBRAZOVANjA 14. ZNAČAJU PORODIČNOG VASPITANjA - MIHAJLO PUPIN 15. KAKO POSTATI NAUČNIK - JOVAN CVIJIĆ 16. TESLINA DUHOVNA MOĆ 17. VASPITANjE ZA ŽIVOT – ISIDORA SEKULIĆ 18. FILOZOFIJA OBRAZOVANjA KSENIJE ATANASIJEVIĆ 19. UTEHA – ISHODIŠTE LjUDSKE SUDBINE 20. ETIKA UČITELjSKOG POZIVA 21. ULOGA FILOZOFIJE OBRAZOVANjA U SAVREMENOM OBRAZOVANjU

	22. DAROVITOST I STVARALAŠTVO NASTAVNIKA I UČENIKA
Broj časova aktivne nastave	Teorijska nastava: 2 Praktična nastava: 0
	Ocena znanja (maksimalan broj poena 100)
	Predispitne obaveze (poena) Završni ispit (poena) Aktivnost u toku predavanja 10 Usmeni ispit 60 Kolokvijum 30

9. METODIKA VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA

Naziv predmeta: *METODIKA VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA* **Šifra: 06MVO**			
Nastavnik: mr Viorika Paser			
Status predmeta: Obavezni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: Nema ih			
Cilj predmeta Osposobiti studente da stečena teorijska pedagoška i psihološka saznanja prevedu u odgovarajuće vaspitne postupke, u cilju stvaranja uslova za afirmisanje pedagoškog potencijala organizacije v.o.rada u predškolskoj ustanovi.			
Ishod predmeta Osposobljenost da se stečena teorijska pedagoška i psihološka saznanja prevedu u odgovarajuće vaspitne posttupke, u cilju stvaranja uslova za afirmisanje pedagoškog potencijala organizacije v.o.rada u predškolskoj ustanovi.			
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava:* Predškolska didaktika tj., metodika v.o. rada kao pedagoška disciplina-njen predmet, cilj i zadaci. Opšte osnove predškolskog programa. Ciljevi, zadaci i aktivnosti kojima se doprinosi podsticanju razvoja raznih aspekata ličnosti deteta. Komunikacijska kompetencija predškolskog deteta (porodično i institucionalno iskustvo). Opšti i posebni uslovi uspešne komunikacije i interakcije vaspitača, dece i roditelja. Didaktičke strategije v.o rada- metode, oblici, mediji -njihov vaspitni potencijal. Praćenje i vrednovanje v.o. procesa i efekata programa. *Praktična nastava:* Organizacija života i v.o. aktivnosti u predškolskoj ustanovi: organizacija prostora; organizacija sredstava i materijala; vremenski raspored dečjih aktivnosti; organizacija dece u vaspitne grupe. Uloga vaspitača u organizaciji v.o.procesa - postupci vaspitača u obezbeđivanju:adaptacije dece u v.o.ustanovi; unutrašnje motivacije u regulisanju dečjeg ponašanja; razvoja dečje socio-emocionalne kompetencije; razvoja dečje samostalnosti, ličnog identiteta,slike o sebi. Autoritet vaspitača. Planiranje i programiranje v.o.aktivnosti - tematski pristup. Didaktičko oblikovanje situacija učenja po centrima interesovanja. Individualizacija v.o. zahteva i metodičkih postupaka.			
Literatura: Kamenov, E., Metodika 1, Odsek za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, Republička zajednica viših škola za obrazovanje vaspitača, N.Sad, 1997. Opšte orograma predškolskog programa, SL- Prosvetni glasnik Beograd, 2006.br. 14 Olivera Knežević-Florić., Interaktivna pedagogija (poglavlje: Interakcija i komunikacija u pedagogiji), Savez pedagoških društava Vojvodine, Novi Sad, 2006. Stevanović, M., Didaktika (četvrto poglavlje), Rijeka, 2003.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 4**	**Praktična nastava: 2**	
Metode izvođenja nastave: Akademsko izlaganje, obrazlaganje sa retoričkim pitanjima, rezimiranje ideja na predavanju; problemsko izlaganje; sučeljavanje mišljenja; samoorganizovano i interaktivno učenje; rasprava na unapred najavljenu temu; anticipitanje posledica.			
Pitanja: 1. Funkcija metodike v.o. rada 2. Organizacija v.o. aktivnosti u dečjem vrtiću 3. Režim dana u vrtiću 4. Pedagoška funkcija organizacije 5. Organizacija kutića i centara interesovanja 6. Strukturisanje vaspitnih grupa 7. Interakcija i komunikacija u vaspitnoj grupi 8. Vrste aktivnosti predškolske dece sa aspekta tipa saznanja 9. Vrste igara predškolske dece 10. Strategije v. o. rada 11. Oblici v.o rada 12. Metode v.o. rada 13. Didaktički mediji 14. Individualizacija i diferencijacija 15. Ličnost vaspitača 16. Opšte osnove predškolskog programa 17. Planiranje, programiranje i evaluacija v.o. aktivnosti 18. Tematsko planiranje i programiranje 19. Dečji vrtić kao otvoreni sistem vaspitanja i obrazovanja 20. Saadnja predškolske ustanove sa porodicom u kontekstu Opštih osnova predškolskog programa 21. Pedagoške kompetencije vaspitača 22. Metodički postupci kojima se podstiče kreativnost predškolske dece.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**15**	pismeni ispit	
praktična nastava	**35**	usmeni ispit	**30**
kolokvijum-i	**20**	.....	

10. PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA

Studijski program: STRUKOVNI VASPITAČ		
Naziv predmeta: ***PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA***	**Šifra: 07PPS**	
Nastavnik:mr Tanja Nedimović		
Status predmeta: obavezni		
Broj ESPB: 4		
Uslov: / nema		
Cilj predmeta Studenti treba da se upoznaju sa predmetom, zadacima, metodama i tehnikama istraživanja u pedagoшkoj psihologiji. Studenti treba da steknu znanja o teorijskim pristupima pedagoшke psihologije kao preduslova za sticanje dubljeg uvida u oblike i uslove ljudskog učenja. Osposobljavanje studenata za primenu efikasnih postupaka za potpunije ostvarivanje dečjih potencijala, kao i za samostalno reшavanje pedagoшkih, pre svega obrazovnih pitanja u skladu sa standardima psiholoшke struke. Studenti treba da se upoznaju sa posebnim oblastima savremene pedagoшke psihologije.		
Ishod predmeta Studenti upoznati sa predmetom, zadacima, metodama i tehnikama istraživanja u pedagoшkoj psihologiji. Stečena znanja znanja o teorijskim pristupima pedagoшke psihologije kao preduslova za sticanje dubljeg uvida u oblike i uslove ljudskog učenja. Studenti osposobljeni za primenu efikasnih postupaka za potpunije ostvarivanje dečjih potencijala, kao i za samostalno reшavanje pedagoшkih, pre svega obrazovnih pitanja u skladu sa standardima psiholoшke struke. Studenti upoznati sa posebnim oblastima savremene pedagoшke psihologije.		
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* 1) Predmet, zadaci, cilj i karakteristike savremene pedagoшke psihologije; 2) Metode i tehnike istraživanja u pedagoшkoj psihologiji; 3) Pedagoшke implikacije razvojno-psiholoшkih saznanja; 4) Pedagoшke implikacije zakonitosti i principa psihologije učenja; 5) Vaspitanje i ličnost, modeli vaspitanja *Praktična nastava* 1) Teшkoće u učenju, poremećaji čitanja, pisanja, računanja, pažnje; 2) Tretman teшkoća u učenju na principima psihologije učenja; 3) Učenje kao proces: napredovanje, plato, krivulje učenja i zaboravljanja; 4) Fizičke, fiziloшke, kognitivne, motivacione, socijalno-psiholoшke i pedagoшke determinante obrazovnog postignuća		
Literatura Vučić, L., *Pedagouka psihologija: učenje,* VI dopunjeno izdanje, Centar za primenjenu psihologiju Druшtva psihologa Srbije, Beograd, 1999; *Psihologija u nastavi,*Zbornik 4, Savez druшtava psihologa Srbije, Beograd, 1984; Ivić, I. I sar., *Aktivno učenje,* 1-2 UNICEF i institut za psihologiju, Beograd, 1999 i 2002; **Dopunska literatura** Donaldson, M., *Um deteta*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva,Beograd, 1997; Pijaže, Ž., Inhelder, B., Intelektualni razvoj deteta, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva,Beograd, 1996;		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava:2**	**Praktična nastava:2**
Metode izvođenja nastave: Akademsko izlaganje**,** diskusija i izlaganje kraćih referata o sadržajima teorijske nastave, radioničarski rad u manjim grupama, rasprava na unapred zadatu temu, postavljanje pitanja nakon predavanja ili zadatog teksta		

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Zavrшni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	20
praktična nastava	20	usmeni ispit	30
kolokvijum-i	20		

11. PORODIČNA PEDAGOGIJA

Naziv predmeta: *PORODIČNA PEDAGOGIJA*	**Šifra: 08POP**	
Nastavnik: prof. dr Radovan Grandić		
Status predmeta: obavezni		
Broj ESPB: 3		
Uslov: Nema ih		
Cilj predmeta Studenti treba da shvate predmet, zadatke i sadržaje porodične pedagogije kao naučne discipline; da usvoje znanja o porodici i njenoj vaspitnoj funkciji, kao i znanja o istorijskom razvoju ideja o porodičnom vaspitanju i kritički da se odnose prema njima. Potrebno je da shvate promene koje doživljava savremena porodica i njihove implikacije na porodično vaspitanje.		
Ishod predmeta Shvatanje predmeta, zadataka i sadržaja porodične pedagogije kao naučne discipline. Znanje o porodici i njenoj vaspitnoj funkciji. Znanje o istorijskom razvoju ideja o porodičnom vaspitanju i njihovo kritičko promišljanje. Razumevanje promena koje doživljava savremena porodica i njihovih implikacija na porodično vaspitanje.		
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* Određenje porodične pedagogije kao pedagoške discipline. Istraživačke metode porodične pedagogije. Shvatanja o porodici i njenoj vaspitnoj funkciji kroz istoriju. Pojam, razvoj i tipovi porodica. Vaspitanje dece u porodici. Uticaj porodičnih specifičnosti na vaspitanje dece. Pojam, karakteristike i funkcije savremene porodice. Pedagoško-psihološke osnove porodičnog vaspitanja. Porodični odnosi. Principi, metode i sredstva u porodičnom vaspitanju. Problemi vaspitanja u savremenoj porodici. Vaspitni rad sa decom neprilagođenog ponašanja. Saradnja porodice i predškolske ustanove.		
Obavezna literatura: - Grandić, R. (2004): ***Prilozi porodičnoj pedagogiji.*** Novi Sad: Izdanje autora. - Đorđević, B. (1985): ***Savremena porodica i njena vaspitna uloga (odabrani delovi).*** Beograd; Prosveta. **Dopunska literatura:** - Vilotijević, N. (2002): ***Porodična pedagogija (odabrana poglavlja)***. Beograd: Učiteljski fakultet i Viša škola za obrazovanje vaspitača – Vršac. - Pjurkovska-Petrović, K. (1996): ***Porodica koja razvija autonomiju deteta***. Beograd: Nastava i vaspitanje, br.2, str. 319-335.		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 2**	**Praktična nastava: 0**
Metode izvođenja nastave Akademsko izlaganje, rezimiranje ideja na predavanju; problemsko izlaganje; sučeljavanje mišljenja; samoorganizovano i interaktivno učenje; rasprava na unapred najavljenu temu; anticipitanje posledica.		

Ispitna pitanja:

1. Određivanje porodične pedagogije kao pedagoške discipline (predmet, cilj i zadaci, mesto u sistemu pedagoških disciplina);
2. Shvatanja o porodici i njenoj vaspitnoj ulozi kroz istoriju: pedagoški klasici o porodičnom vaspitanju (Pestaloci, Komenski...);
3. Makarenkove ideje o porodičnom vaspitanju;
4. Metode moralnog vaspitanja u porodici prema Makarenkovim shvatanjima;
5. Savremena porodica i njena transformacija: pojam, osnovni tipovi i najvažnije funkcije porodice;
6. Strukturalne promene u savremenoj porodici, promene u odnosima i njihove pedagoške implikacije;
7. Osnovne karakteristike odnosa u pojedinim tipovima porodice i njihov uticaj na razvoj ličnosti deteta;
8. Porodična sredina kao vaspitna sredina roditelja i dece; atmosfera u porodici; međusobni odnosi u porodici, odnosi među roditeljima; ponašanje roditelja prema deci značajni za vaspitanje dece;
9. Stil roditeljskog ponašanja, socio-ekonomski status, struktura i karakteristike porodice
10. Vaspitni problemi u porodici i načini njihovog rešavanja (ljubomora, laž, krađa, agresivnost...);
11. Porodično vaspitanje deteta ometenog u razvoju;
12. Zadaci i sadržaji vaspitanja u porodici s obzirom na uzrasne karakteristike i aspekte razvoja ličnosti deteta;
13. Principi, metode i sredstva porodičnog vaspitanja;
14. Igra, rad i druge aktivnosti dece u porodici kao sadržaji vaspitno-obrazovnog rada
15. Teorije i teorijski pristupi o porodici;
16. Tipovi porodice;
17. Modelirajući uticaj roditelja iz aspekta porodične tradicije i sistema vrednosti;
18. Struktura i funkcionalnost porodice;
19. Odnosi u porodici;
20. Problem dete - uključenje porodice u savetodavni tretman;
21. Uloga porodice u osposobljavanju deteta za praćenje poruka mas-medija;
22. Uloga roditelja u negovanju dečjih interesovanja u okviru porodice;
23. Vrste komunikacije roditelja i vaspitača;
24. Vrste komunikacije roditelja i dece;
25. Podsticanje i navikavanje kao metode vaspitanja u porodici;
26. Kažnjavanje u porodičnom vaspitanju;
27. Karakteristike autoritarnog stila u porodičnoj pedagogiji;
28. Posledice strogosti kao dominantne crte u porodičnom vaspitanju;
29. Pedagoške karakteristike demokratskog stila vaspitanja;
30. Prebrižni roditelji - pedagoške manifestacije;
31. Planiranje porodice i odgovorno roditeljstvo;
32. Oblici saradnje porodice i vrtića;
33. Principi i metode u saradnji s roditeljima;
34. Organizovanje izložbe za roditelje; priredbe i proslave;
35. Predavanja i drugi oblici unapređivanja pedagoške kulture roditelja;
36. Makarenkova shvatanja o pedagoškim stilovima roditelja;
37. Značaj pedagoškog stila porodice za prosocijalno ponašanje deteta;
38. Uticaj vaspitnih stavova roditelja na ponašanje deteta;
39. Uslovi života porodice i razvoj ličnosti deteta;

40. Uloga stručnih saradnika u savremenom radu sa roditeljima i podizanju njihove pedagoške kulture;
41. Konvencija o dečjim pravima u OUN;
42. Zaštita porodice, majke i deteta u našim zakonima;
43. Pripremanje deteta u porodici za polazak u školu;
44. Umeće roditeljstva – kako podizati odgovornu decu;
45. Levorukost kod dece;
46. Problemi porodičnog vaspitanja;
47. Poremećaji ponašanja savremene porodice;
48. Pojavni oblici neprilagođenog ponašanja;
49. Medijsko vaspitanje u porodici;
50. Razvijanje dečje samostalnosti u okviru porodice;
51. Prava žena;
52. Mogućnosti obrazovanja roditelja;
53. Principi obrazovanja za život u porodici.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	20	pismeni ispit	20
praktična nastava	-	usmeni ispit	30
kolokvijum-i	30	.....	
seminar-i	**-**		

12. INFORMATIČKI PRAKTIKUM

Naziv predmeta: ***INFORMATIČKI PRAKTIKUM*** **Šifra: 09INP**			
Nastavnik: Predrag Prtljaga			
Status predmeta: obavezni			
Broj ESPB: 4			
Uslov: Četvorogodišnje srednjoškolsko obrazovanje.			
Cilj predmeta Studenti treba da se osposobe da koriste računar u Windows okruženju, da koriste i menjaju sadržaj, kao i da kreiraju jednostavnije Word dokumente.			
Ishod predmeta Osposobljenost studenata da koriste računar u Windows okruženju, da koriste i menjaju sadržaj i da kreiraju jednostavnije Word dokumente.			
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* Studenti stiču osnovna znanja o istorijatu informatike uopšte, upoznaju se sa elementima i principima rada računara. Takođe se upoznaju sa operativnim sistemima i korisničkim programima koji su najčešće u upotrebi. Studenti se osposobljavaju za korišćenje uređaja za unošenje podataka, kao i za rad sa korisničkim programima Calculator, Notes, Paint. Studenti upoznaju programe Word i Excel na početničkom nivou tako da dokumente već kreirane u navedenim programima mogu da koriste ili menjaju i eventualno kreiraju jednostavnije.			
Obavezna literatura: Predrag Prtljaga (2009). *Informatički praktikum,* Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača Mihailo Palov, Vršac.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 4**	
Metode izvođenja nastave Praktičan rad u računarskoj učionici, simulaciju i traganje za informacijama na internetu.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
redovno pohađanje nastave	10	pismeni ispit	-
aktivnost na vežbama	30	usmeni ispit	30
kolokvijum-i	30	praktičan rad na računaru	-
seminar-i	-		

13. PRIMENjENA RAZVOJNA PSIHOLOGIJA - praktikum

Naziv predmeta: ***PRIMENjENA RAZVOJNA PSIHOLOGIJA - praktikum***
Šifra: *11*PRR

Nastavnik: Adrijan Božin

Status predmeta: izborni

Broj ESPB: 5

Uslov: /

Cilj predmeta
Studenti treba da shvate šta je primenjena razvojna psihologija, koji su njeni zadaci, strategije i problemi. Uvidom u odabrane teme primenjene razvojne psihologije, kako se one tretiraju i koji su rezultati određenih interventnih mera, studenti treba da budu u stanju da prepoznaju razvojne aspekte problema sa kojima će se suočavati u praksi i da preduzimaju izvesne mere u cilju prilagođavanja vaspitanja potrebama i mogućnostima vaspitanika i podsticanja sposobnosti i talenata ovih. Treba da se osposobe da prepoznaju razvojne rizike kao i da doprinose otklanjanju nekih oblika upadljivog ponašanja učenika, odnosno sprečavanju razvoja takvog ponašanja.

Ishod predmeta
Studenti će moći da objasne šta je primenjena razvojna psihologija, koji su njeni zadaci, strategije i problemi. Uvidom u odabrane teme primenjene razvojne psihologije, kako se one tretiraju i koji su rezultati određenih interventnih mera, studenti će biti u stanju da prepoznaju razvojne aspekte problema sa kojima će se suočavati u praksi i da preduzimaju izvesne mere u cilju prilagođavanja vaspitanja potrebama i mogućnostima vaspitanika i podsticanja sposobnosti i talenata ovih. Biće osposbljeni da prepoznaju razvojne rizike kao i da doprinose otklanjanju nekih oblika upadljivog ponašanja učenika, odnosno sprečavanju razvoja takvog ponašanja.

Sadržaj predmeta
Praktična nastava
Problemi praktične primene razvojnopsiho-loških saznanja; Razvojna psihologija u praksi – odabrane teme (podsticanje razvoja na predškolskom i mlađem školskom uzrastu; razvoj školskog postignuća; visoka postignuća u muzici i sportu; zlostavljanje, zapostavljanje i zloupotreba dece; gubitak roditelja usled odvajanja, razvoda ili smrti; značaj medija za razvoj dece i adolescenata; zloupotreba droga i poremećaji ishrane; delinkvencija).
Izrada seminarskog rada.

Obavezna literatura:
Božin, A., *Primenjena razvojna psihologija* (u pripremi); Vlajković, J., *Životne krize: prevencija i prevazilaženje*, IP "Žarko Albulj", Beograd, 2005;
Dopunska literatura:
Lacković-Grgin, K. (2000) *Stres u djece i adolescenata*. Naklada Slap. Jastrebarsko; Vlajković, J., Srna, J., Kondić, K., Popović, M.(red.), *Psihologija izbegličtva*, drugo, dopunjeno izdanje, IP "Žarko Albulj", Beograd, 2000; Vulić-Prtorić, A.(2004). *Depresivnost u djece i adolescenata*. Jastrebarsko, Naklada Slap.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 3**

Metode izvođenja nastave
Navođenje zanimljivih detalja; šematsko prikazivanje strukture sadržaja; razgovor o unapred postavljenim problemima uz logičko strukturisanje predmeta rasprave; rasprava na unapred najavljenu temu; postavljanje pitanja nakon predavanja ili zadatog teksta; otkrivanje, pronalaženje primera u literaturi za razjašnjenje pojmova; izrada referata o sprovedenom istraživanju ili proučenoj temi.

Ispitna pitanja:
1. Područje i ciljevi primenjene razvojne psihologije
2. Podsticanje razvoja na predškolskom i mlađem školskom uzrastu
3. Gotovost za polazak u školu
4. Razvoj školskog postignuća
5. Visoka postignuća u muzici i sportu
6. Zlostavljanje dece
7. Zapostavljanje dece
8. Zloupotreba dece
9. Gubitak roditelja usled odvajanja, razvoda ili smrti
10. Značaj medija za saznajni razvoj dece i adolescenata
11. Značaj medija za socio-emocionalni razvoj dece i adolescenata
12. Zloupotreba droga u detinjstvu i adolescenciji
13. Poremećaji ishrane u detinjstvu i adolescenciji
14. Delinkvencija

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
redovno pohađanje nastave	-	pismeni ispit	20
aktivnost na vežbama	30	usmeni ispit	30
kolokvijum-i	-		
seminar-i	20		

14. PRIPREMA DECE ZA POLAZAK U ŠKOLU

Naziv predmeta i broj časova	**PRIPREMA DECE ZA POLAZAK U ŠKOLU 2+0+1**
Šifra	**12PDŠ**
Godina	**prva / 2. semestar**
ESPB	**5**
Status predmeta	**izborni**
Uslovi za upis	**položen ispit iz Opšte pedagogije**
Nastavnik	**Biljana Vujasin**
Kompetencije koje stiču studenti	- poznavanje razvojnih specifičnosti šestogodišnjaka; - osposobljenost za izbor strategija i postupaka kojima se podsticajno deluje na dostizanje gotovosti za polazak u školu; - osposobljenost za osmišljavanje igrolikih aktivnosti kojima se doprinosi sistematskoj pripremi dece za pisanje i čitanje; - osposobljenost za primenu pedagoških testova kojima se procenjuje spremnost deteta za polazak u školu; - upoznavanje sadržaja, oblika i rezultata saradnje između predškolske ustanove, škole i porodice u pogledu pripremanja dece za školu.
Sadržaji	- razvojne specifičnosti šestogodišnjaka; - izbor materijala za podsticanje dečjeg stvaralaštva; - likovno oblikovanje u funkciji razvoja grafomotornih sposobnosti; - slikovnice u funkciji pripreme deteta za školu; - pisani simboli za u funkciji pripreme za čitanje i pisanje; - uvežbavanje elemenata slova (moja prva sveska namenjena predškolcima); - vežbe razvrstavanja, obrazlaganja, poređenja,... kao priprema za učenje matematike; - priča bez reči; - zbirka igara koje pripremaju za školu (prepoznavanje po zvuku, dopuni reč, traži neprestano, šta je ovde prikazano...).
Preporučena literatura	Kamenov, E. (2006): *Vaspitno-obrazovni rad u pripremnoj grupi dečjeg vrtića*, Dragon, Novi Sad. Sally Moomaw i Brenda Hieroniymus (2008): *Igre čitanja i pisanja – aktivnosti za razvoj predčitačkih veština i početnog čitanja i pisanja u predškolskoj dobi,* Ostvarenje, Zagreb Peteh, M. (2008): *Matematika i igra za predškolce,* Alinea, Zagreb.
Dopunska literatura	Ševo, E. (2001): *Zagogonetke,* Dragon, Novi Sad. Stojanović, B. (2006): *Istraživači dečjih duša,* Dragon, Novi Sad. Bašić, J., Hudina, B., Koler-Trbović, N., Žižak, A. (2005): *Integralna metoda,* Aliea, Zagreb.
Oblici nastave, metode i strategije učenja i poučavanja	predavanja; kritičko proučavanje literature; timski rad studenata; diskusija sa argumentacijom; konsultacije; vežbe.
Obaveze studenta u toku semestra	Aktivno učešće u diskusijama prilikom iznošenja ideja za odabir razvojnih prioriteta, definisanje ciljevlj i zadataka i pri utvrđivanju elemenata skice razvojnih planova donosi studentu 20 bodova; izrada predloga projekta donosi još 30 bodova, a ostali bodovi se stiču na ispitu pri obrazlaganju projekta razvojnog plana, načina monitoringa i evaluacije, kao i pri ukupnom razumevanju i tumačenju teorijskih segmenata izrade kurikuluma.
Načini provere znanja i polaganja ispita	Ideje u diskusiji se prate i vrednuju (20 poena); praktičan rad (vežbe – zbirka igara koje pripremaju za školu – 30 poena) i ispit u vidu diskusije (50 poena).
Nastavni jezik	srpski
Načini provere kvaliteta nastave predmeta i modula	Samoevaluacija i evaluacija od strane studenata.

15. ISTORIJA CIVILIZACIJE

Naziv predmeta: *Istorija civilizacije* **Šifra: 13ISC**			
Nastavnik: mr Mirča Maran			
Status predmeta: izborni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: nema			
Cilj predmeta: Studenti treba da upoznaju osnovne karakteristike razvoja ljudske civilizacije od najstarijih vremena do danas; da se osposobe za kritičko promišljanje o osnovnim pitanjima razvoja ljudske civilizacije; da se upoznaju sa međusobnim uticajima svetskih civilizacija u različitim vremenskim periodima.			
Ishod predmeta: Osposobljavanje za kritičko promišljanje o osnovnim pitanjima razvoja ljudske civilizacije; usvajanje naučne i stručne terminologije iz oblasti istorije civilizacije; upoznavanje studenata sa osnovnim pojmovima i fenomenima iz oblasti istorije civilizacije.			
Sadržaj predmeta: *Teorijska nastava* – Poreklo i koreni ljudske civilizacije. Civilizacije Starog Istoka. Grčka i rimska civilizacija. Vizantija između antičkog i srednjovekovnog sveta. Evropski srednji vek. Islamski svet. Civilizacije Dalekog Istoka. Renesansa i uspon evropske civilizacije. Kolonijalizam i širenje evropske civilizacije. XX vek. Savremeno doba – sukobi i međusobni uticaji civilizacija. *Praktična nastava* – Rasprava o teorijskim sadržajima, sučeljavanje mišljenja, pisanje radova i njihovo obrazlaganje na vežbama.			
Obavezna literatura: Vil Djurant, *Istorija civilizacije I-XII*, Beograd 1995-2006. M. Perović, *Istorija civilizacije*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1988. *Sveobuhvatna istorija civilizacije*, priredio Ivan Jovanović, Alnari, Beograd 2006. **Dopunska literatura:** Luj Breje, *Vizantijska civilizacija*, Nolit, Beograd 1976**.** Mihail Rostovcev, *Istorija starog sveta*, Matica srpska, Novi Sad 1990**.** Dragoljub R. Živojinović, *Uspon Evrope 1450-1789*, Matica srpska, Novi Sad 1985. Čedomir Popov, *Građanska Evropa I-II*, Matica srpska, Novi Sad 1989.			
Ispitna pitanja: 1. Pojam i definicija civilizacije 2. Poreklo i koreni ljudske civilizacije 3. Najstarije civilizacije Starog Istoka 4. Vavilon i Asirija 5. Egipatska civilizacija 6. Civilizacije Dalekog Istoka 7. Kritsko-mikenska civilizacija 8. Stara Grčka 9. Helenističko doba 10. Rimska civilizacija 11. Kraj antičkog sveta – rano hrišćanstvo 12. Zapadnoevropski rani srednji vek 13. Islamski svet u srednjem veku 14. Krstaški ratovi – sukobi civilizacija 15. Vizantija do Komnina 16. Zapadna Evropa u poznom srednjem veku 17. Balkansko poluostrvo u srednjem veku 18. Renesansa Paleologa 19. Evropa u doba Humanizma i Renesanse 20. Civilizacije Srednje i Južne Amerike 21. Uspon Evrope 22. Evropski svet u doba građanskih revolucija (1789-1848) 23. Balkanski svet pod osmanlijskom vlašću 24. Građanska Evropa 1849-1914. 25. Preporod balkanskog sveta 26. Kolonijalizam i širenje evropske civilizacije 27. Latinska Amerika od XVII do početka XX veka 28. Anglosaksonska Amerika od XVII do početka XX veka 29. Kina i Japan u XIX i početkom XX veka 30. Svet između dva svetska rata 31. Društvo u svetskim ratovima 32. Komunizam i civilizacija 33. Azija i Afrika u savremenom svetu 34. Posleratni svet Globalizacija i savremeni svet			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava:** 2	**Praktična nastava:** 1	
Metode izvođenja nastave: Predavanja se odvijaju u vidu akademskog izlaganja i aktivne studentske radionice; rasprava na unapred najavljenu temu; obrazlaganje stavova u raspravi.			

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	-
praktična nastava	20	usmeni ispit	50
kolokvijum-i	20	.....	
seminar-i	-		

16. PREDŠKOLSKA PEDAGOGIJA

Naziv predmeta: *PREDŠKOLSKA PEDAGOGIJA* **Šifra: 14PRP**

Nastavnik: dr Aleksandar Stojanović i Snežana Prtljaga

Status predmeta: obavezni

Broj ESPB: 6

Uslov: Nema.

Cilj predmeta

Studenti treba da shvate predmet, zadatke i sadržaje predškolske pedagogije kao naučne discipline; da razviju osnovnu metodološku pismenost za praćenje i proučavanje predškolske stvarnosti; da razumeju i uvažavaju zakonitosti i faktore razvoja u ranom detinjstvu; da usvoje znanja o istorijskom razvoju ideja o vaspitanju predškolske dece i njihovo kritičko promišljanje. Usvajanje znanja o savremenim teorijskim pristupima vaspitanju i obrazovanju predškolske dece. Osposobljavanje za planiranje vaspitno-obrazovnih ciljeva i zadataka. Osposobljavanje za kreiranje razvojno podsticajne sredine. Razumevanje fenomena dečje igre i njene vaspitne funkcije. Osposobljavanje za podsticanje, negovanje i usmeravanje dečjeg stvaralaštva.

Ishod predmeta

Shvatanje predmeta, zadataka i sadržaja predškolske pedagogije kao naučne discipline. Osnovna metodološka pismenost za praćenje i proučavanje predškolske stvarnosti. Razumevanje i uvažavanje zakonitosti i faktora razvoja u ranom detinjstvu. Znanje o istorijskom razvoju ideja o vaspitanju predškolske dece i njihovo kritičko promišljanje. Znanja o savremenim teorijskim pristupima vaspitanju i obrazovanju predškolske dece. Osposobljenost za planiranje vaspitno-obrazovnih ciljeva i zadataka. Osposobljenost za kreiranje razvojno podsticajne sredine. Osposobljenost za podsticanje, negovanje i usmeravanje dečjeg stvaralaštva.

Sadržaj predmeta

Teorijska nastava

Predmet, zadaci i načela predškolske pedagogije kao naučne discipline. Teorijsko-metodološki aspekti predškolske pedagogije i specifičnosti istraživanja u ovoj oblasti. Predškolska pedagogija u sistemu pedagoških disciplina. Osnovni pojmovi predškolske pedagogije. Zakonitosti razvoja u ranom detinjstvu, karakteristike predškolskog uzrasta i proces vaspitanja. Vaspitanje i činioci razvoja. Istorijska i društvena uslovljenost vaspitanja. Razvoj ideja o vaspitanju i obrazovanju predškolske dece. Klasici predškolske pedagogije. Savremene tendencije i ciljevi u predškolskom vaspitanju. Koncepcije i pravila predškolskog vaspitanja. Organizacija prostora i života u predškolskim ustanovama. Strukturirana sredina. Vaspitno-obrazovne metode u radu sa predškolskom decom. Vrste, struktura i sadržaji kurikuluma v-o. rada. Klasično i tematsko planiranje. Evaluacija rada vaspitača.

Praktična nastava

Razrada teorijskih sadržaja na vežbama.

Osnovna literatura:

- Kamenov, E. (2008): ***Predškolska pedagogija***. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Stevanović, M. (2001): ***Predškolska pedagogija***. Tuzla: R & S.

Dopunska literatura:

- Grupa autora (2008): Kompetencije učitelja i vaspitača. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača.
- Grupa autora (1982): ***Proces socijalizacije kod dece***. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Kamenov, E. (1986): ***Intelektualno vaspitanje kroz igru***. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 4**	**Praktična nastava: 2**

Metode izvođenja nastave

Akademsko izlaganje, obrazlaganje sa retoričkim pitanjima, razgovor o unapred postavljenim problemima iz logičko strukturisanje predmeta rasprave, šematsko prikazivanje strukture sadržaja i traganje za informacijama na internetu.

Ispitna pitanja:

1. Predmet i zadaci predškolske pedagogije;
2. Konstituisanje predškolske pedagogije kao naučne discipline;
3. Odnos predškolske pedagogije sa drugim naukama;
4. Osnovni pojmovi predškolske pedagoije (socijalizacija);
5. Osnovni pojmovi predškolske pedagogije (vaspitanje);
6. Iskustvo, znanje i učenje;
7. Nasleđeno i stečeno kao činioci razvoja;
8. Sredinski činioci razvoja;
9. Kultura kao činilac razvoja;
10. Odnos vaspitanja i razvoja;
11. Akceleracija ili amplifikacija razvoja;
12. Aktivnost deteta kao činilac razvoja;
13. Zakonitosti razvoja u ranom detinjstvu i proces vaspitanja;
14. Kritični periodi za vaspitanje i obrazovanje dece;
15. Osobine predškolskog uzrasta i vaspitanje;
16. Osnovni mehanizmi razvoja i vaspitanja - interiorizacija postupaka;
17. Unutrašnja neravnoteža kao pokretač razvoja;
18. Razne vrste učenja po modelu;
19. Istorijska i društvena uslovljenost vaspitanja;
20. Deklaracija o pravima deteta UN;
21. Funkcionalni pristup vaspitanju;
22. Humanistički pristup vaspitanju;
23. Savremeni ciljevi vaspitanja;
24. Komenski o predškolskom vaspitanju;
25. Sistem predškolskog vaspitanja F. Frebela;
26. Sistem predškolskog vaspitanja M. Montesori;
27. Predškolske ustanove;
28. Savremene tendencije u predškolskom vaspitanju;
29. Kompetencije vaspitača;

30. Ugrađivanje predškolskog vaspitanja u sistem vaspitanja i obrazovanja u nas;
31. Funkcija sistema institucionalnog vaspitanja;
32. Značaj i zadaci fizičkog vaspitanja predškolske dece;
33. Vaspitno-obrazovni zadaci dečijeg stvaralaštva;
34. Moralni razvoj kao aspekt celovitog razvitka ličnosti;
35. Emocionalni razvoj deteta (funkcija i odlike emocija);
36. Funkcija stvaralaštva u razvoju deteta;
37. Pojam i karakteristike stvaralaštva;
38. Različiti načini uticanja na ponašanje deteta;
39. Razvijanje samokontrole;
40. Etape u razvoju samostalnosti;
41. Razvijanje identiteta i samopoštovanja;
42. Specifične metode predškolskog vaspitanja i obrazovanja;
43. Razvijanje radoznalosti i motiva uspešnosti;
44. Motivacija za učenje i razvoj;
45. Učenje kroz aktivnost;
46. Izvori sadržaja i metoda obrazovanja;
47. Negovanje komunikacije;
48. Izgrađivanje bogate slike sveta
49. Predškolsko obrazovanje kao dopuna porodičnom vaspitanju;
50. Uticaj individualnih i socijalnih razlika na rano učenje;
51. Specifičnost obrazovanja dece ranog uzrasta;
52. Celovitost - koherentnost kognitivnih struktura;
53. Uslovi i postupci za razvijanje stvaralaštva;
54. Metode i sredstva fizičkog vaspitanja;
55. Razvoj emocionalne vezanosti;
56. Problemi razdvajanja deteta od porodice;
57. Adaptacija deteta u ustanovi;
58. Uslovi za razvijanje samostalnosti;
59. Obrazovanje vaspitača za vaspitno-obrazovni rad sa predškolskom decom;
60. Pedagoška uloga vaspitača;
61. Saradnja vrtića sa porodicom;
62. Uloga i zadaci estetskog vaspitanja u predškolskom periodu;
63. Intelektualni razvoj u predškolskom uzrastu;
64. Metodologija istraživanja predškolske pedagogije.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	15	pismeni ispit	30
učešće u zajedničkim raspravama	25	usmeni ispit	30
kolokvijum-i	-	.....	
seminarski rad	-		

17. METODIKA RAZVOJA POČETNIH MATEMATIČKIH POJMOVA 1

Naziv predmeta*: METODIKA RAZVOJA POČETNIH MATEMATIČKIH POJMOVA 1* **Šifra: 15MPM1**			
Nastavnik: doc. dr Aleksandar Stojanović			
Status predmeta: Obavezni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: nema ih			
Cilj predmeta Osposobiti studenta da ovlada neophodnim teorijskim osnovama potrebnim kod formiranja matematičkih pojmova i obrazovanje studenata za primenu znanja i razumevanje u profesiji u oblasti početnih matematičkih pojmova.			
Ishod predmeta Ovladanost neophodnim teorijskim osnovama potrebnim kod formiranja matematičkih pojmova, sposobnost primene znanja stečenih na predmetu metodike početnih matematičkih pojmova i osposobljenost u korišćenju stručne literature.			
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* Metodika razvoja matematičkih pojmova kao studijski predmet. Zadaci matematičke pripreme na predškolskom nivou. Misaone operacije. Kognitivni razvoj predškolske dece. Matematički pojam. Razvijanje osnovnih matematičkih pojmova na predškolskom uzrastu. Aktivnosti sa matematičkim sadržajima. Osnovni metodički principi u razvijanju matematičkih pojmova. Oblici rada na aktivnostima razvijanja matematičkih pojmova. Metode rada na razvijanju matematičkih pojmova.			
Literatura - Ćebić. M., Početno matematičko obrazovanje predškolske dece, Učiteljski fakultet, Beograd, 2009. - Šimić, G., *Metodika razvijanja početnih matematičkih pojmova*, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Šabac, 1997. **Dopunska literatura** Prentović, S., Sotirović, V., *Metodika razvoja početnih matematičkih pojmova*, Didakta, Novi Sad, 1998.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 2**	**Praktična nastava: 0**	
Metode izvođenja nastave Predavanja; konceptiranje, problemsko izlaganje, problemsko učenje, učenje otkrivanjem.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**20**	pismeni ispit	**40**
praktična nastava		usmeni ispit	**40**
kolokvijum		.....	

18. PRAKTIKUM IZ FIZIČKOG VASPITANjA

Naziv predmeta: *PRAKTIKUM IZ FIZIČKOG VASPITANjA*
Šifra: 16PFV

Nastavnik: dr Nataša Sturza Milić

Status predmeta: Obavezni

Broj ESPB: 4

Uslov: Nema

Cilj predmeta
Razvijati optimalne motoričke sposobnosti, umenja i navike, neophodne studentima u savremenim uslovima života i rada i u neposrednom vaspitno-obrazovnom radu iz oblasti fizičkog vaspitanja sa decom predškolskog uzrasta. Obogaćivati kulturu kretanja i ophođenja, razvijati trajnu naviku da se telesno vežbanje ugradi u svakodnevni život i kulturu življenja.

Ishod predmeta
Razvijene optimalne motoričke sposobnosti, umenja i navike, neophodne studentima u savremenim uslovima života i rada i u neposrednom vaspitno-obrazovnom radu iz oblasti fizičkog vaspitanja sa decom mlađe-školskog uzrasta. Obogaćena kultura kretanja i ophođenja, razvijena trajna navika da se telesno vežbanje ugradi u svakodnevni život i kulturu življenja.

Sadržaj predmeta
Praktična nastava
Razvijanje motoričkih sposobnosti; Sticanje motoričkih umenja i navika primenom sledećih sadržaja: Vežbe organizovanog postavljanja; Vežbe za razvoj mišićnih grupa; Prirodni oblici kretanja kao što su: hodanje i trčanje,skakanje, bacanje i hvatanje, penjanje, puzanje i provlačenje, dizanje i nošenje, vučenje i potiskivanje, kolutanje i kotrljanje; Pokretne igre; Plesne aktivnosti; Aktivnosti na vodi, aktivnosti na snegu; Vožnja bicikla i rolera.

Literatura
Isaković, Ž., D. Džinović:Praktikum iz metodike fizičkog vaspitanja, Sremska Mitrovica, 1999.
Blagajac, S.: Igra mi je hrana, Asocijacija „Sport za sve“, Beograd, 1995.
Firika, Ž., Sturza Milić, N.: Masmediji i sport, Viša škola za obrazovanje vaspitača, 2004., poglavlje Deca i sport.
Dopunska literatura:
Bogosavljev, M.: Pokretne igre u dečijem vrtiću, Novi Sad, 1997.
Cvetković, N.: Vežbe oblikovanja za decu, Samizdat, Mladenovac, 1996.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**

Metode izvođenja nastave
Praktični metod, sintetični i analitički metod, ilustracija putem plakata, video bima, simulacija, stvaranje novih ideja i relacija, traganje za informacijama na internetu.

Ispitna pitanja:
1. Vežbe organizovanog postavljanja;
2. Vežbe za razvoj mišićnih grupa;
3. Motorička aktivnost: hodanje;
4. Motorička aktivnost: trčanje;
5. Motorička aktivnost: skakanje;
6. Motoričke aktivnosti: bacanje, hvatanje, gađanje;
7. Motoričke aktivnosti: puzanje i provlačenje;
8. Motoričke aktivnosti: dizanje i nošenje;
9. Motoričke aktivnosti: vučenje i potiskivanje;
10. Motoričke aktivnosti: kolutanje i kotrljanje;
11. Pokretne igre;
12. Plesne aktivnosti;
13. Aktivnosti na vodi;
14. Aktivnosti na snegu;
15. Aerobik za decu;
16. Vožnja bicikla i rolera.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**20**	pismeni ispit	
praktična nastava	**20**	usmeni ispit	
kolokvijum-i	**20**	praktični ispit	**40**
seminar-i	**-**		

19. EVROPSKI KONTEKST NACIONALNIH KULTURA

Naziv predmeta: ***Evropski kontekst nacionalnih kultura***
Šifra: 17EKN

Nastavnik: mr Mirča Maran

Status predmeta: obavezan

Broj ESPB: 5

Uslov: Nema

Cilj predmeta: Studenti treba da upoznaju osnovne karakteristike uticaja evropske civilizacije na stvaranje i razvoj nacionalne kulture; da se osposobe za kritičko promišljanje o osnovnim pitanjima međusobnog uticaja i prožimanja kultura; da se upoznaju sa najznačajnijim elementima evropske civilizacije u srpskoj nacionalnoj kulturi.

Ishod predmeta:.
Osposobljavanje za kritičko promišljanje o osnovnim pitanjima evropskog uticaja na razvoj nacionalne kulture; usvajanje naučne i stručne terminologije iz oblasti kulturne istorije; upoznavanje studenata sa osnovnim pojmovima i fenomenima iz oblasti kulturne istorije.

Sadržaj predmeta:
Teorijska nastava – Pojam i definicija kulture. Pregled razvoja evropske kulture od antike do savremenog doba. Nacionalna kultura – njen značaj i osnovne karakteristike. Vizantijski uticaj na stvaranje i razvoj nacionalne kulture. Zapadnoevropski uticaji u srednjem veku. Kulturno jedinstvo balkanskog sveta. Islamska (osmanlijska) civilizacija i nacionalna kultura. Racionalizam i barok u nacionalnoj kulturi. Klasicizam i romantizam i njihova uloga u nacionalnom preporodu. Novi uticaji krajem XIX i početkom XX veka. Doba moderne tehnologije i uticaj mas-medija.
Praktična nastava – Rasprava o teorijskim sadržajima, sučeljavanje mišljenja, pisanje radova i njihovo obrazlaganje na vežbama.

Obavezna literatura:
Jovan Deretić, *Kulturna istorija Srba*, Beograd 2005.
Istorija srpske kulture, Zbornik, uredio Pavle Ivić, Beograd 1993.
Istorija srpskog naroda, I-X, Beograd 2001.
Dopunska literatura:
Frensis Dvornik, *Sloveni u evropskoj kulturi i civilizaciji*, Klio, Beograd 2001.
Evropa i srpska revolucija 1804-1815, uredio Čedomir Popov, Platoneum, Novi Sad 2004.
Stevan K. Pavlović, *Istorija Balkana 1804-1945*, Klio, Beograd 2004.
Volfgang Šmale, *Istorija evropske ideje*, Klio, Beograd 2003.
Jovan Deretić, *Istorija srpske književnosti*, Prosveta, Beograd 2004.

Ispitna pitanja za predmet

1. Antička kultura
2. Srednjovekovna kultura
3. Evropska kultura od XV do XVIII veka
4. Evropska kultura u XIX i HH veku
5. Geografski prostor
6. Praistorijska i antička kultura na tlu Srbije
7. Stari Sloveni i njihova rana kultura
8. Srbi u ranom srednjem veku
9. Pokrštavanje Južnih Slovena
10. Jeresi
11. Srbija između Istoka i Zapada u XII i XIII veku
12. Srbija u XIII veku
13. Srbiaj u doba kralja Milutina
14. Srbija na vrhuncu moći
15. Raspad srpskog carstva
16. Srpska despotovina
17. Srednjovekovna Bosna
18. Pad srpskih zemalja pod osmanlijsku vlast
19. Doba osmanlijske prevlasti
20. Dubrovačka republika
21. Oblici narodne kulture
22. Narodna religija
23. Velika seoba Srba i srpske privilegije
24. Srpsko društvo u južnoj Ugarskoj u XVIII veku
25. Začeci srpskog kulturnog preporoda
26. Dositej Obradović i njegovo doba
27. Doba baroka u srpskoj umetnosti
28. Uzroci i početak Prvog srpskog ustanka
29. Srpska revolucija
30. Drugi srpski ustanak i sticanje autonomije
31. Uspon srpskog građanskog društva pod ustavobraniteljima
32. Nacionalne ideje i nacionalni pokreti
33. Srpski nacionalni preporod u južnoj Ugarskoj u prvoj polovini XIX veka
34. Vojvodina u Revoluciji 1848-49.
35. Klasicizam i narodna kultura
36. Vuk Stefanović Karadžić u srpskoj kulturi
37. Jovan Sterija Popović
38. Doba romantizma
39. Stvaranje države u Crnoj Gori. Petar Petrović Njegoš
40. Druga vladavina Miloša i Mihaila Obrenovića

41. Srbija u doba poslednjih Obrenovića
42. U praskozorje Velikog rata (1903-1914)
43. Doba realizma
44. Srpski nacionalni pokret u doba dualizma: Svetozar Miletić
45. Srbi u Hrvatskoj, Dalmaciji i BiH do Prvog svetskog rata
46. Epoha moderne
47. Uspon prirodnih nauka
48. Srbija u Prvom svetskom ratu i stvaranje Jugoslavije
49. Jugoslovenska država između dva rata
50. Kulturna politika Kraljevine Jugoslavije
51. Srpeski narod u Drugom svetskom ratu
52. Jugoslavija posle Drugog svetskog rata
53. Agitprop kultura
54. Kulturne prilike u socijalističkoj Jugoslaviji
55. Savremena kretanja u kulturi

Srbi i njihovi susedi tokom vekova

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava:** 4	**Praktična nastava:** 1

Metode izvođenja nastave:
Predavanja se odvijaju u vidu izlaganja i aktivnih studentskih radionica; rasprava na unapred najavljenu temu; obrazlaganje stavova u raspravi.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	-
praktična nastava	20	usmeni ispit	50
kolokvijum-i	20	.....	
seminar-i	-		

20. PRIMENA AUDIO-VIZUELNIH SREDSTAVA U VRTIĆU

Naziv predmeta: *PRIMENA AUDIO-VIZUELNIH SREDSTAVA U VRTIĆU*
Šifra: 18PAV

Nastavnik: Biljana Vujasin, prof.

Status predmeta: obavezni

Broj ESPB: 4

Uslov: /

Cilj predmeta
Sticanje znanja o dometima savremene obrazovne tehnologije i potrebi primene audio-vizuelnih sredstava u vaspitno-obrazovnom radu. Tehnička i tehnološka pismenost neophodna u savremenom multimedijalnom vaspitno-obrazovnom radu. Razumevanje funkcija moderne obrazovne tehnologije i značaja različitih multimedijalnih izvora znanja. Shvatanje pedagoških vrednosti didaktičkog materijala. Znanja o medijima i njihovim efektima. Medijsko opismenjavanje i razvijanje kritičkog odnosa prema medijskoj produkciji. Osposobljavanje vaspitača za analizu i interpretaciju medijskih poruka.

Ishod predmeta
Znanja o dometima savremene obrazovne tehnologije. Razumevanje potrebe primene audio-vizuelnih sredstava u vaspitno-obrazovnom radu. Razumevanje funkcija moderne obrazovne tehnologije i značaja različitih multimedijalnih izvora znanja. Shvatanje pedagoških vrednosti didaktičkog materijala. Usvajanje znanja o medijima i njihovim efektima. Medijska pismenost i razvijen kritički odnos prema medijskoj produkciji. Osposobljenost vaspitača za analizu i interpretaciju medijskih poruka.

Sadržaj predmeta
Praktična nastava
Pojam i ciljevi obrazovne tehnologije. Izvori znanja i aktivnosti. Didaktički materijal. Grafička komunikacija i kategorije grafičkog sistema. Vizuelna sredstva komunikacije i učenja. Nova informaciona tehnologija i modernizacija vaspitno-obrazovnog rada. Multimedijski izvori znanja. Analiza i interpretacija medijskih poruka. Medijsko vaspitanje i medijska pismenost. Korišćenje projekcionih aparata.

Osnovna literatura:
- Markoska, D. (1998): **Audio-vizuelna sredstva u vrtiću**. Šabac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
- Zindović-Vukadinović, G. (2000): **Mediji i vaspitanje.** Beograd: Zbornik 32 Instituta za pedagoška istraživanja.

Dopunska literatura:
- Habmair, H. i sar. (1997): **Vaspitavanje pomoću medija i rukovanje medijima**. Beograd: Inovacije u nastavi, br. 2.
- Stojanović, A. (2005): **Mediji masovnih komunikacija i medijsko vaspitanje**. Sombor: Zbornik: Informatika, obrazovna tehnologija i novi mediji u obrazovanju.

Ispitna pitanja:
1. Pojam i ciljevi obrazovne tehnologije
2. Izvori znanja u dečijim aktivnostima
3. Pojam didaktičkog materijala
4. Pedagoške vrednosti didaktičkih sredstava i izvora znanja
5. Razvoj i podela vaspitno-obrazovnih sredstava
6. Konstrukcioni materijal
7. Tehničke igračke
8. Modeli (vrste, namena)
9. Grafička komunikacija (pojam, značaj)
10. Kategorije grafičkog sistema
11. Vizuelna pismenost
12. Prozirne statičke slike
13. Pokretne slike
14. Filmski medijum
15. Zvuk kao izvor znanja i sredstvo za igranje
16. Emisije radio i TV programa u organizaciji aktivnosti dece
17. Multimedijski izvori znanja i igranja
18. Uticaj medija masovne komunikacije na vaspitanje i obrazovanje
19. Obrazovanje za medije i medijsko vaspitanje
20. Značaj razvijanja kritičkog odnosa prema medijima

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**

Metode izvođenja nastave
Kompariranje, interaktivno učenje, demonstracija, interpretacija, praktičan rad i traganje za informacijama na Internetu.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	20	pismeni ispit	
praktična nastava		usmeni ispit	50
kolokvijum-i	30	.....	

21. METODIKA POČETNIH MATEMATIČKIH POJMOVA 2

<table>
<tr><td colspan="4">Naziv predmeta: METODIKA RAZVOJA POČETNIH MATEMATIČKIH POJMOVA 2
Šifra: 20MPM2</td></tr>
<tr><td colspan="4">Nastavnik: doc. dr Aleksandar Stojanović</td></tr>
<tr><td colspan="4">Status predmeta: Obavezni</td></tr>
<tr><td colspan="4">Broj ESPB: 5</td></tr>
<tr><td colspan="4">Uslov: Položen predmet Metodika razvoja početnih matematičkih pojmova 1</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cilj predmeta
Osposobiti studenta da ovlada neophodnim praktičnim znanjima potrebnim kod formiranja matematičkih pojmova i uticaj na formiranje sposobnosti da znanja prenesu na decu predškolskog deteta. Razvijanje sposobnosti za timski rad pri izvođenju neposrednih aktivnosti u radu sa decom.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ishod predmeta
Studenti su ovladali neophodnim praktičnim znanjima potrebnim kod formiranja matematičkih pojmova i sposobni su da znanja prenesu na decu predškolskog uzrasta, kao i da koriste odgovarajuću stručnu literaturu.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Sadržaj predmeta
Praktična nastava: Didaktičke igre sa matematičkim sadržajima. Didaktička sredstva. Specijalizovana didaktička sredstva. Planiranje rada. Šema priprema za aktivnosti. Pojmovi prostornih orijentacija i relacija kod predškolske dece. Geometrijski pojmovi koji se koriste na predškolskom nivou. Merenje. Igre u funkciji razvijanja osnovnih matematičkih pojmova. Sistem metodičke prakse studenata. Prikaz metodičkih aktivnosti. Individualne aktivnosti studenata</td></tr>
<tr><td colspan="4">Literatura
Šimić, G., Metodika razvijanja početnih matematičkih pojmova, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Šabac, 1997;
Dopunska literatura
1. Egerić, M., Metodika razvoja početnih matematičkih pojmova, Učiteljski fakultet, Jagodina, 2007; 2. Prentović,S., Sotirović, V., Metodika razvoja početnih matematičkih pojmova, Didakta, Novi Sad, 1998.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Broj časova aktivne nastave:</td><td>Teorijska nastava: 0</td><td>Praktična nastava: 1</td></tr>
<tr><td colspan="4">Metode izvođenja nastave: Praktični radovi, pisane pripreme, konceptiranje, problemsko izlaganje, problemsko učenje, učenje otkrivanjem.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)</td></tr>
<tr><td>Predispitne obaveze</td><td>poena</td><td>Završni ispit</td><td>poena</td></tr>
<tr><td>aktivnost u toku predavanja</td><td>20</td><td>pismeni ispit</td><td>20</td></tr>
<tr><td>praktična nastava-prezentacija aktivnosti</td><td>20</td><td>usmeni ispt</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Pisane pripreme</td><td>20</td><td></td><td></td></tr>
</table>

22. KNjIŽEVNOST ZA DECU

Naziv predmeta: ***KNjIŽEVNOST ZA DECU*** **Šifra: 21KNjD**

Nastavnik: mr Dragana Josifović

Status predmeta: obavezni

Broj ESPB: 6

Uslov: /

Cilj predmeta

Studenti treba da steknu znanje o pojmu književnosti za decu, upoznaju rodove i vrste književnosti za decu, njen specifičan izraz i pisce. Studenti se osposobljavaju da teorijski i praktično ovladaju sadržajima književnosti za decu. Osposobljavaju se da na primerima književnih dela podstiču decu na oslobađanje vlastitih kreativnih potencijala kako u oblikovanju priča, stihova, igrokaza i sl., tako i svih drugih oblika kreativnog izraza.

Ishod predmeta

Usvojena znanja o pojmu književnosti za decu, rodovima i vrstama književnosti za decu, njenom specifičnom izrazu i piscima. Osposobljenost studenata da teorijski i praktično ovladaju sadržajima književnosti za decu. Osposobljenost da na primerima književnih dela podstiču decu na oslobađanje vlastitih kreativnih potencijala kako u oblikovanju priča, stihova, igrokaza i sl., tako i svih drugih oblika kreativnog izraza.

Sadržaj predmeta

Teorijska nastava

Osobenosti književnosti za decu. Usmena književnost prilagođena dečjem uzrastu. Pisana književnost za decu. Književni rodovi i vrste. Domaći i strani pisci. Slikovnice. Sadržajno-estetska analiza odabranih dela književnosti za decu.

Praktična nastava

Razrada teorijskih sadržaja na vežbama. Izrada seminarskog rada.

Osnovna literatura:

Tihomir Petrović: *Istorija srpske književnosti za decu,* Vranje, 2001.
Voja Marjanović: *Književnost za decu i mlade, knj.1-3,* Beograd, 2001.
Stana Smiljkovic : *Autorska bajka*, Vranje, 2000.
Cvijetin Ristanović: *Srpski pjesnici za djecu,* Bijeljina, 1977.
Vladimir Milarić: *Vreme kao igračka*, NoviSad, 1967.
Milan Pražić: *Tragom dečje pesme*, Novi Sad, 1969.
Voja Marjanović: *Dečja književnost u književnoj kritici*, Beograd, 1998.
Dragoljub Jeknić: *Srpska književnost za decu*, Beograd, 1998.
Jelena Kosanović: *Književnost za decu - hrestomatija*, Sombor, 2001.

Posebno se preporučuje časopis o književnosti za decu *Detinjstvo*, Novi Sad, Zmajeve dečje igre.

Dopunska literatura:

Slobodan Ž. Marković: *Zapisi o književnosti za decu*, Beograd, 1971.
Milan Crnković: *Dječja književnost,* Zagreb, 1981.
Momir Čalenić: *Književnost za decu–opšte odlike s primerima*, Beograd, 1977.
Novo Vuković: *Uvod u književnost za djecu i omladinu,* Podgorica, 1996.
Tihomir Đorđević: *Djeca u verovanjima i običajima našega naroda,* Niš, 1990.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 3**	**Praktična nastava: 2**

Metode izvođenja nastave

Akademsko izlaganje, navođenje zanimljivih detalja, ilustracija citatima, heuristički razgovor, razgovor o unapred postavljenim problemima uz logičko strukturisanje predmeta rasprave, pisanje eseja, kompariranje, oluja ideja, diskusija.

Ispitna pitanja:

1. Književnost i književnost za decu (pojmovno određenje)
2. Stih
3. Proza
4. Drama
5. Usmena književnost za decu
6. Usmene lirske vrste namenjene deci
7. Bajka
8. Basna
9. Priče o životinjama
10. Šaljiva priča
11. Počeci umetničke književnosti u svetu i u srpskoj književnosti
12. Braća Grim
13. Hans Kristijan Andersen
14. Oskar Vajld
15. Danijel Defo
16. Radjarad Kipling
17. Edgar Rajs Barouz
18. Džek London
19. Harijet Stou
20. Džems Fenimor Kuper
21. Socrealistička književnost za decu
22. Arsen Diklić
23. Ana Frank
24. Valter Skot
25. Svetlana Velmar Janković
26. Grozdana Olujić
27. Čarls Dikens
28. Mark Tven
29. Aleksandar Puškin

30. Žil Vern
31. Sju Tauzend
32. J.J. Zmaj
33. Ljubivoje Ršumović
34. Dobrica Erić
35. Dušan Radović
36. Dragan Lukić
37. Desanka Maksimović
38. Branko Ćopić
39. Dramsko stvaralaštvo za decu u srpskoj književnosti

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	20	pismeni ispit	
praktična nastava		usmeni ispit	30
kolokvijum-i	30	.....	
seminarski rad	20		

23. LITERATURA PENTRU COPII

Obiectul: ***LITERATURA PENTRU COPII***	**Cifru: 21LIC**	
Profesor: prof. dr. Branduša Žujka		
Statusul obiectului: obligatoriu		
ECTS: 6		
Condiții: /		
Obiective Studenții trebuie să-și însușească cunoștințe privind noțiunea de literatură pentru copii, să cunoască genurile și speciile literaturii pentru copii, modalitățile de exprimare și scriitorii pentru copii. Literatura pentru copii și tineretul școlar scrisă în limba română în R.Serbia. Studenții se pregătesc ca în baza exemplelor din operele literare să le stimuleze potențialele creative ale copiilor în povestiri, versuri, jocuri de cuvinte, precum și în alte forme de exprimare creativă.		
Achiziții Cunoștințe despre literatura pentru copii, genuri și specii literare pentru copii, exprimare specifică, scriitori (care au scris opere special pentru copii sau accesibile lor; scriitori și operele lor pentru copii și tineretul școlar, scrise în limba română la noi). Pregătirea studenților să-și însușească teoretic și practic conținuturi din domeniul literaturii pentru copii. Pregătirea studenților ca, în baza exemplelor să le stimuleze copiilor potențialul lor creativ în povestiri, versuri, jocuri de cuvinte și a tuturor formelor de exprimare creativă.		
Conținutul obiectului *Cursuri teoretice* Specificul literaturii pentru copii. Literatura populară și cultă pentru copii, adaptată puterii de înțelegere a copiilor. Genuri și specii literare. Scriitori români și universali pentru copii (aparte scriitori de limbă română pentru copii de la noi: poeți, prozatori). Cărțile cu ilustrații. *Cursuri practice* Analiza conținuturilor teoretice la exerciții. Redactarea unei lucrări de seminar.		
Bibliografie: Georgeta Munteanu, Elena Bolog, Vistian Goia: *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970; Ileana Magda: *Vântul seamănă cuvântul*, antologie de literatură pentru copii, scrisă în limba română în R.Serbia, Vârșeț, 1997 (ediția a II-a, 2007); Gheorghe Secheșan: *O istorie a literaturii pentru copii*, Editura „Augusta”, Timișoara, 2000; Gheorghe Luchescu: *Literatură pentru copiii de pretutindeni*, București, 2001; Veronica Lăzăreanu: *Dumbrava însorită*, antologie, „Libertatea”, Panciova, 2004.		
Numărul de ore	**Învățământ teoretic: 3**	**Învățământ practic: 2**
Metode de învățământ: Expunere, citate detalii interesante, convorbiri euristice, discuții pe teme anunțate în prealabil, structurând logic tema dezbaterii, elaborarea de eseuri, comparații, furtună de idei, discuție.		
Întrebări: 1. Specificul literaturii pentru copii; relația dintre literatura pentru adulți și cea pentru copii 2. Fantasticul, umorul, nonsensul, optimismul în literatura pentru copii 3. Teme, idei, personaje în literatura populară și cultă pentru copii 4. Elemente de versificație în poezia pentru copii 5. Pasteluri, poezii despre copilărie; poezii despre viețuitoare; poezii cu caracter etic și satiric 6. Fabulele și valoarea lor educativă; poezii despre muncă și profesiuni 7. Proza pentru copii; basmele și poveștile culte pentru copii: teme, personaje, lupta dintre bine și rău 8. Creatori români de basme și povești: Ion Creangă, Ioan Slavici, Victor Eftimiu 9. Creatori de basme și povești din literatura universală: Charles Perrault, Frații Grimm, Hans Christian Andersen, N.S. Puşkin, Carlo Collodi 10. Povești despre necuvântătoare 11. Legende populare și culte 12. Cărțile cu ilustrații și valoarea lor educativă 13. Selecție din poezia contemporană sârbă pentru copii 14. Literatura pentru copii și tineretul școlar scrisă în limba română la noi; titluri de cărți, autori, teme Antologii de literatură pentru copii scrisă în limba română la noi: *Dumbrava însorită* (autor Veronica Lăzăreanu), Editura „Libertatea”, Panciova, 2004 și *Vântul seamănă cuvântul*, ediția a II-a (autor Ileana Magda), Vârșeț, 2005		

Nota obținută (numărul maxim de puncte 100)			
Obligațiile studentului care preced examenul	puncte	**Examenul final**	Puncte
activități la cursuri	20	lucrare scrisă	
învățământ practic		examen oral	30
colocvii	30	.....	
lucrare de seminar	20		

24. VOKALNO –INSTRUMENTALNI PRAKTIKUM

Naziv predmeta: *VOKALNO –INSTRUMENTALNI PRAKTIKUM* **Šifra: 10VIP / 19VIP 22VIP**			
Nastavnik: dr Euđen Činč			
Status predmeta: obavezni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: Nema ih			
Cilj predmeta Studenti treba da savladaju veštine sviranja harmonskog, klavijaturnog instrumenta (sintisajzera) do stupnja amaterskog muziciranja radi mogućnosti korišćenja instrumenta u radu sa decom. Studente treba osposobiti da koreliraju sviranje i pevanje jednostavnih muzičkih primera.			
Ishod predmeta Savladavanje veštine sviranja harmonskog, klavijaturnog instrumenta (sintisajzera) do stupnja amaterskog muziciranja radi mogućnosti korišćenja instrumenta u radu sa decom. Korelacija sviranja i pevanja jednostavnih muzičkih primera.			
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* Sintisajzer; Upoznavanje instrumenta, njegovih delova i osnovnih karakteristika; Pravilno držanje tela; Postavljanje ruku i prstiju, artikulkacija prstiju; Čitanje nota u violinskom i bas ključu; Artikulacija tona: legato, stakato, portato; Oznake za dinamiku; Pojam fraze i njena realizacija; Ritam i takt; Prebacivanje prsta i podmetanje palca; Tehničke vežbe za prste desne ruke; Akordi i obrtaji; Obeležavanje akorada; Izvođenje dečijih pesama pevanjem i sviranjem uz pratnju prema harmonskom oznakama.			
Osnovna literatura: Tajčević, M. *Osnovna teorija muzike*, Prosveta, Beograd, 1970. **Dopunska literatura:** Stojanović, G., Vasiljević, Z., Drobni, T., *Muzika za prvi razred osnovne škole,* Z.U.N.S., Beograd, 2003. Stojanović, G., Vasiljević, Z., *Muzička kultura za drugi razred osnovne škole,* Z.U.N.S., Beograd, 2004. Stojanović, G., *Muzička kultura za treći razred osnovne škole,* Z.U.N.S., Beograd, 2004. Stojanović, G., Protić, V., *Muzička kultura za četvrti razred osnovne škole,* Z.U.N.S., Beograd, 2004.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**		**Praktična nastava: 3**
Metode izvođenja nastave Verbalno-tekstualna metoda, metoda demonstracije, analitičko slušanje, metoda stvaralačkog rada, istraživačka metoda, učenje otkrivanjem, interpretacija, simulacija, modelovanje, metode evaluacije, učenje otkrivanjem, didaktička muzička igra, muzička igra imaginacije i invencija, preoblikovanje, igra uloga, problemsko učenje, korišćenje interneta.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	20	pismeni ispit	-
praktična nastava	30	usmeni ispit	50
kolokvijum-i	-	.....	
seminar-i	-		

OBAVEZE STUDENATA U TOKU ŠKOLSKE GODINE, USLOVI I NAČIN POLAGANjA VOKALNO-INSTRUMENTALNOG PRAKTIKUMA

1. Prisustvo studenata na predavanjima, vežbama i konsultacijama je obavezno.
2. Studenti, na početku pripreme za polaganje praktikuma, sami biraju dečje pesme koje će obrađivati i svrstavaju ih u cikluse u skladu sa preporukama koje dobijaju na nastavi i konsultacijama (najmanje 5 ciklusa sa po najmanje 3 pesme).
3. Na svakoj poslednjoj konsultaciji u mesecu, pre termina za polaganje kolokvijuma, studenti mogu polagati test na kojem se proveravaju teorijska znanja. Položen test jedan je od uslova za izlazak na kolokvijum.

Test sadrži deset pitanja i ukupno donosi 40 bodova. Smatra se da je kandidat položio test ukoliko ostvari 35 bodova. Delovi pitanja ne uzimaju se u obzir.

4. Studenti su obavezni da sređene cikluse pesama donesu na uvid pre samog kolokvijuma. Tek nakon toga mogu pristupiti polaganju. Ciklusi se ne mogu doneti na sam dan polaganja testa ili kolokvijuma.
5. Na kolokvijumu kandidati donose sređene i proverene cikluse izabranih pesama i izvlače papiriće sa označenim rednim brojevima ciklusa i pesme.

Izvode se dve pesme, vokalno –instrumentalno uz pratnju.
Analiziraju se pratnje. Pogrešna ili nepotpuna analiza poništava ceo odgovor.
Kolokvijum donosi maksimalno 60 bodova,svaka od pesama po 30.

6. Ukupne obaveze vezane za vokalno-instrumentalni praktikum uspešno su ostvarene ukoliko kandidat na kraju postigne minimalno 90 bodova.
7. Ukoliko kandidat ne položi kolokvijum (pevanje i sviranje), test mu se priznaje. Ako ni drugi put ne položi, ponavlja kompletne obaveze. Isti uslovi važe i za apsolvente.
8. U izuzetnim slučajevima, kandidat može završiti svoje obaveze i pre roka, u okviru konsultacija, pod uslovom da je prethodno položio test u nekim od redovnih termina za njegovo polaganje. U tom slučaju, sam kolokvijum ima formalni karakter. Takav način polaganja organizuje se po želji studenta ali se smatra kao da je isti izašao na kolokvijum u samom roku.

Posebne napomene

Prepisivanje, konsultovanje bilo kakvog materijala ili drugog kandidata povlači poništavanje testa i zabranu polaganja naredna dva meseca.
Kriterijumi za bodovanje na kolokvijumu po redosledu važnosti su sledeći:

- melodisko-intonativna preciznost vokalnog i instrumentalnog izvođenja (maksimalno 12 bodova po pesmi)
- harmonska preciznost (maksim. 10 bodova po pesmi)
- dinamičko-agogička preciznost (maksimalno 2 boda po pesmi)

- izražajnost (maksimalno 1 bod po pesmi)
- dikcija (maksimalno 5 bodova po pesmi)

Evidencija studenata

Vođenje evidencije za svakog studenta počinje onog trenutka kada počinje njegovo ispunjavanje predispitnih obaveza (test, provera ciklusa, kolokvijum, itd.) i zaključuje se momentom ispunjavanja obaveza, položenim kolokvijumom, ispisom i sl. a najkasnije istekom naredne školske godine u odnosu na šk. godinu u kojoj su obaveze započete. Nakon isteka te školske godine, situacija se zaključuje i student mora ponoviti sve obaveze.

dr Euđen Činč

25. RAD SA DECOM SA POSEBNIM POTREBAMA

Naziv predmeta: *RAD SA DECOM SA POSEBNIM POTREBAMA* **Šifra: 23RDP**

Nastavnik: Biljana Vujasin

Status predmeta: izborni

Broj ESPB: 5

Uslov: /

Cilj predmeta

Osposobljavanje studenata za rad sa decom posebnih potreba (hiperaktivni sindrom, motorni debilitet, govorni poremećaji, granične sposobnosti, darovitost – rana identifikacija i praktična primena na predškolskom uzrastu).

Ishod predmeta

Osposobljenost za timski rad pri dijagnosticiranju posebnih potreba deteta (hiperaktivni sindrom, motorni debilitet, govorni poremećaji, granične sposobnosti, darovitost). Osposobljenost za timski rad pri izboru sadržaja i koncipiranju posebnih programa. Savladavanje osnovnih tehnika za realizaciju ovih programa.

Sadržaj predmeta

Praktična nastava

Značaj rane identifikacije razvojnih teškoća kod dece. Učešće vaspitača u timskom radu kod rane detekcije teškoća. Mogućnosti vaspitanja i obrazovanja dece s teškoćama u razvoju diferenciranim pristupom i individualizacijom v.o.zahteva i načina rada sa njima. Organizacioni oblici rada sa decom sa razvojnim smetnjama - individualizacija v.o rada u vaspitnim grupama, mentorski oblik rada, male grupe u slobodnim aktivnostima, male grupe u drugim pogodnim situacijama. Didaktički materijal, sredstva, uređaji za izvođenje korektivnog pedagoškog rada. Upoznavanje sa vežbama i principima reedukativnog postupka, kako bi svoj rad mogli uskladiti sa radom defektologa. Priprema i planiranje korektivnog pedagoškog rada.

Prepoznavanje i identifikacija darovitosti na predškolskom uzrastu. Značaj mentorskog vođenja u podsticanju darovitosti. Obogaćeni programi za darovitu decu u dečjem vrtiću-rad sa muzički darovitom decom,sa likovno darovitima, sa darovitom decom u oblasti matematike, psihomotorike. Individualizovan pristup kao osnova u radu sa darovitom decom. Izrada zadataka različitih nivoa složenosti, sa pojačanim zahtevima za darovitu decu.

Obavezna literatura:

Eraković, T., **Osnovi specijalne pedagogije sa metodikom** (odabrana poglavlja), Učiteljski fakultet, Sombor, 1999.
Eraković, T., **Pokaži mi pa ću znati,** Dnevnik, Novi Sad, 1990.
Kamenov, E., **Program za razvoj dečje kreativnosti,** Zbornik 1, str.53-58., 105-110., VŠV, 1995.
Grupa autora, **Daroviti i šta sa njima**, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2003.
Stojaković, P., **Darovitost i kreativnost (**odabrana poglavja), Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Republike Srpske, Sarajevo, 2000.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 3**

Metode izvođenja nastave: Seminar i vežbe; izrada referata o proučenoj temi; prikazi procesa u crtežu; interpretacija; simulacija; anticipiranje posledica; istraživačka metoda.

Ispitna pitanja:

1. Pojam darovitosti.
2. Karakteristike darovitosti na predškolskm uzrastu.
3. Modeli za podsticanje darovitosti i kreativnosti.
4. Prepoznavanje i identifikacija darovite dece.
5. Opšti postupci za podsticanje, usmeravanje i razvijanje dečjeg stvaralaštva.
6. Kreiranje izazovnih situacija-uslov za ispoljavanje i podsticanje darovitosti (procesna dijagnostika)
7. Problemi u prilagođavanju darovite dece
8. Strah i strepnja kod predškolske dece.
9. Disharmoničan razvoj ličnosti (tretman).
10. Deca sa graničnim sposobnostima.
11. Prevencija poremećaja u ponašanju.
12. Hiperkinetički sindrom.
13. Govorni poremećaji i tretman.
14. Principi i pravila u primeni reedukativnih metoda.
15. Tim stručnjaka koji realizuju korektivni pedagoški rad.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	/	pismeni ispit	/
praktična nastava	30	usmeni ispit	30
seminarski rad	40	.....	

26. MENTALNO ZDRAVLJE

Studijski program: STRUKOVNI VASPITAČ			
Naziv predmeta: ***MENTALNO ZDRAVLjE***		**Šifra: 24MZD**	
Nastavnik:mr Tanja Nedimović			
Status predmeta: izborni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: /			
Cilj predmeta Studenti treba da se upoznaju sa definicijom i predmetom mentalnog zdravlja. Studenti treba da steknu znanja o problemima mentalnog zdravlja dece, adolescenata i porodice. Studenti treba da se upoznaju sa mogućim zastojima zdravog odrastanja , da steknu uvid u značaj adekvatnog pristupa deci. Osposobljavanje studenata za praktičnu primenu znanja na zaшtiti i unapređenju mentalnog zdravlja dece i porodice			
Ishod predmeta Studenti upoznati sa definicijom i predmetom mentalnog zdravlja, stečena znanja o problemima mentalnog zdravlja dece, adolescenata i porodice. Studenti upoznati sa mogućim zastojima zdravog odrastanja, sa stečenim uvidom u značaj adekvatnog prisupa deci. Studenti osposobljeni za praktičnu primenu znanja na zaштiti i unapređenju mentalnog zdravlja dece i porodice.			
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* Osnovni principi i područja delovanja mentalnog zdravlja; Eksplicitne i implicitne teorijske predpostavke mentalnog zdravlja; Modeli mentalnog zdravlja; Mentalno zdravlje dece i mentalno zdravlje porodice; Primarna, sekundarna i tercijalna prevencija; Kriza: teorija krize, reakcije, faktori rizika; Principi psihosocijalne podrшke; Pozitivna psihologija *Praktična nastava* Diskusija o sadržajima teorijske nastave, i njihova razrada.Izrada seminarskog rada. Vežbe namenjene usvajanju principa radioničarskog rada.			
Literatura Vlajković, J.: *Teorija i praksa mentalne higijene*, Savez druштava psihologa Srbije, Beograd, 1990 Manojlović,A. Mladenović, U.: *Psihologija predukolskog deteta,* Centar za primenjenu psihologiju, Beograd, 2001 Popović Deuшić, S.: *Problemi mentalnog zdravlja dece i adolescenata,* Institut za mentalno zdravlje, Beograd, 1999 **Dopunska literatura** Vlajković, J.: *Prevencija mentalnih poremećaja* u Biro, M. & Butolo, W. (urednici): *Klinička psihologija,* Katedra za psihologiju, LMU, Minhen &Futura publikacije, Novi Sad,2003 Kapor Stanulović, N.: *Kako pomoći deci u krizi,* UNICEF, Beograd, 1999a Gordon, T.: *Umeće roditeljstva,* Kreativni centar, Beograd, 2003			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava:2**	**Praktična nastava:1**	
Metode izvođenja nastave: Problemsko izlaganje, istraživačka metoda, radioničarski rad u manjim grupama, anticipiranje posledica, pismeni radovi studenata			

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Zavrшni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	
seminarski rad		usmeni ispit	50
kolokvijum-i	20+20		

27. ETIKA VASPITAČKOG POZIVA

Naziv predmeta: ***ETIKA VASPITAČKOG POZIVA*** **Šifra: 25EVP**	
Nastavnik	Doc. dr Ružica Petrović
Status	Izborni
Nivo	Uvodni
Godina	II Semestar IV
ESPB	5
Kompetencije koje se stiču	Saznanje osnovnih etičkih pojmova i paradigmatičnih etičkih stajališta. Razvijanje sposobnosti moralnog rasuđivanja u rešavanju praktičnih pitanja, posebno u vaspitanju.
Preduslovi za upis	Nema
Sadržaj	Pojam etike; Pitanje o izvoru i svrsi morala; Etički pojam dobra; Etički pojam zla; Princip blaženstva; Princip zadovoljstva; Princip korisnosti; Etički aspekt obrazovanja i vaspitanja; Sloboda kao izvor morala; Tradicionalni i moderni pojam moralne slobode; Pojam slobodne volje; Etički pojam dužnosti, Pojam zakona; Pojam vrednosti; Pojam moralne norme, Pravedno i pravično; Pojam odgovornosti Moralni karakter; Moralni motivi; Moralna uverenja; Moralna namera, odluka i izbor; Etički pojam imputacije, krivice i sankcije; Stid i kajanje; Moralna zasluga; Pojam savesti. Vaspitanje za vrlinu
Obavezna literatura	Milenko A. Perović, Uvod u etiku, Novi Sad, 2003, R. Petrović, Antropološko-etički ogledi, Vršac, 2005; Izvorna dela: Aristotel, Nikomahova etika, Zagreb, 1982, ili BIGZ, Beograd, 1980; F. Arijan, Epiktetov priručnik, Beograd, 1978, I. Kant, Metafizika morala, BIGZ, Beograd,1981.
Dopunska literatura	Mekintajer, Kratka istorija etike, Beograd, 2000; (Alasdair MacIntyre, A Short History of Ethics, London, 1967). Singer, Praktična etika, Beograd, 2000; S Stojanović, Meta- etika; Beograd, 1991; Dž. D. Mabot, Uvod u etiku, Beograd, 1981; J. R. Romić, Personalistička etika, Zagreb, 1973; N. Berdяev, O naznačenii čeloveka, Respublika, Moskva, 1998; R. Šajković Lajbnic i opšte dobro, Beograd, 1975; K. Atanasijević, Smisao i vrednost egzistencije, Beograd, 1968; R. Petrović Filozofija utehe K. Atanasijević, (str. 136- 139), Beograd, 2004; Izvorna dela: B.Spinoza, Etika, Beograd, 1959; F. Niče, S one strane dobra i zla, Beograd, 1983.
Oblici izvođenja nastave	Nastava se obavlja kroz oblik predavanja, vežbi i konsultacija. Tematski, vežbe su vezane za predavanja i imaju za cilj utvrđivanje i produbljivanje znanja. Temelje se na izboru tekstova i izvode se u manjim grupama kroz diskusiju i analitičko tumačenje.
Način provere znanja i polaganja ispita	Aktivnost na vežbama, sposobnost kritičkog mišljenja, test znanja i usmeni ispit. <u>Ispitna pitanja</u> 1. Pojam etike 2. Pitanje o izvoru i svrsi morala 3. Etički pojam dobra 4. Etički pojam zla 5. Princip blaženstva 6. Princip zadovoljstva 7. Princip korisnosti 8. Etički aspekt obrazovanja i vaspitanja 9. Sloboda kao izvor morala 10. Tradicionalni i moderni pojam moralne slobode 11. Etički pojam dužnosti 12. Pojam zakona 13. Pojam vrednosti 14. Pojam moralne norme 15. Pravedno i pravično 16. Pojam odgovornosti 17. Moralni karakter 18. Moralni motivi 19. Moralna uverenja 20. Moralna namera, odluka i izbor 21. Etički pojam imputacije, krivice i sankcije 22. Stid i kajanje 23. Moralna zasluga 24. Pojam savesti 25. Vaspitanje za vrlinu
Broj časova aktivne nastave	Teorijska nastava: 2 Praktična nastava: 1
	Ocena znanja (maksimalan broj poena 100)
	Predispitne obaveze (poena) Završni ispit (poena) Aktivnost u toku predavanja 10 Usmeni ispit 60 Kolokvijum 30

28. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA

Naziv predmeta: ***PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA***	**Šifra: 26PDO**	
Nastavnik: magistrant Biljana Vujasin		
Status predmeta: izborni		
Broj ESPB: 5		
Uslov: Nema		
Cilj predmeta Ovladavanje osnovnom terminologijom i vođenjem pedagoške i poslovne dokumentacije. Primena instrumenata za didaktičku evaluaciju aktivnosti i evaluaciju programa rada u predškolskoj ustanovi. Vođenje dokumentacionog kartona i dnevnika rada vaspitača. Upoznavanje sa osnovama predškolskog sistema u Republici Srbiji.		
Ishod predmeta Razumevanje osnovne terminologije i osposobljavanje za vođenje pedagoške dokumentacije. Osposobljenost za timski rad u izradi delova Programa rada vrtića. Osposobljenost za didaktičku evaluaciju planova i programa rada i praćenje individualnog razvoja dece.		
Sadržaj predmeta Osnovna pitanja sistema predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Opšte osnove predškolskog programa kao osnova za planiranje i programiranje. Programiranje, planiranje i evaluacija. Instrumenati za didaktičku evaluaciju aktivnosti i evaluaciju programa rada u predškolskoj ustanovi (evidencione i ček liste, skale, protokoli). Posmatranje dečjeg ponašanja i praćenje individualnog razvoja. Načini prikupljanja podataka o deci. Registrovanje zapaženog o dečjem ponašanju, saradnji sa porodicom i društvenom sredinom. Koncepcija radne knjige za vaspitače. Stručna tela u vrtiću. Stručno usavršavanje vaspitača.		
Literatura Kamenov, E., *Metodika 1(poglavlja: Posmatranje dečjeg ponašanja i razvoja; Programiranje, planiranje i evaluacija),* Filozofski fakultet, Novi Sad, 1997. *Pravilnik o opštim osnovama predškolskog programa (str. 14-18; 50-58;70-74.)* **Dopunska literatura** Cvetanović, V., *Kultura poslovnog komuniciranja u školi*, Beograd, 1996. Grandić, R.,(prir.) *Globalizacija i ljudska prava* (izbor tekstova), Novi Sad, 2006.		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 3**
Metode izvođenja nastave Vežbe – prevođenje tekstova u strukturu, obrazlaganje sa retoričkim pitanjima, sučeljavanje mišljenja, rasprava na unapred najavljenu temu.		
Ispitna pitanja: 1. Cilj predškolskog vaspitanja i obrazovanja 2. Stručna tela u dečjem vrtiću 3. Modeli programa vaspitno-obrazovnog rada na predškolskom uzrastu 4. Etapni godišnji plan 5. Sukcesivni nedeljni planovi. 6. Model radne knjige vaspitača 7. Uputstvo za vođenje Radne knjige vaspitača. 8. Instrumenati za didaktičku evaluaciju aktivnosti u vaspitnim grupama. 9. Načini prikupljanja podataka o deci. 10. Formativna i sumativna evaluacija u funkciji usavršavanja v.o. rada 11. Zapažanja o dečjem ponašanju i razvoju – registrovanje. 12. Poverljivost podataka o deci 13. Dokumentacija pripremnog predškolskog programa 14. Opšte osnove predškolskog programa kao osnova za planiranje i programiranje. 15. Evaluacija rada vaspitača.		

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja/vežbanja	20	pismeni ispit	30
praktična nastava	/	usmeni ispit	/
seminarski rad	50	.....	

29. METODIKA RAZVOJA GOVORA 1

Naziv predmeta: *METODIKA RAZVOJA GOVORA 1* **Šifra: 27MRG1**		
Nastavnik: mr Dragana Josifović		
Status predmeta: Obavezni		
Broj ESPB: 5		
Uslov: Nema ih		
Cilj predmeta Upoznati studente sa teorijama govornog razvoja, odnosom govora i mišljenja, osposobljavanje studenata za primenu znanja i korišćenje stručne literature.		
Ishod predmeta Studenti stiču kompetencije da mogu da podstiču govornu komunikaciju, govorno izražavanje i govorno stvaralaštvo dece; osposobljenost studenata za primenu znanja iz oblasti metodike razvoja govora i korišćenje stručne literature.		
Sadržaj predmeta *Teorijska nastava* *Razvojna psiholingvistika:* Razvoj dečjeg govora; Razvoj reči i značenje reči; Funkcije govora predškolskog deteta; Razvoj sintakse; Verbalni i neverbalni govor; Sintaksički i egocentrični govor; Značaj govora odraslih za razvoj dečjeg govora; *Sociolingvistika:* Strategija razvoja govora u vrtiću; Individualne razlike među decom u govornom razvoju. *Praktična nastava:* Oblici usmene književnosti prikladne dečjem uzrastu; Pisana književnost za decu (poezija i proza);Dramske igre; Lutke kao podsticaj u razvoju dečjeg govora; Životno iskustvo dece kao sadržaj za komunikaciju; Jezičke igre i jezičko stvaralaštvo; Slikovnice		
Literatura Milorad Naumović: *Metodika razvoja govora*, Pirot 2000. Marija Boturović*: Metodika razvoja govora,* Šabac 2001. **Dopunska literatura**: Marjanović, A. i dr., *Dečje jezičke igre,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, Svjetlost, Sarajevo, 1990. Grupa autora, *Govor u predškolskoj ustanovi,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, Svjetlost, Sarajevo, 1987.		
Broj časova aktivne nastave:	**Teorijska nastava: 3**	**Praktična nastava: 1**
Metode izvođenja nastave Akademsko izlaganje, obrazlaganje sa retoričkim pitanjima, razgovor o unapred postavljenim pitanjima i konceptiranje (sistematizovani zapis, izvođenje glavnih delova po logičkom redu; mape uma; oslonci).		

Ispitna pitanja:

1. Osnovna načela vaspitno-obrazovnog rada na razvoju govora dece predškolskog uzrasta
2. Savremena istraživanja i razmatranja usvajanja i razvoja dečjeg govora
3. Mogućnosti za razvoj verbalne komunikacije u predškolskim ustanovama
4. Metode istraživanja dečjeg govornog razvoja
5. Razvoj glasovne strane govora
6. Funkcije govora predškolskog deteta
7. Neverbalna sredstva komunikacije: govor tela, gestova, mimike, onomatopeje kao dopune jezičkog iskaza
8. Vaspitač i dete kao partneri u govornoj komunikaciji
9. Praćenje razvoja govora dece predškolskog uzrasta
10. Zaostajanje i poremećaji u govoru dece
11. Uticaj porodične sredine na razvoj govora dece
12. Uticaj govora vaspitača na dete
13. Oblici i metode govorne komunikacije s decom
14. Sredstva kojima se unapredjuje govorna komunikacija s decom
15. Govor u igri predškolskog deteta
16. Jezičke igre u razvoju govora predškolske dece
17. Govorno stvaralaštvo dece
18. Govorne radionice
19. Dramatizacija tekstova
20. Dramski komad u dečjem vrtiću
21. Slikovnica kao sredstvo za razvoj govora
22. Književnost za decu kao model komunikacije s decom
23. Korelacija razvoja govora sa drugim oblastima rada
24. Vaspitač kao posrednik između književnosti i deteta
25. Usmerena aktivnost iz književnosti (sadržaj, cilj, zadaci, struktura)
26. Motivisanje deteta za doživljavanje i prihvatanje književnog dela (doživljajno-saznajna motivacija
27. Tumačenje nepoznatih reči i izraza u književnom tekstu
28. Govorna interpretacija književnog dela
29. Izražavanje neposrednog doživljaja književnog teksta;
30. Tumačenje doživljaja kao ishodište interpretacije književnog teksta

Posebna obeležja pojedinih žanrova kao polazište za tumačenje doživljaja:

31. Lirska pesma
32. Bajka i priča
33. Basna
34. Rugalice; razbrajalice; brzalice; redjalice
35. Zagonetke; poslovice
36. Osnovni elementi književne strukture kao polazižte za tumačenje doživljaja

37. Učenje stihova napamet
38. Igre uloga
39. Lutkarsko pozorište
40. Pozorište senki
41. Stono pozorište
42. Pozorište sličica
43. Biblioteka u predškolskoj ustanovi.
44. Priprema predškolskog deteta za čitanje
45. Priprema predškolskog deteta za pisanje

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**5**	pismeni ispit	
praktična nastava		usmeni ispit	**45**
kolokvijum-i	**50**	.....	

30. METODICA DEZVOLTĂRII VORBIRII 1

Obiectul: *METODICA DEZVOLTĂRII VORBIRII 1* **Cifru: 27MDV1**			
Profesor: prof. dr. Ileana Magda			
Statusul obiectului: obligatoriu			
ECTS: 5			
Condiţii: Nu există			
Obiective Studenţilor li se vor prezenta teoriile dezvoltării vorbirii, raportul dintre vorbire şi gândire, pregătirea studenţilor pentru aplicarea în practică a cunoştinţelor obţinute şi utilizarea literaturii de specialitate.			
Achiziţii Studenţii îşi însuşesc competenţele să poată stimula comunicarea verbală, exprimarea şi creativitatea verbală; pregătirea studenţilor pentru aplicarea cunoştinţelor din domeniul metodicii dezvoltării vorbirii şi folosirea literaturii de specialitate.			
Conţinutul obiectului *Cursuri teoretice* *Psiholingvistica dezvoltării:* Dezvoltarea vorbirii copiilor; Dezvoltarea cuvintelor şi a semnificaţiilor cuvintelor; Funcţiile vorbirii copilului preşcolar; Dezvoltarea sintaxei; Vorbirea verbală şi nonverbală; Vorbirea sintactică şi egocentrică; Importanţa vorbirii adulţilor pentru dezvoltarea vorbirii copiilor; *Sociolingvistica:* Strategia dezvoltării vorbirii în grădiniţă; Deosebiri individuale între copii în faza dezvoltării vorbirii. *Cursuri practice* Forme de literatură orală (populară) accesibile puterii de înţelegere a copiilor; Literatura cultă pentru copii (poezia şi proza); Jocurile dramatice; Marionetele – stimulare pentru dezvoltarea vorbirii copiilor; Comunicarea şi experienţa de viaţă a copiilor; Jocuri de cuvinte şi creativitatea de limbaj; Cărţile cu ilustraţii.			
Bibliografie: Grup de autori: *Ghid de conversaţie sârbo-român*, Novi Sad, 1994; Dr. Melanija Mikeš, Dr. Ileana Magda, Dr. Romanţa Jovanovici: *Traista fermecată*, Îndrumător pentru cultivarea limbii materne şi nematerne la copiii preşcolari, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2001; Anton Ilica: *Comunicarea educaţională*, Editura Universităţii „Aurel Vlaicu”, Arad, 2003; Anton Ilica: *Metodica limbii române*, Editura Universităţii „Aurel Vlaicu”, Arad, 2005; Anton Ilica, Marinel Negru: *Didactica limbii române şi a lecturii*, Vârşeţ, 2007; Ileana Magda, Marinel Negru: *Bilingvismul la preşcolari în EDUCAŢIA PLUS 5,* Editura Universităţii „Aurel Vlaicu”, Arad, 2007; Anişoara Ţăran: *Limba română cu caiet de lucru pentru preşcolari*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2007.			
Numărul de ore	**Învăţământ teoretic: 3**	**Învăţământ practic:1**	
Metode de învăţământ Expunere , explicaţii cu întrebări retorice, discuţii despre teme anunţate în prealabil şi elaborarea de concepte (observaţii sistematizate, expuneri ale părţilor importante în ordine logică).			
Întrebări: 1. Probleme generale privind activităţile educativ-instructive ale dezvoltării vorbirii copiilor preşcolari 2. Cercetări din domeniul însuşirii şi dezvoltării vorbirii copiilor 3. Dezvoltarea comunicării verbale în instituţiile preşcolare 4. Metode de cercetare a dezvoltării vorbirii copiilor 5. Dezvoltarea laturii sonore a limbajului 6. Funcţiile vorbirii preşcolarilor 7. Comunicarea verbală şi nonverbală 8. Educatorul şi copilul – parteneri în procesul comunicării verbale 9. Studierea dezvoltării vorbirii copiilor preşcolari 10. Tulburări de limbaj şi prevenirea lor la copiii preşcolari 11. Influenţa mediului familial asupra dezvoltării vorbirii copiilor 12. Educaţia bilingvă în familie 13. Jocuri de cultivare a vorbirii şi a creaţiei 14. Operele literare – model şi exemplu pentru cultivarea vorbirii copilului şi a educatoarei 15. Filmul, televiziunea şi calculatorul şi importanţa lor pentru dezvoltarea vorbirii copiilor preşcolari 16. Pregătirea preşcolarilor pentru însuşirea citit-scrisului 17. Exerciţii de învăţare a citit-scrisului în cadrul educaţiei timpurii			

Nota obţinută (numărul maxim de puncte 100)			
Obligaţii care preced examenul	puncte	**Examenul final**	puncte
activităţi la cursuri	5	lucrare scrisă	
învăţământ practic		examen oral	45
colocvii	50	.....	

31. METODIKA FIZIČKOG VASPITANjA 1

Naziv predmeta: *METODIKA FIZIČKOG VASPITANjA 1*
Šifra: 28MFV1

Nastavnik: mr Nataša Sturza - Milić

Status predmeta: Obavezni

Broj ESPB:5

Uslov: Položen praktikum iz fizičkog vaspitanja

Cilj predmeta

Usvajanje znanja neophodnih za realizaciju kompleksnih ciljeva i zadataka fizičkog vaspitanja u radu sa decom predškolskog uzrasta. Priprema studenata za razumevanje i primenu opšte-teorijskih,didaktičko-metodičkih i stručno-metodičkih sadržaja iz metodike fizičkog vaspitanja.

Ishod predmeta

Osposobljenost studenta u smislu usvajanja znanja neophodnih za realizaciju kompleksnih ciljeva i zadataka fizičkog vaspitanja u radu sa decom predškolskog uzrasta. Razumevanje i ovladavanje opšte-teorijskim,didaktičko-metodičkim i stručno-metodičkim sadržajima iz metodike fizičkog vaspitanja.

Sadržaj predmeta

Teorijska nastava

Pojam i definicija metodike fizičkog vaspitanja. Predmet, cilj i zadaci metodike fizičkog vaspitanja na predškolskom uzrastu. Interdisciplinarnost metodike fizičkog vaspitanja. Antropološke karakteristike predškolskog uzrasta (karakteristike motornog razvoja, konstitucionalne karakteristike, karakteristike kognitivnog i psihičkog razvoja, razvoj motoričkih sposobnosti, osnovi funkcionalne anatomije, fiziologije i biomehanike). Značaj,cilj i zadaci fizičkog vaspitanja.

Metodički principi i načela fizičkog vaspitanja. Metode i oblici vaspitno-obrazovnog rada u fizičkom vaspitanju. Sredstva fizičkog vaspitanja (prirodni oblici kretanja, vežbe za razvoj mišićnih grupa, pokretna igra,plesne aktivnosti, prirodni faktori, materijalni faktori..). Procena i kontrola efekata fizičkog vaspitanja. Planiranje i programiranje fizičkog vaspitanja u predškolskoj ustanovi.

Praktična nastava:

Organizacija i primena didaktičko-metodičkih i stručno-metodičkih sadržaja iz metodike fizičkog vaspitanja.

Metode i oblici vaspitno-obrazovnog rada u fizičkom vaspitanju. Sredstva fizičkog vaspitanja (prirodni oblici kretanja, vežbe za razvoj mišićnih grupa, pokretna igra,plesne aktivnosti, prirodni faktori, materijalni faktori..). Procena i kontrola efekata fizičkog vaspitanja. Planiranje i programiranje fizičkog vaspitanja u predškolskoj ustanovi.

Literatura

Blagajac, S.: Igra mi je hrana, Asocijacija „Sport za sve“, Beograd, 1995.

Đorđić, V.: Predškolsko fizičko vaspitanje u Vojvodini-društveno-institucionalni kontekst, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2002, str.33-50,75-84, 120-138, 150-156,164-178.

Isaković, Ž., D. Džinović: Praktikum iz metodike fizičkog vaspitanja, Sremska Mitrovica, 1999.

Firika, Ž., Sturza Milić, N.: Masmediji i sport, Viša škola za obrazovanje vaspitača, 2004., poglavlje Deca i sport.

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 3**	**Praktična nastava: 1**

Metode izvođenja nastave

Akademsko izlaganje, rasprava na unapred najavljenu temu, pismeni radovi studenata, kompariranje, učenje otkrivanjem, interaktivno učenje, stvaranje novih ideja i relacija, praktični radovi i traganje za informacijama na internetu.

Ispitna pitanja

1. Pojam fizičkog vaspitanja
2. Definicija, predmet i zadaci metodike fizičkog vaspitanja
3. Metodika fizičkog vaspitanja i druge nauke
4. Fizički razvoj predškolske dece
5. Motorički razvoj predškolske dece
6. Razlike u motoričkom ponašanju između dečaka i devojčica
7. Značaj i uticaj fizičke aktivnosti na organizam deteta
8. Cilj i zadaci fizičkog vaspitanja predškolske dece
9. Principi fizičkog vaspitanja
10. Organizacioni oblici rada fizičkog vaspitanja
11. Metode fizičkog vaspitanja
12. Organizacione forme fizičkog vaspitanja (jutarnje telesno vežbanje, rekreativna pauza, usmerena aktivnost, radionice fizičkog vaspitanja i dr.)
13. Osnovna sredstva fizičkog vaspitanja – pokret i kretanje kao osnova telesne aktivnosti
14. Organizacija motoričkih aktivnosti u radu sa predškolskom decom
15. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje hodanja i trčanja
16. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje skakanja
17. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje puzanja i provlačenja
18. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje kolutanja i kotrljanja telom
19. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje penjanja, dizanja i nošenja
20. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje hvatanja, dodavanja i gađanja
21. Metodička uputstva pri izvođenju vežbi za podsticanje i razvijanje vučenja i potiskivanja
22. Vožnja bicikla, rolera i klizaljki
23. Igre na snegu
24. Igre na vodi
25. Vežbe za razvoj mišićnih grupa
26. Pravilno držanje tela
27. Specijalno-korektivno vežbanje
28. Pokretna (motorička) igra u fizičkom vaspitanju predškolske dece
29. Dečji ples
30. Osnovna sredstva fizičkog vaspitanja – prirodni faktori
31. Osnovna sredstva fizičkog vaspitanja – materijalni faktori
32. Pomoćna sredstva fizičkog vaspitanja – sprave i rekviziti

33. Osnove planiranja i programiranja fizičkog vaspitanja
34. Planiranje i programiranje fizičkog vaspitanja po Modelu A
35. Planiranje i programiranje fizičkog vaspitanja po Modelu B
36. Struktura pisane pripreme za aktivnost iz fizičkog vaspitanja
37. Procena i kontrola efekata fizičkog vaspitanja
38. Deca i sport
39. Identifikacija i rad sa motorički darovitom decom

Ispitna literatura

Jedna metodika od ponuđenih:

1. Džinović-Kojić, D. (2002): Fizičko vaspitanje predškolskog deteta, Beograd.
2. Blagajac, S. (1995): Metodika fizičkog vaspitanja – Igra mi je hrana, Asocijacija “Sport za sve”, Beograd.
3. Đurković, Z. (1995): Metodika fizičkog vaspitanja dece predškolskog uzrasta, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Šabac.

Odabrana poglavlja iz sledećih knjiga:

4. Đorđić, V., (2002): Predškolsko fizičko vaspitanje u Vojvodini – institucionalni kontekst, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac.
5. Sturza-Milić, N., Firika, Ž. (2005): Globalizacija i sport, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac.
6. Sturza-Milić, N. (2009): Identifikacija motorički darovite dece, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača “Mihailo Palov”, Vršac.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**10**	pismeni ispit	
praktična nastava	**20**	usmeni ispit	**40**
kolokvijum-i	**30**	.....	

32. METODIKA UPOZNAVANjA OKOLINE 1

Назив предмета: *МЕТОДИКА УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ 1*
Шифра: 26МУО1

Наставник: мр Виорика Пасер

Статус предмета: Обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Нема их

Циљ предмета
Упознавање са концепцијом и значајем области упознавања околине. Упознавање са теоријском основом методичке организације активности предшколске деце у области упознавања околине у функцији подстицања учења као конструкције знања и обезбеђивања индивидуализованог приступа.

Исход предмета
Формиран став студената о значају области упознавања околине и упознатост са концепцијом методике упознавања околине**.** Овладавање теоријским знањем о методичком обликовању активности на садржајима из упознавања околине комбинацијом облика, метода и дидактичких средстава којима ће се обезбедити индивидуализован приступ и учење као конструкција знања.

Садржај предмета
Теоријска настава
Методика упознавања околине; веза са другим педагошким дисциплинама и са другим научним областима. Природна и друштвена средина као извори садржаја курикулума. Сазнања природних и друштвених наука као извор садржаја и поступака у образовању предшколске деце. Карактеристике сазнајног и социо-емоционалног развоја предшколске деце значајне за формирање појмова о природној и друштвеној средини. Садржаји упознавања околине у контексту Општих основа предшколског програма - циљеви, задаци и активности којима се обезбеђује упознавање предшколске деце са својом околином. Методички услови којима се обезбеђује учење као конструкција знања. Методички поступци у функцији индивидуализације. Методички поступци којима се подстиче креативност предшк.деце на садржајима из области упознавања околине.Организација центара интересовања у области упознавања околине. Планирање, програмирање и евалуација.Планирање усмерених активности у области упознавања околине. Тематско планирање активности – по центрима интересовања.

Литература:

***** Вилотијевић,М.(1999): Дидактика 3 (облици, мероде, дидактички медији).Београд: Учитељски факултет.
* Гојков,Г.(2006):Дидактика и постмодерна (стр.111-143)
* Каменов, Е.(2оо6) : Васпитно-образовни рад у дечјем вртићу- Општа методика.Нови Сад : Драгон.
*Каменов,Е. (2оо6): Образовање предшколске деце. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
* Министарство просвете и спорта Републике Србије (2006) : Правилник о Општим основама предшколског програма.Београд: Просветни преглед.
* Стевановић,М.(2003): Дидактика. Рјека: Дигитал поинт.
* Шефер, Ј.(2оо8): Евалуација креативних активности у тематској настави (Поглавље : Програм за подстицање креативног понашања у тематској настави). Београд: Институт за педагошка истраживања.

Број часова активне наставе	**Теоријска настава: 3**	**Практична настава: 0**

Методе извођења наставе
Академско излагање,образлагање са реторичким питањима, расправа на унапред најављену тему, концептирање – извођење главних делова по логичком реду, откривање – проналажење примера у литератури за разјашњавање појмова.

Питања за Методику упознавања околине
1. Методика упознавања околине у систему педагошких дисциплина
2. Карактеристике сазнајног развоја предшколске деце значајне за формирање појмова о природној и друштвеној средини.
3.Карактеристике социо-емоционалног развоја.
4. Друштвена и природна средина као извор садржаја за курикулум
5.. Облици рада у области упознавања околине.
6. Васпитни потенцијал појединих облика рада.
7..Методе рада
8. Методе којима се подстиче учење као конструкција знања.
9..Методички поступци којима се подстиче креативност деце на садржајима из области упознавања околине.
10..Дидактички медији.
11.Дидактичка средства и материјали у функцији подстицања дечје креативности.
12. Могућности примене кутића у области упознавања околине.
13. Центри интересовања
14. Индивидуализација и диференцијација у области упознавања околине
15.Методички поступци којима се остварује индивидуализација
16. Методички аспекти организације посета, излета, шетњи.
17.. Дидактичке игре
18. Организација експеримената и практичних радова
19. Откривачке активности предшколске деце.
20. Практичан рад
21. Решавање проблема
22. Планирање и програмирање активности.
23. Евалуација.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у току предавања	**1о**	писмени испит	
скицирање в.о. активности из упознавања околине у склопу режима дана дечјег вртића	**2о**	усмени испит	**5о**
колоквијум-и	**2о**	.....	

33. METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 1

Naziv predmeta: *METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 1*
Šifra: 30MMV1

Nastavnik: prof. dr Jon Lelea

Status predmeta: Obavezni

Broj ESPB: 5

Uslov: Položen *VOKALNO–INSTRUMENTALNI PRAKTIKUM*

Cilj predmeta

Edukacija studenata u smislu analize i shvatanja predmeta, zadataka i sadržaja metodike muzičkog vaspitanja kao naučne discipline. Osposobljavanje studenata za razumevanje i uvažavanje zakonitosti i faktora razvoja muzikalnosti dece predškolskog uzrasta i za primenu znanja i korišćenju literature.

Ishod predmeta

Svatanje predmeta, zadataka i sadržaja metodike muzičgog vaspitanja kao naučne discipline. Razumevanje i uvažavanje zakonitosti i faktora razvoja muzikalnosti dece predškolskog uzrasta. Ovladanost programskim zadacima i sadržajima muzičkog vaspitanja. Sposobnost primene ovladanim znanjima i sposobnost korišćenja relevantne literature iz muzičke kulture.

Sadržaj predmeta

Teorijska nastava

Metodika muzičkog vaspitanja 1 daje odgovor na: pojam, predmet, odnos sa drugim muzičkim disciplinama i naukama. Mesto i značaj muzičkog vaspitanja u opštem sistemu obrazovanja. Cilj, zadaci i struktura predmeta. Istorijski osvrt na razvoj muzičkog vaspitanja, tradicijonalna i savremena shvatanja i načna istraživanja iz ove oblasti. Razvoj muzikalnosti dece uzrasta od 3 do 6 godina.

Metodika muzičkog vaspitanja 1 se bavi didaktičko-metodičkim postavkama u realizaciji sadržaja muzičkog vaspitanja,tradicionalnim i savremenim metodama u nastavi muzičkog vaspitanja, modelima korišćenja pojedinih metoda na odabranim sadržajima, metodskim postupcima pri učenju pesama po sluhu, slušanjem muzike, sviranjem na dečjem instrumentarijumu

Literatura

- Vasiljević, Z. (1991): *Muzički bukvar,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Vigotski, L. S. (1971): *Igra i njena uloga u psihičkom razvoju deteta*, Predškolsko dete, Beograd.
- Vigotski, L. S.(1971):*Učenje i razvoj u predškolskom uzrastu,* Predškolsko dete, Beograd.
- Voglar, M. (1980): *Kako muziku približiti deci,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Vukomanović, N., Komnenić, O. (1981): *Muzičke igre*, Dečije novine, Gornji Milanovac.
- Vukomanović, N., Matić, E.(1989): *Pesma u vrtiću, pesma u školi,* Dečije novine, Gornji Milanovac.
- Domonji, I. (1986): *Metodika muzičkog vaspitanja u predškolskim ustanovama,* Svjetlost, Sarajevo.
- Đorđević, M. (1985): *Stvaralaštvo kroz igru,* Prosvetni pregled, Beograd.
- Đurković-Pantelić, M. (1998): Metodika muzičkog vaspitanja dece predškolskog uzrasta, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Šabac.
- Eljkonjin, D. B. (1981): *Psihologija dečije igre,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Ivić, I (1983): *Vaspitanje dece ranog uzrasta,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd i Svjetlost, Sarajevo.
- Kasagić, Đ., Bojanović, I (1995): *Igre pokretom,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Kojov-Bukvić, I. (1989): *Metodika nastave muzičkog vaspitanja,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Mirković-Ksenija, R. i saradnici (1986): *Muzika i predškolsko dete*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Mirković-Ksenija, R. (1998):*Psihologija muzičkih sposobnosti,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Pejović, R. (1991): *Istorija muzike I,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- *Tajčević*, M. (1981): *Osnovna teorija muzike-VIII izdanje,* Prosveta, Beograd.

Ispitna pitanja:

1. Definicija pojma metodike muzičkog vaspitanja…….. 2 poena
2. Definicija tematskog prostora metodike muzičkog vaspitanja…….……...2 poena
3. Zadaci vaspitno-obrazovnog rada sa studentima iz oblasti metodike muzičkog vaspitanja……..…….....3 poena
4. Vaspitno-obrazovni i funkcionalni zadaci metodike muzičkog vaspitanja kod dece predškolskog uzrasta……...…….5 poena
5. Značajne epohe i kompozitori. Sadržaj ovog pitanja je direktno vezan za svestrano obrazovanje vaspitača na početku XXI veka kao i za jedan veoma bitan segment ove oblasti: „Slušanje muzike sa decom predškolskog uzrasta“……..…...25 poena
6. Osnovi teorije muzike. Zadatak metodike muzičkog vaspitanja vezan za stručno vaspitača…….....25 poena
7. Psihofizičke osobine dece predškolskog uzrasta.....5 poena
8. Muzički razvoj dece predškolskog uzrasta u prve tri godine života…...…..5 poena
9. Prve igre uz pokrete i muziku – prva godina života…….. 5 poena
10. Igre uz pokrete i muziku u drugoj godini života…….……5 poena
11. Igre uz pokrete i muziku u trećoj godini života.....5 poena
12. Muzički razvoj deteta u četvrtoj godini……...…….5 poena
13. Muzički razvoj deteta tokom pete godine……..……...5 poena
14. Muzički razvoj deteta od šeste godine……...5 poena
15. Značaj muzike u životu predškolske dece……...……..5 poena
16. Smetnje u muzičkom razvoju dece predškolskog uzrasta….……...5 poena
17. Nega i kultura dečjeg glasa. Organi za pripremu, stvaranje i oblikovanje tona.....…10 poena
18. Disanje i položaj tela pri pevanju……...……10 poena
19. Vežbe pevačkog disanja: vežbe za razvoj grudnog koža, vežbe udisanja, vežbe izdisanja……..15poena
20. Značaj pravilnog disanja…….…….5 poena
21. Postavka glasa – Impostacija…….……..10 poena
22. Igre na motivu od tri tona…….5 poena
23. Intonacija i reproduktivne mogućnosti kod dece predškolskog uzrasta…..10 poena

24. Izgovor reči - dikcija ……...……..10 poena
25. Primena didaktičkih principa u metodici muzičkog vaspitanja dece predškolskog uzrasta…….20poena
26. Tradicionalne i savremene metode u metodici muzičkog vaspitanja……...25 poena
27. Oblici rada sa decom predškolskog uzrasta……...……5 poena
28. Specifični zadaci muzičkog vaspitanja u pogledu muzičkog izražavanja i stvaranja……..…..5 poena
29. Uloga pesme u razvoju svestrane ličnosti dece predškolskog uzrasta…….…..5 poena
30. Izbor pesme za predškolski uzrast……..……5 poena
31. Individualna priprema vaspitača za vokalnu interpretaciju u vrtiću…..……...5 poena
32. Metodski postupak obrade pesme sa predškolskom decom…… 10 poena
33. Uzrast dece i trajanje muzičkih aktivnosti ……..……..…..5 poena
34. Stvaralačko pevanje……..……..5 poena
35. Zadaci vaspitača u pogledu pevanja……...…….5 poena
36. Pevanje u mlađoj uzrasnoj grupi……...……..…5 poena
37. Pevanje u srednjoj uzrasnoj grupi……...……..…..5 poena
38. Pevanje u starijoj uzrasnoj grupi……..……..5 poena
39. Slušanje muzike……..……..……5 poena
40. Izbor muzike za slušanje……5 poena
41. Priprema vaspitača za slušanje……5 poena
42. Metodski postupak za slušanje muzike……..……5 poena
43. Ponovno slušanje sa analizom kompozicije……10 poena
44. Zadaci vaspitača koje ostvari putem slušanja muzike……...……..5 poena
45. Muzičke igre i značaj muzičkih igara……...……..10 poena
46. Izbor, metodski postupak, izvođenje i utvrđivanje brojalica……...……...…10 poena
47. Igre sa pevanjem i metodski postupak pri obradi……10 poena
48. Igre uz instrumentalnu muziku i metodski postupak pri obradi……...…...10 poena
49. Narodne igre i plesovi……..10 poena
50. Plesne improvizacije…….…… 5 poena
51. Igre iz oblasti teorije muzike……...……15 poena
52. Muzičke dramatizacije……....15 poena
53. Zadaci vaspitača i metodski postupak za obradu muzičke igre.....10 poena
54. Sviranje na dečjim instrumentima-udaraljkama……...5 poena
55. Orfov instrumentarij-ritmički instrumenti…….……...…10 poena
55. Orfov instrumentarij-melodijski instrumenti……...…10 poena
56. Dečji orkestar predškolskog uzrasta……...……15 poena
57. Izrada udaraljki od dostupnih materijala……..……15 poena
58. Zadaci vaspitača prilikom formiranja i održavanja muzičkog kutka……...…15 poena

Napomena: Odgovor za svako pitanje sa 60% znanja (poena)- je minimalna prelazna ocena

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 3**	**Praktična nastava: 0**

Metode izvođenja nastave

Verbalno-tekstualna metoda, metoda demonstracije, analitičko slušanje, metoda stvaralačkog rada, istraživačka metoda, učenje otkrivanjem, interpretacija, simulacija, modelovanje, metode evaluacije, učenje otkrivanjem, didaktička muzička igra, muzička igra imaginacije i invencija, preoblikovanje, igra uloga, problemsko učenje, korišćenje interneta.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**25**	pismeni ispit	
pismena provera	**15**	usmeni ispit	**40**
vokalna i instrumentalna reprodukcija muzičkih dela	**20**	.....	

34. METODIKA LIKOVNOG VASPITANjA

Naziv predmeta: *METODIKA LIKOVNOG VASPITANjA*
Šifra: 31MLV

Nastavnik: prof. dr Adrijan Negru i mr Tomislav Suhecki

Status predmeta: Obavezni

Broj ESPB: 5

Uslov: Nema

Cilj predmeta
Stručno-metodičko osposobljavanje studenata za kritičko promišljanje, kvalitetno planiranje i pripremanje nastavnih sadržaja iz predmeta likovna kultura primenom savremenih metodičkih saznanja. Upoznati studente s likovnim jezikom dece i njegovim simbolima, sa strukturom, značenjima i zakonitostima razvoja likovnih sposobnosti; osposobiti studente za poticanje i razvijanje percepcijskih, oblikovnih i stvaralačkih sposobnosti dece;

Ishod predmeta
Osposobljenost studenata za kritičko promišljanje, kvalitetno planiranje i pripremanje nastavnih sadržaja iz predmeta likovna kultura primenom savremenih metodičkih saznanja. Sposobnost analize likovnog jezika dece sa njegovim simbolima, strukturom, značenjima i zakonitostima razvoja likovnih sposobnosti; osposobljeni studenti za podsticanje i razvijanje percepcijskih, oblikovnih i stvaralačkih sposobnosti dece;

Sadržaj predmeta
Teorijska nastava
Određenje, cilj, zadaci i interdisciplinarnost metodike nastave likovne kulture. Istorijski razvoj teorije i prakse likovnog vaspitanja. Posebnost i važnost nastavnog predmeta likovna kultura. Zadaci i značaj nastave likovne kulture. Karakteristike likovnog izražavanja i stvaranja kod dece – faze razvoja likovnog izraza. Estetsko vaspitanje i nastava likovne kulture (estetsko-likovne komponente zadataka likovne kulture). Proces upoznavanja u nastavi likovne kulture (kriterijumi i funkcija razlikovanja vizuelnog od likovnog mišljenja). Nastava likovne kulture u funkciji pospešivanja kreativnosti.
Praktična nastava:
Pronalaženje zanimljivih i odgovarajućih motiva za likovno izražavanje i stvaranje; upoznati studente s aktuelnim udžbenicima i razvijati sposobnost kritičke analize njihovog sadržaja; razvijati kreativno i kritičko mišljenje, istraživačke sposobnosti, samostalnost i individualnost studenata; razvijati sposobnost primenjivanja stečenih znanja održavanjem individualnih predavanja; razvijati sposobnost analize i vrednovanja oglednih predavanja mentora; razvijati želju i potrebu za permanentnim usavršavanjem u metodici likovne kulture.
Sistem metodičke prakse studenata. Prikaz nastavnih aktivnosti. Individualne aktivnosti studenata

Literatura

- Arhajm R, *Umetnost i vizuelno opažanje*, Univerzitet umetnosti, Beograd 1981;
- Grupa autora, *Daroviti učenici,* Nova prosveta, Beograd, 1992;
- Grupa autora, *Ciljevi – kompetencije učitelja i vaspitača,* Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2006;
- Grupa autora, *Daroviti i šta sa njima*, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2002;
- Karlavaris, Bogomil, *Metodika likovnog odgoja* 1- 2, Hofbauer, p.o. Rijeka, 1991;
- Kingsli S.M, *Kako da naučite da preslikate,* Nolit, Beograd, 1975;
- Koks, Morin, *Dečiji crteži*, Zavod za udžbenike, Beograd, 2000;
- Eisner, E., *Education Artistic Vision*, New York, Macmillan, 1972;
- Negru, Adrijan, *Likovni praktikum*, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2003;
- Negru, Adrijan, *Metodika nastave likovne kulture*, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2000;

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 2**	**Praktična nastava: 2**

Metode izvođenja nastave
Akademsko izlaganje, navođenje zanimljivih detalja, rasprava na unapred najavljenu temu, prikazi procesa u crtežu, pismeni radovi studenata, otkrivanje, pronalaženje primera u literaturi, postavljanje pitanja nakon predavanja, učenje otkrivanjem, interaktivno učenje, istraživačka metoda i traganje za informacijama na internetu.

Pitanja:
1. Specifičnost i značaj likovnog vaspitanja;
2. Zadaci i ciljevi metodike likovne kulture;
3. Istorijska evolucija teorije i prakse likovnog vaspitanja;
4. Karakteristike likovnog izraza dece i faze razvoja;
5. Estetsko vaspitanje i likovna kultura;
6. Osposobljavanje studenata za valorizaciju likovnog jezika;
7. Likovni jezik dece i njegovi simboli;
8. Struktura, značaj i zakoni razvoja likovnih sposobnosti kod dece;
9. Stimulisanje perceptivnih sposobnosti dece;
10. Poznavanje i primena savremenih metoda u nastavi likovnog vaspitanja;
11. Didaktički principi, metode i metodički oblici aktivnosti u nastavi likovnog vaspitanja;
12. Razvijanje sposobnosti studenata za kritičku i kreativnu analizu ciljeva nastave likovnog vaspitanja;
13. Primena didaktičkih principa u likovnom vaspitanju;
14. Likovno-estetske komponente u likovnoj kulturi;
15. Planiranje i realizacija vaspitno-obrazovnih sadržaja u oblasti likovnog vaspitanja;
16. Darovita deca i likovno vaspitanje;
17. Didaktičko-metodička organizacija aktivnosti iz likovnog vaspitanja;
18. Praćenje razvoja i evaluacija progresa dečijeg likovnog izraza;
19. Samostalna realizacija vaspitno-obrazovnih aktivnosti od strane studenata;
20. Kompetencije vaspitača za realizaciju aktivnosti u oblasti likovnog vaspitanja;
21. Kompetencije vaspitača za realizaciju aktivnosti u oblasti integrisanja kurikularnih sadržaja.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**5**	pismeni ispit	
kolokvijum-i	**20**	usmeni ispt	**35**
Pisanje priprema za neposredne aktivnosti	**10**	.....	
Izvođenje samostalnih aktivnosti	**30**		

35. METODIKA RAZVOJA GOVORA 2

Naziv predmeta: *METODIKA RAZVOJA GOVORA 2* **Šifra: 32MRG2**		
Nastavnik: mr Dragana Josifović		
Status predmeta: Obavezni		
Broj ESPB: 3		
Uslov: Položen ispit: Metodika razvoja govora 1		
Cilj predmeta Osposobljavanje studenata za samostalno izvođenje aktivnosti u dečjem vrtiću, za primenu savremenih metodičkih pristupa dečjoj književnosti, kao i za obrazloženje primenjenih metoda i oblika rada; studenti će se osposobljavati za primenu postupaka koji podstiču kreativnost deteta. Osposobiće se, takođe, da uoče reakcije i interese deteta i, u skladu s tim, za prilagođavanje sadržaja, metoda i oblika rada. Razvijanje timskog rada.		
Ishod predmeta Studenti stiču kompetenciju za primenu postupaka koji podstiču kreativnost deteta. Osposobljeni su da uoče reakcije i interese deteta i, u skladu s tim, za prilagođavanje sadržaja, metoda i oblika rada. Stiču sposobnost timskog rada u predškolskoj ustanovi.		
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* Pripremanje, izvođenje i analiziranje javnih predavanja studenata (analiza didaktičko-metodičkih osnova, analiza primenjenih sadržaja, korišćenja sredstava). Sistem metodičke prakse studenata.		
Literatura Naumović, M.: *Metodika razvoja govora*, Pirot 2000. Boturović, M.: *Metodika razvoja govora,* Šabac 2001. Kamenov, E., Dotlić, Lj.: *Književnost u dečjem vrtiću,* N.Sad, 1996. Maljković, M., *Metodički priručnik za razvoj govora dece predškolskog uzrasta*, Kikinda, 2005. **Dopunska literatura** Grupa autora, *Razvoj govora kod deteta,* Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1981. Kunić, I., *Kultura dečjeg govornog i scenskog stvaralaštva,* Školska knjiga, Zagreb, 1990.		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**
Metode izvođenja nastave Praktičan rad u vrtiću; analiza održanih vežbi, pisane pripreme, diskusija nakon održane aktivnosti, hospitovanje.		
Ocenjuju se pisane pripreme studenta i njihova realizacija. Nakon održanih javnih aktivnosti vrši se analiza na usmenom delu ispita; analiza didaktičko – metodičkih osnova, analiza primenjenih sadržaja, korišćenja sredstava itd. Student na usmenoj odbrani svog praktičnog rada pokazuje da dobro vlada teorijskim osnovama prethodno položene Metodike razvoja govora 1. Cilj **Metodike razvoja govora** 2 je osposobljavanje studenta za samostalno izvodjenje aktivnosti u dečjem vrtiću, za primenu savremenih metodičkih pristupa, kao i za obrazloženje primenjenih metoda i oblika rada.		

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**10**	pismeni ispit	
praktična nastava (ocena pisanih priprema i njihova realizacija)	**20+20**	usmeni ispt	***50***

36. METODICA DEZVOLTĂRII VORBIRII 2

Obiectul: ***METODICA DEZVOLTĂRII VORBIRII 2***		**Cifru: 32MDV2**
Profesor: prof. dr. Ileana Magda		
Statusul obiectului: obligatoriu		
ECTS: 3		
Condiţii: Promovat examenul la Metodica dezvoltării vorbirii 1		
Obiective Pregătirea studenţilor pentru activităţile individuale din grădiniţa de copii, pentru aplicarea abordărilor metodice moderne ale literaturii pentru copii, pentru justificarea metodelor şi formelor de activitate utilizate; studenţii se vor pregăti pentru explicarea procedeelor care stimulează creativitatea copilului. De asemenea, se vor pregăti să observe reacţiile şi interesele copilului ca, în baza acestora, să-şi adapteze conţinuturile, metodele şi formele de activitate. Dezvoltarea activităţii pe echipe.		
Achiziţii Studenţii îşi însuşesc competenţa de aplicare a procedeelor care stimulează creativitatea copilului. Sunt pregătiţi să observe reacţiile şi interesele copilului ca, în conformitate cu acestea, să-şi adapteze conţinuturile, metodele şi formele de activitate. Capacitatea de activitate în echipă în instituţia preşcolară.		
Conţinutul obiectului *Activităţi practice* Pregătirea, desfăşurarea şi analiza activităţilor practice ale studenţilor (analiza procedeelor didactico-metodice, analiza conţinuturilor aplicate, folosirea materialelor). Sistemul practicii metodice a studenţilor.		
Bibliografie: E.S.Kolumbus: *Didactica preşcolară*, Editura V&I Integral, Bucureşti, 1998; Florica Mitu: *Metodica activităţilor de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, Bucureşti, 2000.		
Numărul de ore	**Învăţământ teoretic: 0**	**Învăţământ practic: 2**
Metode de învăţământ Activităţi practice în grădiniţă; analiza exerciţiilor, proiectelor didactice, discuţii în urma activităţilor realizate de studenţi, asistenţe.		

Nota obţinută (numărul maxim de puncte 100)			
Obligaţii care preced examenul	puncte	**Examenul final**	puncte
activităţi ale studenţilor la cursuri	10	examen scris	
activităţi practice ale studenţilor (proiecte didactice şi realizarea lor)	20+20	examen oral	50

37. METODIKA FIZIČKOG VASPITANjA 2

Naziv predmeta: ***METODIKA FIZIČKOG VASPITANjA 2*** **Šifra: 33MFV2**			
Nastavnik: mr Nataša Sturza – Milić			
Status predmeta: Obavezni			
Broj ESPB: 3			
Uslov: Položen ispit Metodika fizičkog vaspitanja 1			
Cilj predmeta Razvijati interes za stvaralačku delatnost iz oblasti fizičkog vaspitanja; osposobiti studente da primene stečena znanja izvođenjem samostalnih aktivnosti fizičkog vaspitanja sa decom predškolskog uzrasta; osposobljavati studente za praćenje razvoja sposobnosti predškolske dece i sposobnost praćenja i vrednovanja sopstvenog rada;razvijati sposobnost vrednovanja tuđeg rada aktivnim učestvovanjem u analizi javnih aktivnosti ostalih studenata;razvijati svest kod studenata o potrebi za permanentnim obrazovanjem i usavršavanjem u metodici fizičkog vaspitanja.			
Ishod predmeta Osposobljeni studenti za samostalno organizovanje i izvođenje aktivnosti fizičkog vaspitanja sa decom predškolskog uzrasta. Razvijeni interesi za stvaralačku delatnost iz oblasti fizičkog vaspitanja; osposobljenost studenata da primene stečena znanja izvođenjem samostalnih aktivnosti fizičkog vaspitanja sa decom predškolskog uzrasta; osposobljeni studenti za praćenje razvoja sposobnosti predškolske dece; razvijena sposobnost praćenja i vrednovanja sopstvenog rada;razvijena sposobnost vrednovanja tuđeg rada aktivnim učestvovanjem u analizi javnih aktivnosti ostalih studenata;razvijena svest kod studenata o potrebi za permanentnim obrazovanjem i usavršavanjem u metodici fizičkog vaspitanja.			
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* Prisustvovanje aktivnostima fizičkog vaspitanja u predškolskoj ustanovi; Izrada priprema za neposredno izvođenje samostalnih aktivnosti fizičkog vaspitanja sa predškolskom decom; Aaliziranje javnih predavanja studenata (analiza didaktičko-metodičkih osnova, analiza primenjenih sadržaja fizičkog vaspitanja, korišćenja sredstava fizičkog vaspitanja...);			
Literatura Bogosavljev, M. Pokretna igra u dečijem vrtiću, Novi Sad, 1997. Božin, A., Gojkov, G., Sturza –Milić, N., i dr.: Daroviti i šta sa njima-praktikum, dopunjeno izdanje, poglavlje-fizičko vaspitanje, str.217-247, VŠV, Vršac, 2004. Osnove programa vaspitno-obrazovnog rada sa decom predškolskog uzrasta, Novi Sad, 1995. Cvetković, N.: Vežbe oblikovanja za decu, Samizdat, Mladenovac, 1996. Džinović-Kojić,D.: Fizičko vaspitanje predškolskog deteta (metodički priručnik za studente i vaspitače), Beograd, 2002.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**	
Metode izvođenja nastave Nastava se realizuje kroz metodičke vežbe u predškolskim ustanovama (javna predavanja studenata uz prisustvo profesora); rasprava na unapred najavljenu temu, pismeni radovi studenata (pisane pripreme), kompariranje, učenje otkrivanjem, interaktivno učenje, stvaranje novih ideja i relacija, praktični radovi i traganje za informacijama na internetu			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**10**	pismeni ispit	
praktična nastava (ocena pisanih priprema i njihova realizacija)	**20+20**	usmeni ispit	**50**
kolokvijum-i		.....	

38. METODIKA UPOZNAVANjA OKOLINE 2

Naziv predmeta: *METODIKA UPOZNAVANjA OKOLINE 2* **Šifra: 34MUO2**			
Nastavnik: mr Viorika Paser			
Status predmeta: Obavezni			
Broj ESPB:3			
Uslov: položena Metodika upoznavanja okoline 1			
Cilj predmeta Osposobljavanje studenata za planiranje, programiranje i realizaciju v.o. aktivnosti u dečjem vrtiću, kao i za njihovu evaluaciju.			
Ishod predmeta Osposobljenost studenata za kombinovanje odgovarajućih oblika, metoda i didaktičkih medija u mikroartikulaciji aktivnosti u funkciji individualizacije i diferencijacije Osposobljenost za evaluaciju ostvarenog rada u odnosu na planirano i sposobnost korišćenja stručne literature.			
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* Tematsko planiranje i programiranje u oblasti upoznavanja okoline-vvežbanje studenata u određivanju tema i razvijanju tih tema. Metodička mikroartikulacija tema i tematskih detalja kombinacijom ooblika, metoda, didaktičkih sredstava i materijala. Diferenciranje zzadataka i instrukcija za pojedinu decu i grupe dece. Izrada didaktičkih sredstava u kviru ostvarenih projekcija aktivnosti. Realizacija planiranih aktivnosti u dečjem vrtiću.			
Literatura: Pavlovski, T.i sardadnici, Tematsko planiranje u dečjem vrtiću, Institut za pedagogiju i andragogiju, Filozofski fakultet, Beograd, 1992, Kamenov, E., Metodika 1, Odsek za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, N. Sad, 1997. **Dopunska literatura:** Marković, M. i saradnici, Korak po korak 2, Kreativni centar, Beograd, 1997, Senćanski, T., Mali kućni ogledi 1,2. Šajin, M., Sopstvenim iskustvom do znanja, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2005., Stojanović, B., Istraživači dečjih duša, Dragon, N.Sad, 1997.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**	
Metode izvođenja nastave Izrada referata o proučenoj temi, otkrivanje, pronalaženje primera u literaturi, praktični radovi studenata, problemsko učenje, stvaranje novih ideja i relacija, pisanje teza, integrativno učenje.			
<u>Pitanja za Metodiku upoznavanja okoline</u> 1. Metodika upoznavanja okoline u sistemu pedagoških disciplina 2. Karakteristike saznajnog, socijalnog i emocionalnog razvoja predškolske dece značajne za formiranje pojmova o prirodnoj i društvenoj sredini 3. Društvena i prirodna sredina kao izvor sadržaja za kurikulum 4. Oblici rada u oblasti upoznavanja okoline 5. Metode rada 6. Didaktički mediji 7. Organizacija rada po kutićima 8. Centri interesovanja 9. Individualizacija i diferencijacija u oblasti upoznavanja okoline 10. Metodički aspekti organizacije poseta, izleta, šetnji. 11. Didaktičke igre 12. Organizacija eksperimenata i praktičnih radova 13. Otkrivačke aktivnosti 14. Rešavanje problema 15. Planiranje i programiranje aktivnosti			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**20**	pismeni ispit	
izrada projekcija aktivnosti	**20**	usmeni ispit	**30**
realizacija aktivnosti	**20**	.....	
učestvovanje u analizi realizovane aktivnosti	**10**		

39. METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 2

Naziv predmeta: *METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 2* **Šifra:** *35MFV2*			
Nastavnik: Dr Euđen Činč			
Status predmeta: Obavezni			
Broj ESPB:3			
Uslov: Položen ispit *VOKALNO–INSTRUMENTALNI PRAKTIKUM I METODIKA MUZIČKOG VASPITANjA 1*			
Cilj predmeta Osposobljavanje studenata za prenošenje naučnih, stručnih i umetničkih znanja i veština u radu sa decom predškolskog uzrasta.Formiranje stava kod studenata o značaju korelacija osnovnih teorijsko-medodičkih znanja i praktičnih znanja i veština iz metodike muzičkog vaspitanja. Osposobljavanje studenata za timski rad.			
Ishod predmeta Osposobljenost studenata za prenošenje naučnih, stručnih i umetničkih znanja i veština u radu sa decom predškolskog uzrasta. Formiran stav kod studenata o značaju korelacija osnovnih teorijsko-medodičkih znanja i praktičnih znanja i veština iz metodike muzičkog vaspitanja. Osposobljenost za timski rad i korišćenje stručne literature.			
Sadržaj predmeta *Praktična nastava* Planiranje ciljeva, sadržaja, aktivnosti i procesa u metodike muzičkog vaspitanja. Uvođenje interaktivne nastave kao i nterdisciplinarni pristup u realizaciji muzičkih sadržaja. Muzika kao impuls u kreativnom ispoljavanju predškolske dece iz drugih oblasti. Specifičnost u metodičkoj organizaciji aktivnosti iz ove oblasti. Sistem metodičke prakse studenata. Prikaz nastavnih aktivnosti. Individualne aktivnosti studenata			
Literatura Pantelić-Đurković, M.(1998): ***Metodika muzičkog vaspitanja dece predškolskog uzrasta.*** Šabac, V.Š.O.V Marković-Ksenja, R.(1986): ***Muzika i predškolsko dete*** Beograd, Z.U.N.S.**.** Dopunska literatura Toličić, I.(1966): ***Dete upoznajemo u igri, predškolsko dete.*** Beograd, Zavod za izdavanje udžbenika. Kasagić, Đ., Bojanović, I.(1995): ***Igre pokretom.***Beograd, Z.U.N.S. Đurković-Pantelić, M.(1997): ***Disanje pri pevanju.*** Šabac, Zbornik radova V.Š.O.V. br.6. Perišić, M.(1974): ***Igre, rad i učenje u predškolskim ustanovama.*** Beograd, Pedagoška stvarnost, br. 4.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**	
Metode izvođenja nastave Verbalno-tekstualna metoda, metoda demonstracije, analitičko slušanje, metoda stvaralačkog rada, istraživačka metoda,učenje otkrivanjem, interpretacija, simulacija, modelovanje, metode evaluacije, učenje otkrivanjem, didaktička muzička igra, muzička igra imaginacije i invencija, preoblikovanje, igra uloga, problemsko učenje, korišćenje interneta.			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	**5**	pismeni ispit	
pisane pripreme za probne i samostalne aktivnosti	**10**	usmeni ispit	**40**
vokalna i instrumentalna kreativna reprodukcija	**15**	.....	
samostalne aktivnosti	**30**		

40. PEDAGOŠKE TEORIJE

Studijski program: STRUKOVNI VASPITAČ

Naziv predmeta: PEDAGOŠKE TEORIJE **Šifra: 36FKC**

Nastavnik: Biljana Vujasin

Status predmeta: izborni / 6. semestar

Broj ESPB: 5

Uslov: Nema

Cilj predmeta: Osposobljavanje studenata za razumevanje i primenu dostignuća pedagoške nauke, sticanje znanja o pedagoškim idejama, teorijama i koncepcijama. Omogućavanje kritičkog uvida u savremene koncepcije vaspitanja. Osposobljavanje studenata za kritičko sagledavanje i procenjivanje pedagoških teorija, za samostalno suđenje i zaključivanje i odbranu sopstvenih pogleda i stavova.

Ishod predmeta: Osposobnjenost studenata za razumevanje i primenu dostignuća pedagoške nauke, sticanje znanja o pedagoškim idejama, teorijama i koncepcijama, smisla i suštine vaspitanja. Osposobljenost studenata za kritičko sagledavanje i procenjivanje pedagoških teorija, za samostalno suđenje i zaključivanje i uspešnu odbranu sopstvenih pogleda i stavova.

Sadržaj predmeta

Praktična nastava – Pregled razvojnih tokova pedagoških teorija. Obrazovanje i učenje u dominantnim teorijama vaspitanja 20. veka. Kriterijumi klasifikacije i vrste pedagoških teorija. Pedagogije „esencije“. Pedagogije „egzistencije“. Kulturna pedagogija. Pragmatistička pedagogija. „Treća“ pedagogija Suhodolskog“. Filozofske pedagogije (duhovno-naučna pedagogija, religijska pedagogija...). „Naučne pedagogije“. Pedagoški pluralizam savremenih obrazovnih sistema u svetlu alternativnih ideja. Postmoderna – pedagoške implikacije. Konstruktivizam – pedagoške implikacije.

Ispitna pitanja:

1. Kriterijumi razvrstavanja pedagoških teorija
2. Asimilaciono-integrativne teorije
3. Teorije ekspanzije
4. Medijatorske teorije
5. Interpretativne teorije
6. Antička pedagoška misao
7. Srednjovekovna pedagoška teorija i praksa
8. Pedagoške teorije u klasičnoj pedagogiji
9. Različite klasifikacije savremenih pedagoških teorija
10. Obrazovanje i učenje u dominantnim teorijama vaspitanja 20. veka.
11. Pedagogije „esencije“.
12. Pedagogije „egzistencije“.
13. Pokušaji premošćavanja pedagogija „esencija“ i „egzistencija“.
14. Filozofske pedagogije.
15. Naučne pedagogije.
16. Didaktičko-metodičke karakteristike rada u Montesori školama.
17. Didaktičko-metodičke specifičnosti rada u Valdorfskim školama.
18. Pedagoško-didaktička koncepcija Freineta.
19. Jena-plan u školama Holandije i Nemačke.
20. Demokratske i slobodne škole – pedagoški projekat u Samerhilu.
21. Postmoderna – pedagoške implikacije.
22. Konstruktivizam – pedagoške implikacije.

Obavezna literatura:

Potkonjak, N. (2003): *XX vek: ni «vek deteta» ni vek pedagogije,* Savez pedagoških društava Vojvodine, Novi Sad i Pedagoško društvo Republike Srpske, Banja Luka

Đorđević, J. (2000): *Reformski pedagoški pokreti u 20. veku,* Učiteljski fakultet, Beograd

Dopunska literatura:

Branković, D., (2001): *Pedagoške teorije,* Banja Luka (odabrana poglavlja)

Gojkov, G. (2008): *Didaktika i postmoderna“*, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“, Vršac (odabrana poglavlja)

Grandić, R. i sar. (2008): *Prilozi teoriji škole,* Savez pedagoških društava Vojvodine, Novi Sad (odabrana poglavlja)

Matijević,M.(2001): *Alternativne škole: didaktičke i pedagoške koncepcije,* Tipeks, Zagreb

Milutinović, J. (2008): *Ciljevi obrazovanja i učenja u svetlu dominantnih teorija 20. veka*, SPDV, Novi Sad (str. 26-40; 159-168)

Nil, A. S. (1988): *Slobodna deca Samerhila,* BIGZ, Beograd

Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: /**	**Praktična nastava: 2**

Metode izvođenja nastave:

Vežbe se odvijaju u vidu aktivne studentske radionice; šematsko prikazivanje strukture sadržaja, samoorganizovano i interaktivno učenje; rasprava na unapred najavljenu temu; obrazlaganje stavova u raspravi.

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost na vežbama	30	pismeni ispit	50
prezentacija	20	/	

41. RAČUNARI U VASPITNO-OBRAZOVNOM RADU

Naziv predmeta: ***RAČUNARI U VASPITNO-OBRAZOVNOM RADU*** **Šifra: 37RVO**			
Nastavnik: magistrant Predrag Prtljaga			
Status predmeta: izborni			
Broj ESPB: 5			
Uslov: /			
Cilj predmeta Kroz vežbe studenti se osposobljavaju da koriste računare kao izvor informacija vezanih za jedinicu aktivnosti koja se obrađuje. U praktičnom delu nastave ukazuje se i na dobre i loše strane upotrebe računara i Interneta u obrazovanju.			
Ishod predmeta Studenti su osposobljeni da koriste mogućnosti računara u pripremi vaspitno-obrazovnog rada, u cilju prikupljanja informacija i sadržaja za realizaciju nastavnog časa.			
Sadržaj predmeta Studenti se osposobljavaju da korišćenjem računara i Interneta, odnosno interaktivnih enciklopedija i baza znanja sakupe materijal za realizaciju aktivnosti. Kroz vežbe studenti se osposobljavaju da koriste računare kao izvor informacija vezanih za jedinicu aktivnosti koja se obrađuje, kao i tehničke uređaje neophodne za pripremu jedinice aktivnosti: skener, digitalni foto-aparat i mini kamere. Studenti se osposobljavaju da koriste slide-show softvere i video projektore.			
Literatura - Obrazovna informaciona tehnologija, Petar D. Mandić, Danimir P. Mandić, Učiteljski fakulteti u Beogradu, Jagodini i Užicu, Beograd, 1996. - Računarstvo i informatika za prvi razred srednje škole, dr Nikola Klem, Nikola Perin, Nataša Praščević, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2003-2005.			
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**	
Metode izvođenja nastave Predavanja i vežbe koje podrazumevaju praktičan rad u računarskoj učionici, simulaciju i traganje za informacijama na internetu			
Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	20	pismeni ispit	
praktična nastava	30	usmeni ispit	50
kolokvijum-i		.....	
seminar-i			

42. DEČJA SUBKULTURA

Naziv predmeta: ***DEČJA SUBKULTURA***	**Šifra: 38DSU**	
Nastavnik: dr Tamara A. Gorelova (Uzelac)		
Status predmeta: izborni		
Broj ESPB: 5		
Uslov: /		
Cilj predmeta Studenti treba da razumeju osnovne naučne pristupe istraživanju fenomena detinjstva i socio-kulturne sadržaje detinjstva i da primene dobijena znanja u vaspitno-obrazovnom radu sa predškolskom decom.		
Ishod predmeta Razumevanje osnovnih naučnih pristupa istraživanju fenomena detinjstva, razumevanje socio-kulturnog sadržaja detinjstva i primena dobijenih znanja u vaspitno-obrazovnom radu sa predškolskom decom.		
Sadržaj predmeta Fenomen detinjstva u kulturi. Raznovrsnost pristupa izučavanju fenomena detinjstva: etnografija (M. Mid), istorija detinjstva (F. Arijes), ekologija detinjstva (J. Bronfenbrener), teorija uzrastnog razvoja ego-a (E. Erikson), genetička epistemologija (Ž. Pijaže), kulturno-istorijska psihologija razvoja deteta (L. Vigotski, V. Davidov, D. Elkonin). Dečija «slika sveta». Pojam "supkultura". Ambivalentni karakter savremene socio-kulturne situacije u kojoj funkcioniše dečija supkultura. Sadržaj dečije supkulture: tradicionalne narodne igre, dečiji folklor, dečiji «pravni» kodeks, dečiji humor, dečija magija i mitotvorstvo, dečije «filozofiranje», dečija gradnja reči, tabuiranje imena, dečije estetske predstave, dečije religiozne predstave. Funkcije dečije supkulture: socijalizujuća, eksperimentalna, psihoterapeutska, funkcija očuvanja kulture, prognostička.		
Literatura Mid, M.: *Kultura i svet detinjstva.* **Dopunska literatura** 1. Koković, D.: *Sociologija kulture* (pojedina poglavlja). 2. Kasirer, E. Ogled o čoveku. Uvod u filozofiju ljudske kulture, Zagreb 1978. 3. Jeger, V. Paideia, Novi Sad 1991.		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**
Metode izvođenja nastave Obrazlaganje sa retoričkim pitanjima, sučeljavanje mišljenja, rasprava na unapred najavljenu temu.		

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	20	pismeni ispit	
praktična nastava	30	usmeni ispit	50
kolokvijum-i		.....	
seminar-i			

43. HOR

Naziv predmeta: *HOR*	**Šifra: 39HOR**	
Nastavnik: Dr Euđen Činč		
Status predmeta: izborni		
Broj ESPB: 5		
Uslov: /		
Cilj predmeta Razvijanje muzičkih sposobnosti studenata.		
Ishod predmeta Razvijene muzičke sposobnosti studenata.		
Sadržaj predmeta Povezivanje teorije i prakse.		
Osnovna literatura Lelea, J., *Pojmovno određivanje muzikalnosti na ranom uzrastu kao uslov identifikacije darovitosti,* Zbornik 1, str. 148-153, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 1995 **Dopunska literatura:** Božin, A., Dejić, M., Gojkov, G., Josifović, D., Magda, I., Negru, A., Paser, V., Stojanović, A., Sturza- Milić N., Lelea, J., *Daroviti i šta sa njima- Pristupi identifikaciji muzičke darovitosti,* str. 173-179, *Učenje putem otkrivanja u učionici,* str. 180-188, Viša škola za obrazovanje vaspitača, Vršac, 2003 Završki, J., *Metodičke upute za rad sa dječijim zborom,*P.K.Z., Zagreb,1951 Ilić, V., *Horske vokalize,*Muzička akademija, Beograd, 1957 Đurković, B., *Osnovi horske vokalne tehnike,* FMU, Beograd,1983		
Broj časova aktivne nastave	**Teorijska nastava: 0**	**Praktična nastava: 2**
Metode izvođenja nastae Verbalno-tekstualna metoda, metoda demonstracije, analitičko slušanje, metoda stvaralačkog rada, istraživačka metoda, učenje otkrivanjem, interpretacija, simulacija, modelovanje, metode evaluacije, učenje otkrivanjem, didaktička muzička igra, muzička igra imaginacije i invencija, preoblikovanje, igra uloga, problemsko učenje, korišćenje interneta.		

Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)			
Predispitne obaveze	poena	**Završni ispit**	poena
aktivnost u toku predavanja	40	pismeni ispit	
praktična nastava		usmeni ispit	60
kolokvijum-i		.....	
seminar-i			

44. PREDŠKOLSKI KURIKULUM

Naziv predmeta i broj časova:	**Predškolski kurikulum**	0+0+2	
Godina	3.	Semestar 6.	**Šifra: 40PRK**
ECTS	5		
Nastavnik	prof. dr G. Gojkov, Snežana Prtljaga		
Kompetencije koje stiču studenti	Da studenti dobiju jasan pojam kurikula i shvate suštinu susreta anglosanksonske i evropske pedagoške tradicije; da razumeju funkciju kurikuluma, pedagoške paradigme izrade kurikuluma i da se osposobe da uočavaju potrebe i definišu ideje kojima bi se doprinelo unapređivanju procesa nastave i učenja, te da dalje budu u stanju da određuju prioritete, definišu ciljeve razvoja obrazovne sredine i razviju plan razvoja oblasti koju žele unaprediti, kao i da se osposobe da u razvojno planiranje uključuju lokalnu sredinu; uključivati studente u male projekte kojima će steći uvid i osetiti koje su im veštine potrebene da bi u svoje razvojne planove uključili i lokalnu zajednicu, a ovo podrazumeva osposobljenost za samostalnu izradu razvojnih planova.		
Uslovi za upis	Položena pedagogija		
Sadržaji	• Pojmovna razgraničenja: kulikulum, katalozi, znanja, nacionalni obrazovni standardi, pedagoški standardi, nastavni plan i program, predškolska didaktika, predškolski kurikulum, otvoreni kurikulum. • "Susret" anglosanksonske i evropske kulturno-pedagoške tradicije; teorije kurikuluma i istraživanja kurikuluma. • Teorijski koncepti i metodološki pristupi izradi kurikuluma i nacionalni obrazovni standardi- dosadašnja iskustva (ne) uspesi u poboljšanju kvaliteta obrazovanja u svetu i kod nas- kritička pedagoška perspektiva. • Kurikulum u funkciji podsticanja viših nivoa kvaliteta u obrazovanom sistemu; kurikulum kao strateško pitanje vaspitno-obrazovnog sistema; kurikulum kao nova obrazovna filozofija. • Kurikulum kao mesto susretanja teorije i prakse (razvojni smer teorija kurikuluma, kurikulum kao konstrukt delotvornosti i kvaliteta. • Prevazilaženje dualizma: nacionalna kulturno-pedagoška tradicija i skladno prilagođavanje inostranim uzorima; teorijski nedomišljena obrazloženja zalaganja za "nove" reformističke ciljeve. • Znanje kao vrednost učenja i poučavaja u savremenom kurikulumu: intelektualni kapital, konfiguracija znanja, kreativne inteligencije, kompetitivna znanja, kvalitet znanja, tržište znanja...; misija škole u dogledno i dugoročno vreme, kurikulum usmeren ka učeniku- temeljne odrednice u izradi kurikuluma, problema kvaliteta i evaluacije. • Pedagoške paradigme izrade kurikuluma. Vrste kurikuluma(formativni, kurikulum usmeren na zajednicu). • Predškolski kurikulum i autonomija ustanove; otvorena pitanja izrade predškolskog kurikuluma; razvojni kurikulumi. • Izrada kurikuluma temeljnog na obrazovnim ishodima (sukob paradigmi, modernistička-kartezijanska, objektiviastička i razvojno-humanistička- konstruktivistička; razlikovanje temeljnih pedagoških orijentacija i školskih praksi. re-tradicionalistička-merkantilistička- konstruktivistička pedagogija); analiza potreba, iskustava, interesa i ptencijala deteta i života zajednice; aktivna stečena znanja, relevantna i kontekstualna-životna, znanja sredstvo promene ličnosti i okoline...kao osnova razvoja kurikuluma; kriterijumi za razvoj kurikuluma • Razvoj kurikuluma: primena teorijskih saznanja"zona narednog razvoja"... • Određivanje potreba i razvojnih prioriteta; definisanje razvojnih ciljeva i zadataka; izrada razvojnog plana; planiranje implementacije razvojnog plana; monitoring i evaluacija; izbor ideja predškolski projekat; izrada predloga predškolskog projekta sa budžetom;Haltonski implementacijski profil-ciklus planiranja.		
Preporučena literatura	• Klemenović,J., Savremeni predškolski program,Savez ped. društ. Vojvodine i Visoka strukovna škola za obrazovanje vaspitača „M. Palov“, Vršac, 2009. • Marč,C., Kurikulum, EDUKA, 1994. • Stol,L. i Fink,D., Menjajmo naše škole-Kako unaprediti delotvornost i kvalitet škola, Eduka, Zagreb,2000.god.		
Dopunska literatura	• Stevanović,M., Nastavnik, umetnik, odgajatelj, Sveučilište u Rijeci, V. Toplice, 2003.god. Gudjons,H., Pedagogija, EDUKA, Zagreb		
Oblici nastave, metode i strategije učenja i poučavanja	timski rad studenata na snimanju razvojnih prioriteta i definisanju ciljeva i zadataka, kao i na izradi razvojnog projekta; diskusija sa argumentacijom; izrada skica i sl.		
Obaveze studenata u toku semestra	Aktivno učešće u diskusijama prilikom iznošenja ideja za odabir razvojnih prioriteta, definisanje ciljeva i zadataka i pri utvrđivanju elemenata, skice razvojnih planova donosi studentu 20 bodova; izrada predloga projekta donosi još 30 bodova, a ostali se bodovi stiču na ispitu, pri obrazlaganju projekta razvojnog plana, načina monitroringa i evaluacije, kao i pri ukupnom razumevanju i tumačenju teorijskih segmenata izrade kurikuluma..		
Načini provere znanja i polaganja ispita	Ideje u diskusiji se prate i vrednuju (20 poena); praktični rad (urađen projekat razvojnog plana -30 poena, koji ujedno predstavlja i uslov za izlazak na ispit) i ispit u vidu disusije (50 poena).		
Nastavni jezik	srpski		
Načini provere kvaliteta nastave predmeta ili modula	samoevaluacija i evaluacija od strane studenata.		

DIPLOMSKI RAD (0+4+0)

4 ESPB

Diplomski rad treba da predstavlja merilo koliko su uspešno studije osposobile mlade stručnjake za metodološki pristup u izradi stručnih i naučnih radova, kao i ispoljavanje kreativnosti studenata prilikom povezivanja i primene dobijenih rezultata u neposrednu pedagošku praksu. U diplomskom radu student treba da pokaže poznavanje naučnih oblasti obuhvaćenih nastavnim planom i programom, a posebno uže problematike (nastavnog predmeta) iz kojeg je izabrao temu.
Prilikom izrade diplomskog rada moraju se poštovati određeni metodološki standardi. Obavezni delovi diplomskog rada su: uvodni deo, teorijski, empirijski, rezultati, diskusija i literatura.
TEMA:- Odabrana tema treba da bude jasna, nedvosmislena, precizno definisana. Vrednost odabrane teme diplomskog rada meri se aktuelnošću, zanimljivošću, mogućnošću praktične primene. Rad može da temu obrađuje teorijski ili empirijski, ili da sadrži kombinaciju teorijskog i empirijskog pristupa problemu.
REZIME: - Poželjno je da diplomski rad sadrži deo koji predstavlja rezime rada u kojem će se ukratko navesti (50-150 reči) osnovni cilj rada, metod, rezultati i mogućnost primene dobijenih rezultata. Na kraju rezimea navode se ključne reči (do pet reči).
UVOD: - Diplomski rad treba da sadrži uvodni deo u kojem se ističe šta je predmet rada, šta je osnovni problem rada i koji su ciljevi istraživanja. Uvod treba da prikaže razumevanje teme i problema sa osloncem na dosadašnja istraživanja koja su usko vezana za definisan problem.
TEORIJSKI DEO: - Nakon rezimea i uvoda diplomskog rada, sledi teorijski deo, gde se problem teorijski obrađuje i gde se definišu osnovni pojmovi vezani za rad. Rad ne treba da ima previše podnaslova, a neophodno je adekvatno koristiti i citirati raspoloživu literaturu.
ISTRAŽIVAČKI DEO: - Nakon teorijskog dela rada sledi istraživački deo (ukoliko je rad empirijski). Ovaj deo treba da sadrži metod, uzorak, varijable, korišćene instrumente i statističku obradu podataka. Rezultati mogu biti prikazani u obliku tabela i grafikona, pri čemu svaka tabela, grafikon ili slika treba da bude označena odgovarajućim brojem i nazivom.
DISKUSIJA: - Nakon navedenih obaveznih delova rada sledi diskusija dobijenih rezultata i poređenje sa dosadašnjim studijama.
ZAKLjUČAK: - Zaključni deo podrazumeva odgovor na pitanja postavljena u uvodu, tj. odgovor na problem i isticanje značaja istraživanja i mogućnost primene dobijenih rezultata.
LITERATURA: - Na kraju diplomskog rada treba korektno navesti korišćenu literaturu.

Uputstvo kako oblikovati diplomski rad (uputstvo se može koristiti i prilikom izrade seminarskih radova):

1. Naslovna strana sadrži u gornjem delu naziv škole, na sredini strane nalazi se naslov rada i odmah ispod njega natpis “Diplomski rad”, a u donjoj polovini nalaze se sa leve strane ime i prezime kandidata ispod natpisa „Kandidat“ i sa desne strane ispod natpisa „Mentor“ ime i prezime mentora, a u dnu strane, na sredini se nalazi natpis „Vršac,“ i godina u kojoj će rad biti branjen pred komisijom.
2. Na narednoj strani (ili stranama) je „Sadržaj“ rada.
3. Na sledećoj strani se nalazi kratka biografija kandidata pisana u trećem licu.
4. Naredna strana sadrži naslov rada na srpskom (rumunskom) jeziku, naslov rada na engleskom jeziku i naslov na srpskom jeziku (ako je rad na rumunskom jeziku). Iznad svih naslova nalazi se ime kandidata poravnato na levo.
5. Sledi strana sa rezimeima rada na jezicima koji su korišćeni na prethodnoj strani (srpski (rumunski), engleski i srpski, ako je rad na rumunskom).
    a. rezime sadrži do 200 reči na jeziku kojim je pisan rad;
    b. ispod svakog rezimea se navodi do pet ključnih reči (one reči koje najbolje predstavljaju problematiku rada).
6. Nakon ovih strana sledi rad pisan fontom Times New Roman, veličina 12, podebljana slova (Bold) se koriste prilikom ispisivanja naslova i podnaslova, a kurziv (Italic) za isticanje reči u tekstu. Prored u celokupnom radu je 1,5 (lines). Stranica je A4, a margine – gornja 2,5 cm, donja 3,5 cm, leva 3,5 cm i desna 2 cm. U donjem delu stranice se nalazi broj strane.
7. Iza citiranih delove teksta, ili kada je neophodno u tekstu navesti korišćenu literaturu koristi se zapis u formatu kao u primeru – (Petrović, P: 2007: 128), tj. prezime, prvo slovo imena: godina izdanja: stranica (ako je poznato).
8. Na kraju rada treba navesti korišćenu literaturu u tzv. APA formatu, kao u sledećem primeru:
   Petrović, P. (2007). *Vaspitanje i obrazovanje*. Izdavačko preduzeće VŠSS, Beograd.

INFORMATOR UREDILI:

1. Predrag Prtljaga
2. Zoran Marjanov

Prevod na rumunski jezik: dr Euđen Činč

Kompjuterska obrada: Predrag Prtljaga